

ରନଡ଼ (Grammar)

ଆଡ଼ାଂ ସାଢ଼େଂଶ

ରଡ଼ କ ନାପାୟ ସାହିଜ୍ ପୁଞ୍ଜିଂ ଲାଗିତ୍ତେ ଯାହା ପୁଥିରେ ରଡ଼ କ ରେୟାଃ ଭାଂଓୟାର ଅଲ ଆକାନା ଅନାଗେ ରନଡ଼ ବ ମେତାଃ କାନା। ପଞ୍ଜିତ ରଘୁନାଥ ମୁରମୁ ଆଃ କାଥା ଲେକାତେ ନଓୟା ଦ ରଡ଼ ଆର ନଡ଼ କାଥା ମିଲିଓ କାତେ ହୁୟ ଆକାନା। ହଡ଼ କ ରଡ଼ା — ଲେଲହା ଦ ରଡ଼-ନଡ଼ ଗେ ବାମ ଯୁତ ଅଚୟା। ରଡ଼-ନଡ଼ ଖନଗେ ରନଡ଼ ହୁୟ ଆକାନା। ଆରହଁ ମିଠ୍ବାର ହଡ଼ ଦ ରଡ଼ ଆରି ବାଂଖାନ ଭାଂଓୟାର ପତବ ହଁ ବ ମେତାଃ କାନା।

ମୁରମୁ ଗଞ୍ଜେ ଦ ରନଡ଼ ଲାୟ ଥେଦ ମେନେଃ କାନାୟ — ‘ରଡ଼ କ ଜୁତ ସାହିଜ୍ ରଡ଼ ଗାନ ଅଚୟ ତେୟାଃ ଧା଼ି ସୁତୁର ଗେ ରନଡ଼’।

ରଡ଼ ବାଢ଼ାୟ ମାଢ଼ାଂରେ ଆବ ବାଢ଼ାୟ ହୁୟୁଃ ତାବନା ଆଡ଼ାଂ। ଆଡ଼ାଂଗେ ସାମଟାଓ ଲେନଖାଜ୍ ରଡ଼ରେ ବନଦଳଃଆ। ଅନାତେ ଆଡ଼ାଂ ବାଢ଼ାୟ ଦ ନିହାତ ଜୌରୁଡ଼ କାନ ଗେୟା।

ଏଟାଃ ଜୀବ ଜିୟାଲି ଯେ ବାଂକ ରଡ଼ ଦାଢ଼େୟାଃଆ ଅନାରେନାଃ ଆୟମା କାରଣ ମୁଦରେ ମିଠ୍ଟାନ ଦ ହୁୟୁଃ କାନା ମୁଠୀନ ରେୟାଃ ଗଢ଼ହନ। ମାନମି ମୁଠୀନ ଭିତରୀ ଆର ବାହରେ ରେୟାଃ ଗଢ଼ହନ ରଡ଼ ଲାଗିତ୍ତେ ସଲହେ ଗେୟା।

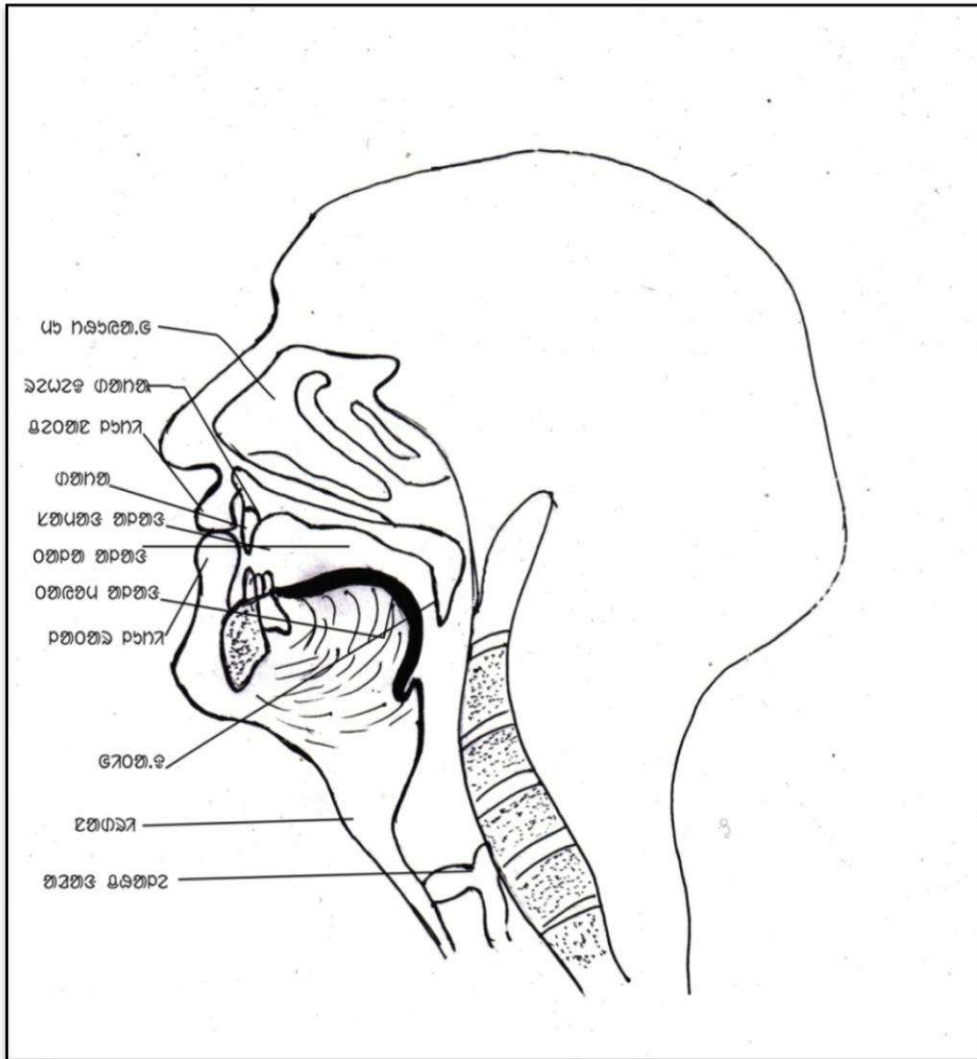
ସେଲେକା —

କେଓୟା — ରାଓୟାଲ ଆର ତାତଲେ ଆ଼ଡ଼ଗ ରାକାବ ରେୟାଃ ସୁବିଧା।

ଜାଂ ଜିଲ — ଲାବିଦ୍ ଆର ଲାଢ଼ାଓ ରେୟାଃ ସୁବିଧା।

ଲୁଟି, ଡାଟା, ଆଲାଂ, ଗିତୀତ, ତାୟମ ଆଲାଂ, ତୀରୁ, ଆଡ଼ାଂ ଛାଲେ, ଜିଓୟୀ କୁ଼ଡ଼ଲି — ନଓୟା କ ସାନାମ ରଡ଼ ଲାଗିତ୍ତେ ଆୟମା ଲେକାତେ କ କାମିୟା। ଆବ ହରଦମଗେ ସାଂହେଂ ବନ ହାତାଓୟା ଆର ଆଡ଼ାଗା। ମଚା ସେନତେ, ମୁ ହରତେ ସାଂହେଂ ହାତାଓ କାତେ ସଜହେ ସାଂହେଂ ନାଲି ସେନତେ ଜିଓୟୀ କୁ଼ଡ଼ଲି ରେବନ କୋଲେଂ କାନା। ଆରହଁ ଜିଓୟୀ କୁ଼ଡ଼ଲି ଖନ ଅନା ସାଂହେଂ ହୟ ବାହରେ ଓଢୋଂଆଃ କାନା। ନଓୟା ସାଂହେଂ ହୟ ବାହରେ ଅଢ଼ଂଆଃ ଜହଂଗେ ଆବବୋ ରଡ଼ା। ସାଂହେଂ ହୟ ବାହରେ ଅଢ଼ଂଆଃ ଜହଂ ପୌଲୋରେ କାଂଟା ସେ ଆଡ଼ାଂ ଛାଲେ (Vocal fold)ରେ ତାପିଂଃଆ। ତାଲାରେ ଚିରୀ ପାତଲା ଛାଲେତେ ବେନାଓ ନଓୟା ଆଡ଼ାଂ ଛାଲେ ହୟତେ ଠେଲାଓ ଲେନଖାଜ୍ ଫାଂକ କାତେ କାଂପାଂଆ। ରଡ଼ ଅକ୍ତ ନଓୟା ଆଡ଼ାଂ ଛାଲେ ଥାରଥାରାଂଆ। ଅକା ଅକ୍ତ କମ ଅକା ଅକ୍ତ ବିଶି। ନଓୟା ଆଡ଼ାଂ ଛାଲେ ଚେତାନ ସେଜ୍ଦ କେଟେଜ୍ ମାଛା ଡାକନିଜ୍ତେ ଏସେଂ ତାହେନା। ବାହରେ ଖଜ୍ ଜଟେଂ ଲେଖାଜ୍ ମିଠ୍ଟାନ ନାସେ ଉସୁଲ ମାଛା ଆୟକାଂଆ ଆର ଅନା ତାଲାରେ କାଂହିଚ୍ ଚୁଲୁଂ ଫାଂକ ଆ଼କାଂ ଅନା ଦକ ମେତାଃ କାନା Adams Apple (କାଂଟା). ସାଂହେଂ ହୟ ଅନା ତାୟମ ତାପିଂଃଆ ଗିତୀତ୍ତେ (Epiglottis). ସାଂହେଂ ନାଲି ଚେତାନରେ ମିଠ୍ଟାନ ଡାକନିଜ୍ ଲେକାନ ଅଂଶ ମେନାଂଆ। ନଓୟାଗେ ଗିତୀତ୍ତେ। ରଡ଼ ଅକ୍ତ ନଓୟାଦ ଚେତାନ ଲାତାରଂଆ ଆର ଜମ ଅକ୍ତ ଡାକନିଜ୍ ଲେକା ସାଂହେଂ ନାଲିୟ ଏସେଦା। ଅନାତେଗେ ଜମ ବାଂଖାନ ଂଃ ଅକ୍ତ ରଡ଼ ଲେଖାଜ୍ ଖିଜୋଂଆବୋ ଆର ମନେୟାବନ ଜାନିଜ୍ ଅକୟ ଚଂଏ ଂଃ କାନା। ନଓୟା ପରେ ସାଂହେଂ ହୟ ଅକାରେହଁ ବାଂ ତାପିଂଃ କାତେ, ନାସେନାଂ ତାପିଂଃ କାତେ ସେ ବାଂଖାନ ପୁରୀଗେ ତାପିଂଃ କାତେ ମୁ ହରତେ ବାଂଖାନ ମଚା ହରତେ ଓଢୋଂଆଃ। ନଓୟା ଅକ୍ତ ଆଲାଂ ଦ ମଚା ଭିତୀରେ ରାକାବ୍ଆ, ଆଡ଼ଂଗନା, ଲାହାଂଆ ତାୟମଂଆ ଆର ହଡ଼ିଂଃଆ, ଅସାରଂଆ, ଖୁଲୀଂଆ ବନ୍ଦଂଆ ଲୁଟିକିନ ଲାଢ଼ାଂଆ। କେଓୟା ଚେତାନ ଲାତାରଂଆ। ମୁଠୀନ ରେନାଂ ଜାଂଞ୍ଜିଲଗେ ନଂକାୟ ହଚରେ ଗଢ଼ୟ ଏମା।

ଲାତାରରେ ମୁଠୀନ ରେୟାଃ ଚିତୀର ଏମ ହୁୟେନା। ନଓୟା ସାମାଂରେ ଦହ କାତେ ପାଢ଼ହାଓ ଲେଖାଜ୍ ବୁଝାଂଓରେ ସୁବିଧା ହୁୟୁଂଆ।

আড়াং

মুঠীনবন ঞেংল কেংআ। জানিজ্ খান পুস্টীও সৌহিজ্ গেবন বুঝীও তিয়োঃ আকাদা। নিতঃদ আড়াং আর চিকি লীয়তে মিৎবার কাথাবন বাড়ায় লেগে।

যুদি যাহাঁয় সান্তাড়গেম কুলিয়ে, আম যাহাঁ পৌরসিতেম রড়েৎ কানা; অনারে তিনীঃ আড়াং মেনাঃআ? কৌটিজ্ ভীবিত ঞেঃ কাতে হয়থ মেনায় পে-গেল গটেজ্ লেকা! মেনেক ঞ, ০, ৬, ৩, ৮, ঞ, ৬, ৩, ৩।
আলে দ লে লীয়া বাং মাহাশয় ঠিক বাম লীয় দাড়েয়াদা। আলেদ তিনীঃ আড়াংলে কুলি আকাৎ মেয়া, চিকি দ বাং।
চেদাঃ? আড়াং আর চিকি দ বাং মিৎতে?

বাং, আড়াং দ হুয়ুঃ কানা উচরীন আর চিকি দ হুয়ুঃ কানা অল চিতীর। আয়মা পাপাড়াহাও কগে হাহাঁড়াগঃ আবন যে, চিকি গে আখর ব মেতাঃ কানা। মেনাব চিকি দ সান্তাড়তে আর আখর দ বাংলা লেকা মেনগানঃআ। মেনখান বাংলা আখর মেস্তে দ আরহঁ এটাঃ বুঝীঃআ। আখর দ হুয়ুঃ কানা মিৎ সাঁতাহেৎতে যাহাঁ উডিজ্ উচরীনঃআ অনাগে আখর (Syllable) বাংলা তেদ দল ক মেতাঃ কানা। অনাতে ঞ, ০, ৬, ৩, ৮, ঞ, ৬, ৩, ৩, ৩, ৩, ৩, ৩, ৩ এমান ক দ আখর বাং মেন কাতে ঞ, ০, ৬, ৩, ৮, ঞ, ৬, ৩, ৩ এমান অল চিকি মেনাব।

আড়াং দ বার হীটিঞ রে হীটিঞ আকানা – (১) রাহা আড়াং (Vowel sound) (২) কেচেৎ আড়াং (Check sound)। আড়াং রেয়াঃ হীটিঞ লেকাতে অল চিকি হঁ বার হীটিঞ রে হীটিঞ আকানা –(১) রাহা আড়াং অল (Vowel) আর (২) কেচেৎ আড়াং অল (Consonant)।

অল ক

রাহা আড়াং	কেচেৎ আড়াং			
	পারহাড় কেচেৎ আড়াং	তীপুঃ কেচেৎ আড়াং	রাড়াং কেচেৎ আড়াং	জেতলেৎ কেচেৎ আড়াং
৞	০	৬	৩	৮
৞	৬	৩	৩	৞
৞	৞	৞	৞	৞
৞	৞	৞	৞	৞
৞	৞	৞	৞	৞
৞	৞	৞	৞	৞

১. রাহা আড়াং – ৞, ৞, ৞, ৞, ৞, ৞ নওয়া তুরুয় গটান দ রাহা আড়াং অল । নওয়াক আড়াং অচয়রে লুটিকিন আর আলাং দারায় তেগে উচরীনঃআ নাসে জেলেঞ মাছা মেনেক রাইলী সৌহিজ্। ইংরাজীতে a, e, i, o, u ‘Vowel’ ক মেতাঃ লেকা।

রাহা আড়াং উচরান

রাহা আড়াং অলতেদ	উচরীন ধারা
৞	আলাং নাসে রাকাব কাতে তায়মসেচ পাছলাঃআ, লুটিকিন দ খুলাও ঞেঃ (উনাঃদ বাং) তাহেঁ কাতেগে গোলাঁড ঞেঃগঃআ।
৞	আলাং লাভার রেগে তাহেনা, বাং লাহা বাং তায়মঃআ, লুটিকিন দ লাটু ঞেঃগে ফাঁকঃআ।
৞	সামাং আলাংদ রাকাব কাতে লাহা ঞেঃ এনগে। লুটিকিন পাসনাও কঃআ তবে খুলাও দ কম মাছা।
৞	তায়ম আলাং রাকাব ঞেঃ কাতে তায়ম সেচগে পাছলাঃআ। লুটিকিন গোলাঁড গে তাহেনা মেনখান সুডুজ হর লেকা ঞেঃলঃআ।
৞	আলাং নাসে রাকাব কাতে তায়মঃআ, লুটিকিন খুলাওগে তাহে কাতে পাসনাও ঞেঃগঃআ।
৞	আলাং রাকাব ঞেঃগ্ কাতে তায়মঃআ, লুটিকিন গোলাঁড কঃআ তবে হুডিঞ মাছা ঞেঃলঃআ।

୨. ୫. ଜେତଲେଂ କେଚେଂ ଆଡ଼ାଂ	୧	୧ ରାହା ଆଡ଼ାଂତେ ଏହବ କାତେ ଡଗ ଆଲାଂ ଦ ଲାହା ଏଃ କାତେ ଚେତାନ ତୀରୁରେ ଭିଡ଼ିଃଆ।
	୨	୧ ରାହା ଆଡ଼ାଂତେ ଏହବ କାତେ ଲୁଟିକିନ ଦ ବୀୟ ବୀୟତେ ସୋର ଏନଗେ ତବେ ବାଂ ଭିଡ଼ିଃଆ।
	୩	୧ ରାହା ଆଡ଼ାଂତେ ଏହବ କାତେ ଡଗ ଆଲାଂ ଦ ଚେତାନ ଡାଟା ରେହେଂ ଠେନ ତାରକଃଆ।
	୪	୧ ରାହା ଆଡ଼ାଂତେ ଏହବ କାତେ ଆଲାଂ ଦ ଲାହା ଏଂଗଃତେ ହୟ ଠେଲାଓ ଅଚୟାୟ।
	୫	୧ ରାହା ଆଡ଼ାଂତେ ଏହବ କାତେ ଲାହା ଆଲାଂ ଦ ଚେତାନ ଡାଟା ରେହେଂ ଠେନ ଜପଃ କାତେ ତାୟମ ଆଲାଂତେ ହୟ ଦ ଠେଲାଓ ଅଚୟାୟ।
	୬	୧ ରାହା ଆଡ଼ାଂତେ ଏହବ କାତେ ସାମାଂ ଆଲାଂ ରେୟାଃ ଡଗ ଦ ଉସୁଲ ଏଃ କାତେ ତାୟମ ସେଂ ପୀଛଲୀ ଏଃ କାତେ ହୟ ଦ ମଚା ହରତେଗେ ଅଡଂ ଏନଗେ।

୩. ଟୁଡ଼ିଃ ଚିକି

(.)	(.)	(~)	(—)	(୭)
ମୁ ଟୁଡ଼ିଃ	ଗୀହଲୀ ଟୁଡ଼ିଃ	ରେଲା	ଫାରକା	ଅହଂ

ନେବେତାର ଦ ଆରହିଁ ମିଠ୍ଟାଂ ଟୁଡ଼ିଃ ଚିକି ବେଓହାରଃ କାନା। ଅନାଦ ମୁ ଟୁଡ଼ିଃ ଆର ଗୀହଲୀ ଟୁଡ଼ିଃ ମିଠ୍ଟେ ଚେତାନ ଲାତାର ଦହ କାତେ ହ୍ଯୁଃ କାନା। ଅନାଦ ନଂକା (:) ଆର ଏଘୁତୁମାଃ କାନାକ ମୁ-ଗୀହଲୀ ଟୁଡ଼ିଃ।

ଆଡ଼ି word

ଚିକି କ ଯକ୍ଷେଜ୍ ପାନ୍ତେ ପାନ୍ତେ କ ଦୁଢୁବ ସୁରୁଃଆ ଆର ନାପାୟ ଜାୟ ଜିନିସ ରେୟାଃ ଏଘୁମ ରଢ଼ଗଃଆ ଉନ ଦ ଅନା ପାନ୍ତେ ଆକାନ ଚିକି କ ମିଠ୍ଟାଂ ଆଡ଼ି ହ୍ଯୁଃଆ। ଚିକି କ ଦ ତାରାଜ୍ ବିରୌଜ୍ ବାଂକ ତାହେନା। ନାପାୟଗେ ଖୁତୁ ଗାଲାଂ ମାଲା ଲେକାଗେକ ତାହେନା। କେଚେଂ ଆଡ଼ାଂ ଚିକି କ ଦ ମଞ୍ଜଗେ ରାହା ଆଡ଼ାଂତେ ଗାବାନଃଆ। ସେଲେକା —

$$୧+b+୧+୧=୧b୧୧, ୩+୧+n+୧=୩୧n୧, ୩+୧+n+୧=୩୧n୧$$

$$୧+୧+.+b+୩=୧୧.b୩, ୧+b+୧+୧+୧=୧b୧୧୧୧ ଏମାନ।$$

ହଢ଼ ରଢ଼ ରେଦ ରାହା ଆଡ଼ାଂ ଚିକି ଆକ ଆକ ଦ ବାଂକ ପାନ୍ତେ ଦାଢ଼େୟାଃଆ। ପାନ୍ତେ ଲେନଖାଜ୍ କ ଅନାଦ ଆଡ଼ି ବାଂ ହ୍ଯୁଃଆ। ସେଲେକା — ୧+୧+b+୧=୧୧b୧ ଆଡ଼ି ବାଂ ହ୍ଯୁଃ ଲେନା। ତବେ ଇଂରାଜୀ ସେ ଆରହିଁ ଏଟାଃ ଏଟାଃ ପୀରୀସ ରେୟାଃ ଆଡ଼ି କ ଚିକିତେ ଅଲ ଜକ୍ଷେଜ୍ ଦ ପାନ୍ତେଃ କାନ ଗେୟା। ସେଲେକା —

$$୧+୩+୧+୧+୧+୧=୧୩୧୧୧୧, ୧+୧+୧+୧+୧+୧+୧=୧୧୧୧୧୧୧୧ ଏମାନ। ମେନଖାନ ନଂକାନ ଏଟାଃ ପୀରୀସ ରେୟାଃ$$

ଆଡ଼ି କହିଁ ଚିକିତେ ରାହା ଆଡ଼ାଂତେ ଗାବାନ ହ୍ଯୁଃ ଦାଢ଼େୟାଃ ଗେୟା। ସେଲେକା — ୧+୩+୧+୧+୧+୧+୧+୧=୧୩୧୧୧୧୧୧, ୧+୧+୧+୧+୧+୧+୧+୧+୧=୧୧୧୧୧୧୧୧୧୧ ଏମାନ। ତବେ ଚେତାନ ରେ ଲୀୟେନ ପୀରୀସ ରେନାଃ ଆଡ଼ି କରେ ଯୁଦି ରାହା ଆଡ଼ାଂ ପାନ୍ତେ କାତେ ଜପଡ଼ାଃ କାନ ଗେୟା ତାହଲେ ଅନା ଦ “ଜପଡ଼ାଓ ରାହା ଆଡ଼ାଂ”ବ (Diphthong) ମେତାଃ କାନା।

ଆୟାଂ

ଆୟାଂ ବାଂଧରାତେ ଅକୟ ଅକାଳେକା କ ଲୀୟ ହଟ ଆକାଦା ଅନାଗେ ମିଠ୍ଟାଓ ବନ ଏଂଗ୍ଲ ଲେଗେ —

“ আডি গটাং আড়া রড় মিৎ কাতে মিৎ গটাং আয়ী রেয়াঃ কাথা রড় পুরীও দ আয়ীৎ কানা”। - গুরুগঙ্কে।

“কাথাকো রেয়াঃ জনড়াও অনে অকাটাংতে কাথাতেৎ সীমুং সীহিঁ ওরোম আটকারঃ কান ইনীগে আয়েত দ, অনা ওরোম আটকারতেৎ সীমুং সীহিঁ বাঙ হোয়োঃআ তিন হীবিঁ যাঁহাঁনাঃ এ্যাটাঃ যাঁহাঁনাঃ বাবোত বাঙ রড়লেন ”। - টি.কে. রাপাজ।

চেতানরে অলেন কাথা সাঁওতে লাতাররে অলেন কাথাই তুলীজখা লেগায়মাবন। চেদাঃযে সান্তাড়া রড়রে নংকান আড়া ই মেনাঃআ যাহাঁ দ আজ সুমুং তেগে মিৎটান আয়ী রেয়াঃ পুস্টীও অচদাড়েয়াঃআয়। য়েলেকা – দেলা, হিজুঃমে, চ, হাপে এমান। অনাতে মেনগানঃআ – মিৎবার সে আরই সাঁগে গটান আড়া এতম তায়ম তাহেঁ কাতে মিৎটান আয়ী (Object) রেয়াঃ পুস্টীও কাথাগে আয়ীৎ ব মেতাঃ কানা।

আড়া ক এতম তায়ম জপড়াও কাতে রেই মিৎটান আয়ী বাং পুস্টীও লেনখাজ্ আয়ীৎ বাং হুয়ুঃআ। চেড়েঁ ক উড়াঃ কানা। ୧୨୩୪ ୫୬ ୭୮୯.୦ ୧୨୩୪ । – নওয়া দ মিৎটাং আয়ীৎ কানা। মেনখান হীতি ক উড়াঃ কানা। ୧୨.୦୩ ୫୬ ୭୮୯.୦ ୧୨୩୪ । – নওয়া দ আয়ীৎ বাং কানা, চেদা যে হীতি দ বাং ক উড়াও দাড়েয়াঃআ।

আয়ীৎରେ লাগତঃ চিনহী ক

(,)	কেচেৎ - আয়ীৎ তালারে সাতাহেঁৎ হাতাও রেনাঃ কেচেৎ চিনহী ।
(;)	তপাঃ - আয়ীৎ তালারে নাসে তপাগঃ রেনাঃ চিনহী।
(-)	পারকা - আয়ীৎ তালারে নাসে সাতাহেঁৎ হাতাও রেনাঃ চিনহী ।
(।)	মুচাৎ - আয়ীৎ রড় পুরীও এন রেয়াঃ চিনহী।
(!)	আনাইকীও – আয়ীৎ রে হাঁହাড়াঃ আইকীও রেয়াঃ চিনহী।
(?)	কুকলি – কুকলি আয়ীৎ রেয়াঃ চিনহী।
()	হাডুব – আড়া সে বাংখান আয়ীৎ করে এটাঃ কাথা জুটিজ লেনখান অনারেনাঃ হাডুব দহ চিনহী।
(" ")	জড় চেতেৎ - আড়াইরে সে আয়ীৎରେ লাগତঃআ উনরেগে যখন রড় আকান লেকান কাথা তুলুজঃআ, অনারেনাঃ চিনহী।
(' ')	চেতেৎ - আড়াইরে সে আয়ীৎରେ লাগତঃআ উনরেগে যখন রড় আকান লেকান কাথা তুলুজঃআ, অনারেনাঃ চিনহী।

আয়ীৎ রেয়াঃ হীটিএ

লাহা রেগে লীয় হয় আকানা যে, চিকি ক যখেজ্ পান্তে পান্তে ক দুডুব সুরুঃআ আর নাপায় জায় জিনিস রেয়াঃ ଏଡୁତୁম ରଡ଼ଗଃଆ ଉନ ଦ ଅନା ପାନ୍ତେ ଆକାନ ଚିକି କ ମିତ୍‌ଟାଂ ଆଡ଼ି ହୁୟୁଃଆ। ଅନକାଗେ ଜାୟ ସେ ଜିନିସ ରେୟାଃ ରଡ଼ ଆଡ଼ି କ ପାନ୍ତେ କାତେ ମିତ୍‌ଟାନ ଆୟୀ ରେୟାଃ ପୁସ୍‌ଟୀଂ କାଥାଗେ ଆୟୀତ୍‌। ଆୟୀତ୍‌ ଉନରେଗେ ପୁସ୍‌ଟୀଂଆ ଜখেଜ୍ ଆୟୀତ୍‌ ରେନ ଧୀମିଦ ତାହେନାୟ ଆର ଉନିୟାଃ କୌମି ହିଁ ତାହେନା। ଅନା ଲେକାତେ ଆୟୀତ୍‌ ରେନାଃ ବାରୟା ହୀଟିଏ ହୁୟୁ ଆକାନା ୧. ମୁତୀନ (Subject) ୨. କାନଓୟା (Predicate)।

ଆୟୀତ୍‌ ରେ ଯାହାଁ ସେ ଯାହାଁୟ ସନ୍ଧକ୍ତ ରେ ମେନ ହୁୟୁଃଆ ଅନା ଦ ଧୀମିଦ ସେ ମୁତୀନ ଆର ଯାହାଁନାଃ ମେନେନ ସେ ଉନିୟାଃ କୌମି ଚେତ ମେନଗଃଆ ଅନାଦ ଉନିୟାଃ ମେନେକ ଧୀମିଦାଃ କୌମି ସେ କାନଓୟା ହିଁସ ବ ମେତାଃ କାନା। ଲାତାର ରେ ଆୟୀତ୍‌ ରେୟାଃ ମୁତୀନ ଆର କାନଓୟା ହିଁସ ଉଦୁଃ ହୁୟେନା –

ଆୟୀତ୍‌	ମୁତୀନ noun part	କାନଓୟା ହିଁସ verb part
ସିବୁ ଦାଦାଲ କାନାୟ।	ସିବୁ	ଦାଦାଲ କାନାୟ।
ଆବ ଦାକାବନ ଜମା।	ଆବ	ଦାକାବନ ଜମା।

ଆୟୀତ୍‌ ଦ ମିତ୍‌ଟାନ ଆଡ଼ିତେ ମେନେକ କାନଓୟା ହିଁସ ବାଦ କାତେ ହିଁ ହୁୟୁ ଦାଡ଼େୟାଃ ଗେୟା। ଲାତାର ରେ ମିତ୍‌ବାର ଆୟୀତ୍‌ ଉଦୁଃ ଏନା।

- ୫୬୭୮୯ ୧୨, ୫୬୭୮୯ ୧୨ (୭୮୯୦୧୨ ୩୪୫୬୭୮ ୯୦୧୨ ୩୪୫୬୭୮) ।
- ୧୨୩, ୧୨୩ ?

ଐଁଲ ଗଃ କାନା ନଂକାନ ଓଁୟାଂ ରେଦ ମୁତୀନ ରେୟାଃ ବର୍ଣନ ହୁଁ ଆକାନା । ବର୍ଣନ ଓଁୟାଂ ଦ ନଂକା ଲେକା ଅଲଗଃଆ – ମୁତୀନ + ଗୀନୀଟ୍ (ଦ, ଧନ, ଧନଦ ଏମାନ)+ଶୁନ + କାନଓୟା । ନଓୟା ଓଁୟାଂ ଆରହଁ ଜେଲେଃଃ ଇଦି ଦାଢ଼େୟାଃଆ ତଡ଼ଂ, ଜେନେଂ, ଗୀନୀଟ୍ ଏମାନ ଓଁୟାଂ ତୋଁଗେ ଇଦି କାତେ ।

ବର୍ଣନ ଓଁୟାଂ ବାର ହୀଟିଃଃ ରେ ହୀଟିଃଃ ଆକାନା ୧. ହେଁ ବର୍ଣନ ଓଁୟାଂ ୨. ବାଂ ବର୍ଣନ ଓଁୟାଂ ।
 ଆବ ଅଲଃବନ ସେଁଢ଼ାୟା । ରବାନ ନାପାୟ ହଡ଼ କାନାୟ ।
 ଆବ ଅଲଃ ବାଂବନ ସେଁଢ଼ାୟା । ରବାନ ନାପାୟ ହଡ଼ ବାଂ କାନାୟ ।
 ଆବ ମୁରଂଧ ବାଂବନ ତାହେଁନା । ରବାନ ବାଢ଼ିଜ୍ ହଡ଼ ବାଂ କାନାୟ ।

ଚେତାନ ରେୟାଃ ଓଁୟାଂ ରେ ଐଁଲଃ କାନା ପୋଲୋ ଧାର ରେୟାଃ ଦ ହେଁ ବର୍ଣନ ଓଁୟାଂ ହୁଁଃ କାନା ଆର ଦସାର ଧାର ରେୟାଃ ଦ ବାଂ ବର୍ଣନ ଓଁୟାଂ କାନା । ହେଁ ବର୍ଣନ ଓଁୟାଂ ବାଂ ବର୍ଣନ ଓଁୟାଂତେ ବନଦଲ ଦ ବାର ରକମ ତେ ହୁଁ ଦାଢ଼େୟାଃଆ । ତେତେଂ ଉଲଟୀଓ କାତେ ଆର ବାଂଧାନ ତେତେଂ ବାଂ ଉଲଟୀଓ କାତେ । ତେତେଂ ବାଂ ବଦଲ କାତେ ହେଁ ବର୍ଣନ ଓଁୟାଂ ବାଂ ବର୍ଣନ ଓଁୟାଂ ରେ ବଦଲ ଲାଘିଂ ତେଦ ଶୁନ ଓଁୟାଂ ରେୟାଃ ଉଲଟୀ ଓଁୟାଂ ବେଓହାର ହୁଁଃଆ ।

ଆରହଁବ ଐଁଲ ମା -

ହେଁ ବର୍ଣନ ଓଁୟାଂ - ରୀମୁ ଆଲେରେନ ପେଢ଼ା କାନାୟ । Ramu is our relative.

ବାଂ ବର୍ଣନ ଓଁୟାଂ - ନଓୟା ଦ ବାଂ କାନା ସେ ରୀମୁ ଆଲେରେନ ପେଢ଼ା ବାଂ କାନାୟ । It is not that Ramu is not our relative.

ଚେତାନ ରେୟାଃ ଓଁୟାଂ ରେ ‘ପେଢ଼ା’ ଶୁନୁନ ଓଁୟାଂ ବାଂ ଉଲଟୀଓ କାତେ ଆର ହେଁ ବର୍ଣନ ଓଁୟାଂ ରେନାଃ ତେତେଂ ବାଂ ବନଦଲ କାତେ ବାଂ ବର୍ଣନ ଓଁୟାଂ ରେ ବନଦଲ ଲାଘିଂତେ “ନଓୟା ଦ ବାଂ କାନା ସେ” ମେନେକ ତଡ଼ଂ ମେସା ଓଁୟାଂ ରେନାଃ ମିଂ ହିଂସ ଏମ କାତେ ହୁଁଃ କାନା । ଇଂରାଜି ତେଦ ନଓୟା Phrase କ ମେତାଃ କାନା ।

୨. ନେହର ଓଁୟାଂ - ଯାହାଁ ଓଁୟାଂ ତେ ଓଁୟାଂ, ନେହର, ମାନା ଏମାନ ବୁଝାଂଆ ଅନକାନ ଓଁୟାଂ ଦ ନେହର ଓଁୟାଂ ବ ମେତାଃ କାନା ।

ଗ-ବାବାଓୟା କାଧା ଦ ଆଞ୍ଜମମେ । ଦାୟା କାତେ ପୁଁଗି ଐଁ ଦ ବାଘିନମେ । ଅଢ଼ାଃ ରେଗେ ତାହେଁନମେ । ସେଁଗେଲ ସାଁଓ ତେଦ ଆଲମ ଖେଲା ।

ନେହର ଓଁୟାଂ ରେଦ ମୁତୀନ ଦ ଓଁୟାଂ କମ ବେଓହାରଃଆ ମେନେକ ଓକୋ ତାହେଁନା ଆର କାନଓୟା ଜେନେଂ ଓଁୟାଂରେୟ ସଦର ଅଚଃଆ । ତବେ ମାନା ବୁଝାଂ ଲେନଖାଜ୍ ମାନାକାଧାରେ ଓକୋ ତାହେଁନାୟ ।

୩. କୁକଲି ଓଁୟାଂ - ଯାହାଁ ଓଁୟାଂ ତେ କୁକଲି ବୁଝାଂଆ ଅନାଦ କୁକଲି ଓଁୟାଂ ବ ମେତାଃ କାନା । ସେଲେକା – କୁକଲି ଓଁୟାଂ ଆତେ – ଅକାମ ଚାଲାଃଆ? ତିସେମ ହିଞ୍ଜୁଃଆ?

ଓଁୟାଂ ରେନାଃ ମୁତୀନ ଚେତାନ ରେ ଜୋର ଏମ କାତେ – ନଓୟା ଦ ଆମାଃ ଅଢ଼ାଃ? ବିମଲ ଦ ଆମ ବୟହା?

୪. ଥୁମ ଓଁୟାଂ - ଯାହାଁ ଓଁୟାଂ ତେ ଥୁମ ବୁଝାଂଆ ଅନାଗେ ଥୁମ ଓଁୟାଂ ବ ମେତାଃ କାନା । ସେଲେକା – ନାପାୟ ବାଢ଼େ ତାହେଁନ ମେ । ଚାଁଦ ବାଢ଼େୟ ଦୋଃକ୍ କାମମା ।

ତବେ ନେବେତାର ଦ ଓଁୟାଂ ଖାଟୋ ଐଁଃ କାତେ ‘ବାଢ଼େ’ ଓଁୟାଂ ଦ ବାଂ ବେଓହାରଃ କାନ ରେହଁ ଓଁୟାଂ ରେନାଃ ତେତେଂ ବାଂ ପାଲଟାଃ କାନା ।

୫. ଓଁୟାଂ ଓଁୟାଂ - ମନ ଅନ୍ତର ରେନାଃ ରୀଂକୀ, ଭାବନା, ହାଁହାଁଢ଼ାଃ , ଆତେନ ଅଚ ଏମାନ ଓଁୟାଂ ଓଁୟାଂ ରେ ଫୋଟେଲଃଆ ଅନାଗେ ଓଁୟାଂ ଓଁୟାଂ ବ ମେତାଃ କାନା । ଓଁୟାଂ ଓଁୟାଂ ରେଦ (!) ଚିନହି ବେଓହାରଃଆ ।

ଆହ! ତିନୀଃ ନାପାୟ ଐଁଲଃ କାନା ।

ହିଂସ! ଚେଦାଃ ବାମ ଚାଲାଓ ଲେନା?

ଚେଂ ନାପାୟ ଐଁଲଃ କାନା!

ଆମଦ ଓଁୟାଂ ନାପାୟ ହଡ଼!

চেতান রেয়াঃ অীয়াৎ খন ঞ্বেলঃ কানা ১. ‘সারদাপ্রসাদ’ হড় ঞ্বেতুম, ২. ‘সোনা’ জিনিস (বাং জিণ্ডীয়ান) ঞ্বেতুম, ৩. ‘সান্তাড’ মিৎ থক রেন জী ত ঞ্বেতুম, ৪. ‘গট’ গীৰুম ঞ্বেতুম, ৫. ‘দায়া দুলাড’ গুন ঞ্বেতুম, আর ৬. ‘তাডাম’ কীমি ঞ্বেতুম। তাহলে অনা লেকাতে ঞ্বেতুম পীরিস কদ তুরুয় হীটিঞ রে ব হীটিঞ দাড়েয়াঃআ।

১. সৰ্বে ঞ্বেনুম,(Proper Noun) ২. জিনিস ঞ্বেনুম, (Material Noun) ৩. থক ঞ্বেনুম, (Common Noun) ৪. গীৰুম ঞ্বেনুম, (Collective Noun) ৫. গুন ঞ্বেনুম (Abstract Noun) আর ৬. কীমি ঞ্বেনুম (Verbial Noun)।
নড়ে মিৎটাং মনরে কুকলি সে হিদিজ হিজুঃ কানা যে ঞ্বেতুম দ চেদাঃ ঞ্বেনুম এনা?

নওয়া রেয়াঃ তেলারে ইঞদঞ মেনা ইংরেজী Name যেলেকা Noun এনা অনকাগে ঞ্বেতুম হঁ ঞ্বেনুম আকানা।
Nesfield আঃ কাথা উয়হার কাতে মেন গানঃআ – the words ঞ্বেতুম and ঞ্বেনুম are the same at bottom, but differently spelt মেনেক ঞ্বেতুম আর ঞ্বেনুম অীড়ীকিন দ ইনা কানগেয়া, মেনখান বানান আলাদা।

১. ১. সৰ্বে ঞ্বেনুম – যাহাঁ ঞ্বেনুম অীড়ীতে হড়, জায়গা, নীইগাডা, পুথিপতব এমান করেনাঃ ঞ্বেতুম বুঝীঃআ অনাদ সৰ্বে ঞ্বেনুম কানা।

১. ভারত দিশম তালারেব জানাম আকানা।

২. সিবুদ নাপায় হড় কানায়।

৩. সবরনাখা নীই আড়েরে।

চেতান রেয়াঃ ১ নম্বর অীয়াৎরে ঞ্বেলঃ কানা ভারত মিৎটান দিশম রেয়াঃ ঞ্বেতুম মেনখান দিশম অীড়ী দ এটাঃ দিশম রেই হয় দাড়েয়াঃআ। ২ নম্বর রে সিবু মিৎটান হড়াঃ ঞ্বেতুম, মেনখান হড় অীড়ীদ যাহাঁয় মানমিগে হয় দাড়েয়াঃআ। ৩ নম্বর রে সবরনাখা দ মিৎটান নীই রেনাঃ ঞ্বেতুম মেনখান নীই অীড়ী সে আড়ে অীড়ী দ এটাঃ নীই সে আড়ে হঁ হয় দাড়েয়াঃআ। অনাতে চেতানরে অলেন ভারত, সিবু, সবরনাখা অীড়ী দ সৰ্বে (সরাসরি) ঞ্বেনুম কানা আর দিশম, নীই, আড়ে অীড়ী দ থক ঞ্বেনুম অীড়ী কানা।

১. ২. জিনিস ঞ্বেনুম – যাহাঁ ঞ্বেনুম অীড়ীতে মিৎটান জিনিস রেয়াঃ ঞ্বেতুম বুঝীঃআ অনাদ জিনিস ঞ্বেনুম কানা।
দাঃ, দাকা, তওয়া, তাঁবা, সোনা, সুনুম, মেড়হেৎ, রুপী এমান।

১. ৩. থক ঞ্বেনুম – যাহাঁ ঞ্বেনুম অীড়ীতে মিৎ থকরেনাঃ ঞ্বেতুম এগমঃআ অনাকদ থক ঞ্বেনুম অীড়ী কানা।
হড়, দারে, হীতি, সাদম, হয়, সিতুং, দাঃ, সিঞ, ঞ্বেদী, সেতাঃ, আয়ুব, বক, বয়হা, গ, বাবা, গিদীর্, বাছ, জাঁওয়ায়, দিশম, আড়ে, গড়া, অড়াঃ, বীদ, বীয়হীড় এমান।

১. ৪. গীৰুম ঞ্বেনুম – যাহাঁ ঞ্বেনুম অীড়ীতে মিৎরকম রেয়াঃ আয়মা জিনিস সে হড় গীৰুম আকানা বুঝীও লেনখাজ্ অনাদ গীৰুম ঞ্বেনুম ব মেতাঃআ।

গট, দোমেল, হেলমেল, পাল, বাঁদি, মুরীই, পারকম এমান।

১. ৫. গুন ঞ্বেনুম – যাহাঁ অীড়ীতে গুন, কীই এমান ক রেয়াঃ ঞ্বেতুম বুঝীঃও লেনখাজ্ অনাদ গুন ঞ্বেনুম অীড়ী হয়ঃআ।

দায়া, হড়ম, দুলাড, রীক্ষী, রেঁগেজ্, কিসাঁড়, ধিরফুর এমান।

দায়াগেথ বানুঃ তয়া। হড়মদ বাং নাপায় তয়া। দুলাড আতে রড়ীঞমে। রীক্ষীদ তোঁগেয়েনা। রেঁগেজ্ বাং বোগেয়া। কিসাঁড় দক রেৎ গেয়া। ধিরফুর কাদেয়ায়।

১. ৬. কানওয়া ঞ্বেনুম – যাহাঁ কানওয়া অীড়ীতে ঞ্বেতুম বুঝীও লেনখাজ্ উনদ অনা কানওয়া ঞ্বেনুম ব মেতাঃ কানা।

তাডাম, দাডান, পাডহাও, জীপিৎ এমান।

তাডাম দ নাপায় কীমি কানা।

দাডান আল আতামা।

পাডহাও অক্ৰ আলম জীপিদা।

জীপিৎ সানায়ে কানা।

(১) মুতীন লেনেকা – যখেজ মিৎটাং এণুম আর বাংখাজ উএম, কানওয়া রেয়াঃ মুতীন হিসাব তে বেওহারঃআ উন দ অনা মুতীন লেনেকা ছয়ুঃ কানা।

দাডু দ মিৎটাং পতব সিবুয় এমায়কানা।

নওয়া অীয়াৎরে ‘দাডু’ মুতীন, কানওয়া এমায়কানা কামিতেৎ পুরীও এদায়। মেনেক নওয়া অীয়াৎ রেয়াঃ কীমি এমায়কানা পুরীওইজ দ দাডু। চেতান রেয়াঃ অীয়াৎ রেনাঃ কানওয়া হিস রে ‘অকয়’ এম কাতে কুকলিবন দহয়া তাহলে যাহাঁ তেলা এগমঃআ অনাদ ‘দাডু’। অকয় দ মিৎটাং পতব সিবুয় এমায়কানা?

মুতীন লেনেকা দ চেরকায়তে অীয়াৎ রেনাঃ কানওয়া লাহারেগে তাহেঁনা।

মেনখান সান্তাডু রড় রে নংকা হঁ বেওহারঃআ যাহাঁ রেদ মুতীন লেনেকা কানওয়া তায়মরে তাহেঁন কানা।

নওয়া টঁডর রে তাহেঁনা(য়/কিন/ক) তীরুব। ‘বীএঃ দাড়েয়াঃআ’, মেনকেদায় লুসি।

তবে মুতীন যদি উএম অীড়া ছয়ুঃআ আর ওকো তাহেঁনা তাহলে কানওয়া হিস রে সদর ওচোঃআ।

১. সয়দাপীতি দ আঙ আকাদাম? সয়দাপীতিম আঙ আকাদা? সয়দাপীতি দম আঙ আকাদা? (কুকলি অীয়াৎ)

২. নাপায় তাহেঁ কঃমে। রীক্ষা রেগে তাহেঁনপে। (থুম অীয়াৎ)

৩. নওয়া রিলিফিলি ধারতিরে টুড়াং বাড়া সানীএগ! (অীনীইকীও অীয়াৎ)

(২) বিসয় লেনেকা – যখেজ এণুম আর বাংখাজ উএম অীড়া অীয়াৎরে বিসয় লেকাতে বেওহারঃআ, উনদ অনা বিসয় লেনেকা ছয়ুঃ কানা।

দাডু দ মিৎটাং পতব সিবুয় এমায়কানা।

নওয়া অীয়াৎরে ‘পতব’ আর ‘সিবু’ দ , কানওয়া এমায়কানা রেনাঃ বিসয় কানা। মেনেক নওয়া অীয়াৎ রে কানওয়া ‘এমায়কানা’ রেয়াঃ বিসয় দ ছয়ুঃ কানা ‘পতব’ আর ‘সিবু’। চেতান রেয়াঃ অীয়াৎ রে ‘অকয়’ আর ‘চেৎ’ আতে কুকলিবন দহয়া তাহলে যাহাঁ তেলা এগমঃআ অনাদ ‘সিবু’ আর ‘পতব’। অনাতে নওয়াকিনদ বিসয় লেনেকা কানা। দাডু দ মিৎটাং পতব অকয়ে এমায়কানা? দাডু দ মিৎটাং চেৎ সিবুয় এমায়কানা?

(৩) কানওয়া লেনেকা – চেৎ এদালে সান্তাডি উনিঠেঁন। চেদঃ কানালে সান্তাডি উনিঠেঁন। এমাদেয়াএঃ মিৎটাং কলম। এগেএগেল কদক রুওয়াড় কানা। রড় রড় তেগে আঁজেৎ এনায়।

(৪) মেনাঃ লেনেকা –সবেয়াঃ পতব। রুঁওয়াঃ তিরয়ো। উনকুওয়াঃ অড়াঃ। দারেৱেনাঃ জিওি মেনাঃআ। আমৱেন বয়হা। বাবৱেন গগ। অড়াঃৱেনাঃ বুসুব। কুকলি অীড়া ‘অকয়াঃ’ ‘অকারেনাঃ’ (বাং জিওয়ান এণুম বাংখান উএম রে) সে ‘অকয়ৱেন’(জিওয়ান এণুম বাংখান উএম রে) আতে কুকলি লেখাজ যাহাঁ এণুম সে উএম অীড়া তেলা এগমঃআ অনাৱেনাঃ সে উনিয়াঃ জায় জিনিস মেনাঃআ মেস্তে বুঝাঃআ।

(৫) আতেন হচ লেনেকা – গিদার খিরঃপে, মেনকেদায় এঁগাত। বাবুয়া, নোতে হিজুঃ মেসে। জিওি, আমদ চেদাঃ কাওলাঃ কানাম।

(৬) পান্তে লেনেকা – কবি, সারদাপ্রসাদ আয়মা অনড়হেঁ অল আকাদায়। আম বাবা, মাস্টার সাঁও এগপাম লেনাএঃ। সুবোধ, আলেরেন গোলকিপার আয়মা বলে সাব আকাদা।

বারয়া এণুম অীড়া পান্তে পান্তে তাহেঁ লেনখাজ আর মিৎ জায় জিনিস সে হড় এণুতুম ছয় লেনখাজ, দসারিজ দ পোয়লোয়িজ রেন পান্তে লেনেকা ছয়ুঃ আ।

২. উএম

রাজেন দ বর পাতা চালাও আকানায়। রাজেন দ বর পাতা রে মিৎটাং তিরয়ো হাতাও কেদায়। তিরয়ো দ বর পাতা রে অরং কেদায়। রাজেন দ বর পাতা খন তিরয়ো আতেগে রুওয়াড় এনায়।

নওয়াক অীয়াৎরে এণুম অীড়া রাজেন, বরপাতা, তিরয়ো আয়মা ধাও বেওহার আকানতে বাং জুতগে আঁজমঃ কানা। অনাতে লাতাররে অলেন অীয়াৎ এণুম অীড়া বাদালতে এটাঃ অীড়া অল কাতে এগেল লেগেব।

রাজেন দ বরপাতা চালাওআকানায়। উনি অঁডে মিৎটাং তিরয়ো হাতাওকেদায়। অনাদ অঁডে অরং কেদায়। উনি অঁডে খন অনা আতেগে রুওয়াড় এনায়।

তাহলে এগেলঃ কানা এণুম অীড়া উকু দহ কাতে অনা বাদালতে উনি, অঁডে আর অনা অীড়া বেওহার কাতেদ নাপায়গে বুঝীও এনা।

ଐଁନୁମ ବାଂ ଐଁମ କାତେ ମେନେକ ଉକୁ ଦହ କାତେ ଅନା ବାଦାଲତେ ଯାହାଁ ଆଁଢ଼ା ଆଁଠାଁରେ ବେଓହାରଂଆ ଅନାଦ ଉଐଁମ ଆଁଢ଼ା କାନା । ଇଐଂ, ଆବ, ଆଲେ, ଇଐଂଠାଂ, ଆବଓଢାଂ, ଆଲିଐଂ, ଆଲିଐଂଠାଂ, ଆଲେଢାଂ, ଆମ, ଆମାଂ, ଆପେ, ଆପେଢାଂ, ଉନି, ଉନକିନ, ଉନକୁ, ଉନିଢାଂ, ଉନକିନାଂ, ଉନକୁଓଢାଂ, ଆଜ, ଆକ, ଆକଓଢାଂ, ଚିଲି, ଅକା, ଚେଂ, ଉକୂର, ଉକୂରାନ, ନଓଢା, ହାନା ଏମାନ ।

ଉଐଁମ ଦ ଆକଓଢାଂ ଉପରୁମ ଲେକାତେ ଏଢାଢାଁ ହାଁଟିଐଂରେ ହାଁଟିଐଂ ଆକାନା ।

ଉଐଁମ ହାଁଟିଐଂ	ଉରୁମ	ଐଂଲ
୧. ନିଜ ଉଐଁମ (ଜିଓଢାଢାଁ)	ହଢ଼ ଐଁତୁମ ବାଦାଲତେ ବେଓହାରଂଆ ।	ଐଐଂ, ଆଲାଂ, ଆଲିଐଂ, ଆମ, ଆବେନ, ଆପେ, ଉନି, ଉନକିନ, ଉନକୁ ଏମାନ ।
୨. ଉଦୁଃ ଉଐଁମ (ବାଂ ଜିଓଢାଢାଁ)	ବାଂ ଜିଓଢାଢାଁ ବାଦାଲତେ ବେଓହାରଂଆ	ନଓଢା, ଅନା, ହାନା, ଅଁଢେ, ନଁଢେ, ହାଁଢେ ଏମାନ ।
୩. ହେନାଃ ଉଐଁମ	ନଓଢା ଉଐଁମ ଦ ଐଁନୁମରେନ ମାଲିକ ହିଠାଁବ ତେ ବେଓହାରଂଆ	ଐଐଂଠାଂ, ଆଲାଂଆଂ, ଆଲିଐଂଠାଂ, ଆମାଂ, ଆବେନାଂ, ଆପେଢାଂ, ଉନିଢାଂ, ଉନକିନାଂ, ଉନକୁଓଢାଂ ।
୪. ଦହଢା ଉଐଁମ	ନିଜ ଉଐଁମ ଦହଢାଂଆ । ନଓଢା ଦ କାନଓଢା ରେନାଂ କାମିତେଂ ମୁତାନ ଚେତାନ ରେଂଘେ ପାଢାଂଆ ବୁଢାଓ ଅଢ଼େ ବେଓହାରଂଆ ।	ଐଐଂଐଂ, ଆଲାଂଲାଂ, ଆଲେଲେ, ଆମେମ, ଆବେନବେନ, ଆପେପେ ।
୫. ଠାଂଘାଁ ଉଐଁମ	ବାରଢା ଆଁଠାଂ ରେଢାଂ ଠାଂଘାଁ ଜଢାଓ ଆଢା	ଢାହାଁଢାଁ, ନୁକୁ, ଢାହାଁଢାଂ, ନଓଢାଢାଂ, ଏମାନ ।
୬. କୁକାଲି ଉଐଁମ	କୁକାଲି ଲାଂଘିତେ ବେଓହାରଂଆ	ଅକଢା, ଅକା, ଚେଂ, ଉକୂର, ଉକୂରିଜ, ତିଠା, ତିନ ଏମାନ ।
୭. ବେଠିକାନ ଉଐଁମ	ନଓଢା ଉଐଁମ କାଠା ଦ ଆଢାମା ହଢ଼ ବାଂଠାନ ଜିନିଠା କ ମୁଦରେ ମିମିଂ ଗଢେଞ୍ଝ ଏ ବୁଢାଓ ଅଚକଓଢା ।	ଠାନାମ, ଅକଢାଂଘେ, ଆଢାମା, ଢାହାଁଢାଂଘେ ଏମାନ ।

୨.୧ ନିଜ ଉଐଁମ ଦ ପେ ତରନ ରେକ ହାଁଟିଐଂଠା

୧. ମାଢାଂ ଗରନ – ଇଐଂ, ଆଲିଐଂ, ଆଲାଂ, ଆବ, ଆଲେ ।

୨. ଠାମାଂ ଗରନ – ଆମ, ଆବେନ, ଆପେ ।

୩. ଠାଂଘାଁ ଗରନ – ଆଜ, ଆକିନ, ଆକ, ଉନି, ଉନକିନ, ଉନକୁ (ଜିଓଢାଢାଁ) ।

ଦିଠା ଦହ କାଃ ମାବନ ଠାନାମ ଐଁନୁମ ଠାଂଘାଁ ଗରନ ଲେକାତେକ ବେଓହାରଂଆ ।

୨. ୨. ଉଦୁଃ ଉଐଁମ – ଅନା, ଅନାକିନ, ଅନାକ, ଅନାଢାଂ, ହାନା, ହାନାକିନ, ହାନାକ, ହାନାଢାଂ ଏମାନ (ବାଂ ଜିଓଢାଢାଁ) ।

ନଓଢା ଉଐଁମ ଦ ଠାଂଘାଁ ଗରନ ରେଂଘେ ବେଓହାରଂଆ । ଗଢାନ ହିଠାଁବତେ ହାଁଟିଐଂ ଦ ନଂକା ଲେକା –

ମିଂ ଗଢାନ – ଅନା, ଅନାଢାଂ, ହାନା, ହାନାଢାଂ, ନଓଢା, ନଓଢାଢାଂ ।

ବାର ଗଢାନ – ଅନାକିନ, ହାନାକିନ, ନଓଢାକିନ ମେନେକ ଅନା, ହାନ, ନଓଢା ଆଁଢ଼ା ଠାଂଘାଁ କିନ ଗାଁନାଁଢାଁ ଆଁଢ଼ା ଜେଲେଦଂଆ ।

ଠାଂଘାଁ ଗଢାନ – ଅନାକ, ହାନାକ, ନଓଢାକ ମେନେକ ଅନା, ହାନା, ନଓଢା ଆଁଢ଼ା ଠାଂଘାଁ କ ଗାଁନାଁଢାଁ ଆଁଢ଼ା ଜେଲେଦଂଆ ।

୨. ୩. ହେନାଃ ଉଐଁମ – ଐଐଂଠାଂ, ଆଲାଂଆଂ, ଆଲିଐଂଠାଂ, ଆମାଂ, ଆବେନାଂ, ଆପେଢାଂ, ଉନିଢାଂ, ଉନକିନାଂ, ଉନକୁଓଢାଂ ଏମାନ ମେନେକ ଜାହାନ ଜାଢାଁ ଜିନିଠା ରେଢାଂ ମାଲିକ ବୁଢାଓ ଅଚଢାଢା ।

୨. ୪. ଦହଢା ଉଐଁମ – ଠାଞ୍ଝାଢ଼ା ରଢ଼ ରେଦ ନଓଢା ଉଐଁମ ଦ ଆଢି ଜାଞ୍ଝିଂଘେ ବେଓହାରଂଆ । ନଓଢା ଉଐଁମ ଆଁଢ଼ା ତେଦ ଢାହାଁଢାଁ ଠେ ଢାହାଁଢାଁ ଇଢି କାତେ ରଢ଼ଂଘା ଉନି ଠେ ଅନାଂଘେ ଦହଢାଂଆ, ଅନାତେ ନଓଢା ଦ ଦହଢା ଉଐଁମ ବ ମେଢାଂଆ ।

ଐଐଂଐଂ (ଐଐଂ+ଐଐଂ) ଚାଲାଂଆ । ଆମେମ ଜମା । ଆପେପେ ଏନେଞା । ଆବବ ଢ଼ଢା । ଆଲେଲେ ଠେରେଂଘା । ଆର ବାଂଠାନ ନଂକା ହଁ ବେଓହାରଂଆ – ଐଐଂ ଠେଂଘେଂଘା ଚାଲାଓ କଂଆ । ଆମ ଠେଂଘେମ ଜୁତ କେଢା । ଆପେ ଠେଂଘେପେ ଚାଲାଓ କଂଆ । ଆବ ଠେଂଘେବନ ଚାଲାଓ କଂଆ । ଆଲେ ଠେଂଘେଲେ ଚାଲାଓ କଂଆ ।

মাড়াং গরন - ইঞ+ইঞ=ইঞঞ, আলাং+আলাং=আলাংলাং, আব+আব=আবব। আরবাংখান ইঞ+তেগে (গীনাট
আঁড়া)+ঞ=ইঞ তেগেঞ। আলাং +তেগে (গীনাট আঁড়া)+লাং=আলাং তেগেলাং। আব +তেগে (গীনাট আঁড়া)+ব=আব
তেগেব।

সামাং গরন - আম+আম=আমেম, আবেন +আবেন=আবেনবেন, আপে+আপে=আপেপে। আরবাংখান আম+তেগে
(গীনাট আঁড়া)+ম=আম তেগেম। আবেন +তেগে (গীনাট আঁড়া)+বেন=আবেন তেগেবেন। আপে +তেগে (গীনাট
আঁড়া)+পে=আপে তেগেপে।

সীগিঞ গরন - আজ+আজ=আজ আজ, আকিন +আকিন=আকিনকিন, আক+আক=আকক । আরবাংখান
আজ+তেগে (গীনাট আঁড়া)+য়=আজ তেগেয় । আকিন+তেগে (গীনাট আঁড়া)+কিন=আকিন তেগেকিন । আক+তেগে
(গীনাট আঁড়া)+ক=আক তেগেক।

২. ৫. সীগীই উঞুম – বারয়া সে সাঁগে অীয়াং রেয়াঃ সীগীই এ জড়াওআ। যাহাঁয়, নুকু, যাহাঁটাঃ, নওয়াটাঃ,
এমান।

উনি গিদীরদঞ বাড়ায়েয়া যাহাঁয় নডেয় হেজ আকান।

২. ৬. কুকলি উঞুম – অকয়, অকা, চেৎ, উকুর, উকুরিজ, তিস, তিন এমান।

অকয় সাঁও এম রপড় কানা? অকা খনেম হিজুঃ কানা? চেৎ আশুম চালাঃ কানা?

২. ৭. বোঠিকীন উঞুম - নওয়া দানাং উঞুম কাখা দ আয়মা হড় বাংখান জিনিস ক মুদরে মিমিৎ গটেজ এ বুঝাও
অচকওয়া। সানাম, অকয়গে, আয়মা, যাহাঁয়গে এমান।

আপে ক মুদ রে যাহাঁয়গে মিৎহড় চালাগপে। উনীঃ গান হড় মুদরে আয়মাগেক চালাওলেনা।

৩. গুনুন – যাহাঁ আঁড়াতে গুন ফোটেল রাকাবঃআ অনাকদ ব মেতাঃ কানা গুনুন।

বুগি, বোগে, বোঁড়িজ, আরাঃ, পুঁড, পোঁড, হেঁদে, হেওয়ের, হাড়হাৎ, হেডেম, সৰো, কঁড়বেৎ, টসরা, দরপৎ, কেটেজ,
লীবিদ, উসুল, ফেড, ছেপ, আঁডি, আয়মা, টেমেজ, গীহির, জিলিঞ, জেলেঞ, খাটো, সুর, সীগিঞ, দারমট, রেয়াড়,
যুওয়ান, মারে, রেঁগেজ, কিসাঁড়, বাঞ্চগও, এসেল, ফারচা, এমান।

গুনুন দ এগুনুম আর উঞুম রেয়াঃ গুনতেৎ এ ফোটেল অচয়া।

দাডু নাপায় গিদীর কানায়।

রবান দ আঁডি চালাক গেয়ায়।

চেতানরে উদুঃ অীয়াং খন এঃলঃ কানা ‘নাপায়’ দ গিদীর এগুনুম আঁড়া মাড়াংরে মেনাঃ আকাদা আর চালাক দ
‘কানায়’ কীন্ওয়া জেনেৎ আঁড়া লাহারে মেনাঃ আকাদরেই দাডু অকালেকানিজ কানায় বুঝাও অচ আকাদায়।

এগুনুম আঁড়া সে বাংখাজ দানাং উঞুম মাড়াংরে তাহেঁ লেনখাজ আয়ুর গুনুন হযুঃআ আর কামি সে কামি গড় আঁড়া
মাড়াংরে মেনেক এগুনুম সে বাংখান উঞুম আঁড়া তায়মরে তাহেঁ লেনখাজ গীনাট গুনুন হযুঃআ।

আরহঁ মিৎবার বেওহার ব এঃল লেগে –

১. অড়াঃরেন মেরম কানায়।

২. দারমট কড়া কানায়।

৩. ঠিলিরে দাঃ আয়মা মেনাঃআ।

৪. পেয়া ধিরি আশুয়মে।

৫. নওয়া দ ইঞীঃ পতব।

৬. উনি দ অকালেকান হড়?

৭. আমহঁ উনি লেকা বেনাঃমে।

৮. লীপীয় কানাকিন।

চেতানরেয়াঃ অীয়াং করে এঃলঃ কানা –

৩. ১. অড়াঃ+রেন মেনেক অড়াঃ (এগুনুম) আঁড়া সাঁও রেন (গীনাট) আঁড়া মেসা আকানা। অনাতে নওয়াদ এগুনুম
গুনুন ব মেতাঃ কানা। এগুনুম গুনুন দ এগুনুম আঁড়া খন বেনাঃ কানা।

୩. ୨. ଦାରମଟ ଓଡ଼ିଆ ଡେଇଁ ଶୁଣୁମ ଓଡ଼ିଆ ‘କଡ଼ା’ ଅକାଲେକାନାୟ ଅନାୟ ବୁଝାଓ ଅଚୟେଦା। ଅନାତେବନ ମେନ ଦାଡ଼େକେୟା –
 ଯାହାଁନ ଶୁନୁନ ଓଡ଼ିଆତେ ଶୁଣୁମ ଓଡ଼ିଆରେୟାଃ ମୀନ, ଅବସ୍ଥା, କୌୟ ଏମାନ ବୁଝାଓ ଅଚୟାୟ ଅନାଦ ମୀନ ଶୁନୁନ ବ ମେତାଃଆ।

୩. ୩. ଆୟମା ଓଡ଼ିଆ ଡେଇଁ ଶୁଣୁମ ‘ଦାଃ’ ତିନାଃ ଚଂ ମେନାଃ ବାଂ ଠାଓକାଃ କାନା। ଅନାତେ ନଓୟାଦ ବେଠିକାଓନ ଶୁନୁନ ବ
 ମେତାଃ କାନା। ଅନାଲେକାତେ ମେନକେୟାବ – ଯାହାଁ ଶୁନୁନ ଓଡ଼ିଆତେ ଶୁଣୁମ ଓଡ଼ିଆ ରେୟାଃ ଠାଓକାଃ ବାଂ ହୁୟଃଆ ଅନାଦ ବେଠିକାଓନ ଶୁନୁନ
 ବ ମେତାଃଆ।

୩. ୪. ‘ପେୟା’ ଓଡ଼ିଆତେଇଁ ଶୁଣୁମ ଓଡ଼ିଆ ‘ଧିରି’ ରେୟାଃ ଲେଖା ସେ ଠାଓକାଓ ଅଚ ଆକାଦାୟ। ଅନାତେ ନଓୟାଦ ଲେଖା ଶୁନୁନ
 ବ ମେତାଃ କାନା।

୩. ୫. ‘ହିଂଶାଃ’ ନଓୟାଦ ଓଂଶୁମ ଓଡ଼ିଆ, ‘ପତବ’ ଅକୟାଃ କାନା ମେନତେ ପୁଂସ୍ତାଓ ଆକାନା। ନଡେ ହିଂଶାଓ ଓଡ଼ିଆରେ ‘ହିଂଶାଃ’
 ଗାୟୁର ଜେଲେଂ ଆକାନତେ ‘ହିଂଶାଓ’ ନିଜ ଓଂଶୁମ ଓଡ଼ିଆ ‘ହିଂଶାଓଃ’ ହେନାଃ ଦାନାଂ ଓଂଶୁମ ଓଡ଼ିଆରେ ଫେରାଓ ଆକାନା। ଅନାତେ ନଓୟାଦ
 ହେନାଃ ଓଂଶୁମ ଶୁନୁନ ବ ମେତାଃ କାନା।

୩. ୬. ‘ଅକାଲେକାନ’ ନଓୟାଦ କୁକଲି ଓଂଶୁମ କାନା। ନଡେ ‘ହଡ଼’ ଶୁଣୁମ ଓଡ଼ିଆ ଲାହାରେ ତାହେଁ କାତେଃ କୁକଲି ଅଚ
 ଆକାନା। ନଂକାନ ଓଡ଼ିଆ ମେନେକ କୁକଲି ଓଂଶୁମ ଓଡ଼ିଆ ଯକ୍ଷେଜ ଶୁଣୁମ ଓଡ଼ିଆ ଲାହାରେ ତାହେଁ କାତେଃ ଶୁନୁନ ଓଡ଼ିଆ ଲେକା ବେଓହାରଃଆ
 ଓନଦ ଅନା କୁକଲି ଦାନାଂ ଓଂଶୁମ କୁକଲି ଶୁନୁନ ହୁୟଃଆ।

୩. ୭. ‘ଓନି’ ନିଜ ଓଂଶୁମ ନଡେ ତୁଲୁଜ ସେ ତୁଲନା ଲେକାତେ ବେଓହାର ଆକାନତେ ‘ଆମ’ ଦାନାଂ ଶୁଣୁମାଃ ଶୁନ
 ଅକାଲେକାନ ହୁୟଃଆ ମେନତେ ପୁଂସ୍ତାଓ ଅଚ ଆକାଦାୟ। ଅନାତେ ନିଜ ଓଂଶୁମ ଆର ବାଂଖାନ ଓଡ଼ଃ ଓଂଶୁମ ଯକ୍ଷେଜ ତୁଲୁଜ ସେ ତୁଲନା
 ଲେକାତେ ବେଓହାରଃଆ ଅନା ଓନଦ ତୁଲୁଜ ଶୁନୁନ ହୁୟଃଆ।

୩. ୮. ଲିଂପୀୟ କାମି ଶୁନୁନ କାନା। ନଓୟାଦ କାମି ଓଡ଼ିଆ ଲିଂପୀୟ ଖନ ବେନାଃଓ ଆକାନା। ରଡ଼ ଖନ ରପଡ଼, ଦାଲ ଖନ ଦାପାଲ,
 ଥିୟା ଖନ ଥିଂପୀୟା, ରାଚାଃ ଖନ ରାପାଚାଃ, ହିତ୍ତଜ ଖନ ହିପିତ୍ତଜ, କୁଲି ଖନ କୁପୁଲି, ଗଜ ଖନ ଗପଜ, ଗଃ ଖନ ଗଗଃ, ମାଃ ଖନ ମାମାଃ
 ଏମାନ।

ସାଂସ୍କାରିତେ ‘ଲେକା’ ଗାନାଟି ଏମ କାତେ ଶୁଣୁମ, ଓଂଶୁମ ଓଡ଼ିଆ ଶୁନୁନ ଓଡ଼ିଆରେ ବନଦଳଃଆ, ଆର କାନଓୟା ଓଡ଼ିଆ ସାଓ ‘କାନ
 ଲେକା’ ଗାନାଟି ଜେଲେଂ କାତେ ହିଁ କାନଓୟା ଖନ ଶୁନୁନ ଓଡ଼ିଆରେ ଫେରାଃଆ।

ଆମଦ ଧିରି ଲେକାନ ହଡ଼। ଆମଦ ପୁସି ଲେକାମ ଶ୍ରେଣୀଃ କାନା। ହିଂଶାଓ ଲେକାନ ହଡ଼ ଦ ଆଦ ବାମ ଏଶମ କଓୟା।

୪. କାନଓୟା – ଯାହାଁନ ଦାଡ଼େ କାଥା, ଲାଡ଼ାଓ କାଥା, ଖାଟାଓ କାଥା ଅବସ୍ଥା କାଥାତେ କାମି ବୁଝାଃଆ ଅନାଗେ କାନଓୟା।
 ତାଡ଼ାମ, ଦାଓଡ଼, ଶ୍ରେଂ, ଦାଲ, ଜମ, ଶ୍ରେ, ସିଂ, ବିଂ, ମାଃ, ଗଃ, ଆରଂ, ଓମ, ଓନୁମ, ସେନ, ଚାଲାଓ, ହେଜ, ଗଜ, ଗିଡି, ଦହ,
 ଏନେଜ, ସେରେଂ, ଅଲଃ, ସି, ରୀପୁଂ, ସାବ, ତାଡ଼ାଓ, ଅର, ଶ୍ରେ, ଓଡ଼ିଓ, ଏମ, ଏଶମ, ଆଞ୍ଜମ, ଦନ, କୁଚୁଡ଼, ବାଡ଼ାୟ/ବାଡ଼ାୟ,
 ଗିତ୍ତଜ, ଜାପିଂ, ପାଡ଼ହାଓ, ଦୁଡୁବ, ଆବ, ଲେଂ, ପିଟି, ବୁରଂ, ରାଚାଃ, ହିତକିଜ, ତେଂଗୋ, ହାତାଓ, ଲିଂ, ରଡ଼, ଚାପାଂ, ତାଡ଼ାମ,
 ଭାବନା, ଓହିଂ, ହିତ୍ତଜ, ଏମାନ।

ଆୟାତ ରେ କାନଓୟା ରେନାଃ କାମି ଜୁଦି ମୁତାନ ହତେଜ ତେ ହୁୟ ଅଚଃ କାନ ବୁଝାଓ ଲେନଖାଜ ଅନା କାନଓୟା ଓଡ଼ିଆ ଓନଦ
 ଅନଃ କାନଓୟା ଲେକାତେ ବେଓହାରଃଆ। ମେନେକ କାନଓୟା ରେ ଅଃ/ଆଃ/ଏଃ ଜୁଟିଜ କାତେ ମେନଗଃଆ। ଯେଲେକା – ହିଂଶାଓ ଦ ଅଲଃ
 କାନାଂ। ଆମ ଦ ପାଡ଼ହାଃ କାନାମ।

ଆର ଆୟାତ ରେ କାନଓୟା ଓଡ଼ିଆ ରେନାଃ କାମିତେଂ ଯୁଦି ଜତସ ହତେଜତେ ହୁୟ ଅଚଃକାନ ବୁଝାଓ ଲେନଖାଜ ଅନାଦ ଏନେଂ
 କାନଓୟା ହୁୟଃଆ। ମେନେକ କାନଓୟା ରେ ଏଂ ଆଂ ଜୁଟିଜ କାତେ ମେନଗଃଆ। ଯେଲେକା – ଆଲେ ମାରାଂ ହିଲି ଦ କାଓତ ରେୟ
 ଅଲେଂ କାନା। ତଓୟା ଜମ ପୁସି ଚେଲାଂ ଦୟ ଜାଲାଂ ଗେୟା। ହଲା ରାମ ପୟସାମ ଏମାଦେ ତାହେଁଂ ଋଓୟାଡ଼ାଂ ମେୟାୟ?

ଲାତାର ରେ ମିଂବାର କାନଓୟା ରେନାଃ ଅନଃ ଆର ଏନେଂ କାନଓୟାରେ ବେଓହାର ଏମ ହୁୟ ଏନା।

୦୭୧୭୭	୭୧୭୭ ୦୭୧୭୭	୧୧୧୭ ୦୭୧୭୭
୧୭୧୭	୧୭୧୭୭	୧୭୧୭୭
୧୧୭	୧୧୭୭	୧୧୭୭
୧୧୭	୧୧୭୭	୧୧୭୭
୧୧୭	୧୧୭୭	୧୧୭୭
୧୧୭	୧୧୭୭	୧୧୭୭
୧୧୭	୧୧୭୭	୧୧୭୭
୧୧୭	୧୧୭୭	୧୧୭୭
୧୧୭	୧୧୭୭	୧୧୭୭
୧୧୭	୧୧୭୭	୧୧୭୭
୧୧୭	୧୧୭୭	୧୧୭୭
୧୧୭	୧୧୭୭	୧୧୭୭
୧୧୭	୧୧୭୭	୧୧୭୭

ତନଡ଼ ରେୟାଃ ହାଟିଏଃ

୧. ୧. ସର୍ବେ ତନଡ଼, ୧. ୨. କୁକଲି ତନଡ଼ ଆର ୧. ୩. ସାଗାୟ ଜଡ଼ାଓ ତନଡ଼

୧. ୧. ସର୍ବେ ତନଡ଼ ଆରହଁ ଲାତାରରେ ଏମେନ ଲେକାତେ ହାଟିଏଃ ଆକାନା

୧.୧. ୧. ଅକ୍ତ ସେ ନାଂ ତନଡ଼ – ନଓୟା ଦ କୁକଲି ତିନରେ (ଅକ୍ତ) ତିସ (ମାହା) କ ରେନାଃ ତେଲାଇ ଏମା।

ଇଏଓଦ ହୁଲାଏଃ ସେନଲେନା। ଉନି ନିତଗେୟ ହିଜୁଃଆ। ଡିର ଏନେଜ ଦ ମାଜାନବେର ହୁୟୁଃଆ।

ହଲା, ନିତ, ତେହେଃ, ଗାପା, ଏନାନ, ଲାହା, ବିଲମ, ମେୟାଏଃ, ମାଜାନବେର, ସେତାଃବେର, ତିକିନ ଏମାନ କଦ ନାଂ ତନଡ଼ ରେୟାଃ ଏଘୁମ କାନା।

୧.୧. ୨. ଲେଖା ତନଡ଼ - ନଓୟା ଦ କୁକଲି ତିନାଃ (ଲେଖା) ରେନାଃ ତେଲାଇ ଏମା।

ଉନିଦ କୁହିଲାପାଲ ହାଟି ସେତାଃ ଆୟୁବ ବାନାର ବେଡ଼ାଗେ ଚଲାଃଆୟ। ଉନିଦ ଆଲେ ଅଡ଼ାଃ ମିଥ୍ବାରଦମ ଦୟ ହେଜ ଆକାନା।

ବାନାର, ପେନେ, ମିଥ୍ଘାଓ, ଆରହଁ, ସାରାଘାଡ଼ି, ହରଦମ ଏମାନ କଦ ଲେଖା ତନଡ଼ ରେୟାଃ ଏଘୁମ କାନା।

୧.୧. ୩. ଠାଓ ତନଡ଼ - ନଓୟା ଦ ଅକାରେ (ଠାଓ) କ ରେନାଃ ତେଲାଇ ଏମା।

ନଡେ ହିଜୁଃମେ। ହାଓଡେ ଚଲାଃମେ। ଉନିଦ ହାଓଡେନାଡେୟ ଦାଡ଼ାନା। ଇଏଓଦ ହାତିଗେ ଚେତାନଲାତାରିଏଃ କୟଃଆୟ କାନା। ଇଏଓ ବାବା ଦ ବାହରେ ସେନ ଆକାନାୟ।

ନଡେ, ଅଓଡେ, ହାଓଡେ, ନାଡେ, ହାଓଡେନାଡେ ସାଗିଏଃ, ସୁର, ଚେତାନ, ଲାତାର, ଚେତାନଲାତାର, ପାଛଲା ଏମାନ କଦ ଠାଓ ତନଡ଼ ରେୟାଃ ଏଘୁମ କାନା।

୧.୧. ୪. ଲେକାନ ତନଡ଼ - ନଓୟା ଦ କୁକଲି ଚେତଲେକା ରେନାଃ ତେଲାଇ ଏମା।

ନୁହି ଗିଦାରଦ ଠାମଠାମେ ରଡେଦା। ଆମଦ ଆଡିଜୋର ତାଡ଼ାମମେ। ଆଲେଦ ଉନି ଦାୟାଗେ ତପାକେଦେୟାଲେ।

ଲଗନ ଲଗନ, ବୀୟବୀୟ, ରିଞ୍ଜିରିଞ୍ଜି, ଲେଗେମଲେଗେମ, ଦିଡ଼ାମପାଟ, ବାରାଂବାରାଂ, ବ୍ରିରବ୍ବର, ଦାପାଂଦାପାଂ, ହାକପାକ, ଜିଡ଼ିଞ୍ଜିଡ଼ିଞ୍ଜି, ହିସିଞ୍ଜିହିସିଞ୍ଜି, ହାଦାରହାଦାର, ଧାରାମଧୁରୁମ, ଲାବାଂଚାବାଂ, ଲାବାସଲୁବୁସ, ଲାଂବଲାଂବ, ଲାକାଡ଼ଲୁକୁଡ଼, ଲଚକପଚକ, ଭଜରଭଜର, ଠାମଠାମ, ଆଡିଜୋର, ଦାୟାଗେ ଏମାନ କଦ ଲେକାନ ତନଡ଼ ଏଘୁମ କାନା।

୧.୧. ୫. ଉମାନ ତନଡ଼ - ନଓୟା ଦ କୁକଲି ତିନାଃଗାନ ରେନାଃ ତେଲାଇ ଏମା।

ସହରାୟରେ ଦମେଏଃ ଏନେଜକେଦା। ରାଞ୍ଜାତେ ଲାଡୁ ଆୟମାଧାଓୟିଏଃ ଜମକେଦା।

ଦମେ, ଆୟମା, ଅଠୀନ, କୌହିଚ୍ ଚୁଲୁଂ, ଆଡିଗାନ ଏମାନ କଦ ଉମାନ ତନଡ଼ ଏଘୁମ କାନା।

୧.୧. ୬. ଅଜେ ତନଡ଼ - ନଓୟା ଦ କୁକଲି ଚେଦାଃ ରେନାଃ ତେଲାଇ ଏମା।

ଉନି ମାହରାଦ ଦମେ ପାଓରାଓ ଏଘୁୟେଂ ତାହିଁ, ଅନାତେଲେ ଆଡ଼ାଃ କାଦେୟା।

୧. ୨. କୁକଲି ତନଡ଼ - ନଓୟା ଦ କୁକଲି ଲାଗିତେ ବେଓହାରଃଆ।

ତିସେମ ହେଜ ଆକାନା?, ତିନ ଘାଡ଼ିଜ୍ ଏମ ତାହିଁନା? ଅକାତେମ ଚଲାଃ କାନା? ଅକାସେନତେମ ହେଜ ଏନା? ତିନାଃ ଗାନପେ ଇର କେଦା? ଉନିୟାଃ ରଡ଼ ଦ ତିନାଃ ସାରିୟା? ଉନି ଚେଦାଃ ଏ ରାଃ ଏଦା?

୧. ୩. ସାଗାୟ ଜଡ଼ାଓ ତନଡ଼ – ନଓୟା ତନଡ଼ ଦ ବାରୟା ଆୟାଂ ଏ ଜୋଡ଼ୋନ ଅଚୟା ଆର ସାଗାୟ ଉଘୁମ ଲେକା ଲାହାରେ ରଡ଼ଗଃ ଏଘୁନୁମ ସେ ଓକୋ ଏଘୁନୁମ ରେନାଃ ଗାନାଟ ଲେକାୟ କାମିୟା।

ଅନା ଆତୋଏଃ ସେନା ଲେନା ଆର ଏଘେଲ କେଦାଏଃ ଅଡ଼ାଃ ଯାହାଁରେଏଃ ଜାନାମ ଲେନା।

୬. ଗୀନୀଟ – ଯାହାଁଦ ଏଘୁନୁମ, ଉଘୁମ ସେ ବାଂଖାନ ତନଡ଼ ସାଓ ଗାଁଟି ସେ ଖୁୟୁର କଃଆ ଆର ଅନା ରେୟାଃ ମେନେକ ଏଘୁତୁମ ଓଢ଼ା, ଉଘୁମ ଓଢ଼ା ସେ ତନଡ଼ ରେୟାଃ ଅକା ସାଗାୟ ତେଂଏ ଫୋଟେଲ ଅଚୟା ଅନାଦ ଦ ଗୀନୀଟ ବ ମେତାଃ କାନା।

ରେ, ରେୟାଃ, ତେ, ତେମ, ତେୟାଃ, କେ, କେତେଜ, ଠେନ, ଠେନଖନ, ସେନଖନ, ଖନ, ରେନ, ରିନ, ରେନିଜ, ଯାଃ, ଇଜ୍, ଦ ଏମାନ।

ସିଏଓ ଚାଁଦ ଦ ପୁରୁବନାଖା ଖନେ ରାକାବ ଆ। ଖନ (ଗୀନୀଟ) + ଏ (ଜେନେଂ)।

ଅଡ଼ାଃରେ ଚାଓଲେ ବାନୁଃଆ। - ରେ (ଗୀନୀଟ)

ପେନସିଲତେ ଅଳାକ। - ତେ (ଗୀନୀଟ)

ଅକାତେମ ଚଲାଃ କାନା? – ତେମ (ଗୀନୀଟ)

ଆମରେନ ମେରମ କାନାୟ। - ରେନ (ଗୀନୀଟ)

ଆମଠେନ ଚଲାଓ ଲେନାଏଃ। - ଠେନ (ଗୀନୀଟ)

ନଓୟା ଦଲାନ ଦ ଧିରି ରେୟାଃ କାନା । - ରେୟାଃ (ଗୌନୀଟ୍)

ଉନିୟାଃ ପତବ । - ଯାଃ (ଗୌନୀଟ୍)

ଆମିଜ ଭିଡି । - ଆମ+ ଇଜ (ଗୌନୀଟ୍)

ଅକା ସେନଖନ ହିଜୁଃ କାନାମ? - ସେନଖନ (ଗୌନୀଟ୍)

୧. ତଡ଼ଂ - ଯାହାଁ ଓଡ଼ିଆରେ ବାର ବାଂଖାନ ସାଁଗେ ଓ଼ିୟାଂ ତୋଁଗେ ଅଚୟାୟ ଅନାଦ ତଡ଼ଂ ବ ମେତାଃ କାନା ।

ଆରଆର, ବାଂଖାନ, ଏନଖାନ, ଆରବାଂ, ବାଂଖାଜୁ, ହିଁ, ଆରହିଁ, ଆଦ, ଖୀଜୁକ, ଖାନେକ, ଆର ବାଂଖାନ, ମେନଖାନ, ଖାନ
ଏମାନ ।

ବେଓହାର

ଦୌଡୁ ରେଁଗେଜ ହଡ଼ କାନାୟ ମେନଖାନ ଆଡି ଭୌଲିୟାୟ ।

ଦୌଡୁ ଯାହାଁ ଲେକାନାୟ ଆର ଆର ହଡ଼ ହିଁ ଅନକା ହୁୟୁଃ ଜୌ଼ଡ଼ା ।

ହିଂ ବୌଂ ଦାଢ଼େୟାଃ ଖାନ ଆମହିଁ ବାମ ଦାଢ଼େୟାଃଆ ।

୮. ହାନାଓ - ଆହ, ଆହା, ଇସ, ଛିସ, ଏହ, ଧୁରର, ହାପେ, ଏୟା, ଏ, ଏହୋ, ଏଗ, ଦେଲା, ଦେଲାସେ, ମାସେ, ହେଁଦାହୋ, ଏତେହୋ, ଓୟ, ହଂଅ, ବା, ଏବା, ଯୁ, ଏଦା, ଏହି, ବାଂ, ହେଁ, ହିଂ, ହିଁ, ତିତି, ଲେଲେ, ଡୁର, ଅହାୟ, ହିଢ଼ି ଏମାନ । ହାନାଓ ଆରହିଁ ବାର ହାଢ଼ିଂରେ ହାଢ଼ିଂ ଆକାନ -

୮. ୧. ଓ଼ିନୀହିକୌଓ - ମନ ଅନ୍ତର ଭିତ୍ତିର ଓ଼ିୟକୌଓ ଓଡ଼ି ଗେ ଓ଼ିନୀହିକୌଓ ।

ଆହ, ଆହା, ଇସ, ଛିସ, ଏହ, ଧୁରର ଏମାନ । ନଓୟା ଓଡ଼ି ପରେ (!) ଚିନହିଁ ଲାଗତଃଆ ।

ଆହ! ଚେଦାଃ ଏମ ଦାଲେ କାନା? ଆହା! ଆଡି ନାପାୟେ ହିଁୟ ଏଦା । ଇସ! ଇତିଜ ପୁଟୁର କିଦିଂଘାମ । ଛିସ! ଆମଦମ ପୁଚୁଜ ଏନା । ଏହ! ବେରେଲ ଖୁରିଜ ରେଗିଂ ଥାଲିୟେନା । ଧୁରର! ବାଂ ଆତିଂଘ କାନତେ । ହେରର! ଏନାନ ଖନେ ଧୁରାଓ ଆକାନ ରେହିଁ ବାୟ ପୁରାଓ ଏଦା ।

୮. ୨. ଆତେନ ହଚ - ଯାହାଁ ଓଡ଼ିଆରେ ହହ ବାଂଖାନ ଓଡ଼ିସ ରେୟାଃ କାଥା ବନ ଲୌୟ ଅଚୟା ଅନାଦ ଆତେନ ହଚ ହାନାଓ ଓଡ଼ି କାନା । ନଓୟା ଓଡ଼ି ତେଦ ସାଁଗିଂଘ ଗରନ ରେନ ହଡ଼ ବାଂଖାନ ଜିଓୟି ଆନ କଓୟାଃ ମନ ଫେରାଓ ରେୟାଃ ଓଡ଼ି କାନା ।

ହାପେ, ଏୟା, ଏ, ଏହୋ, ଏଗ, ଦେଲା, ଦେଲାସେ, ମାସେ, ହେଁଦାହୋ, ଏତେହୋ, ଓୟ, ହଂଅ, ବା, ଏବା, ଯୁ, ଏଦା, ଏହି, ବାଂ, ହେଁ, ହିଂ, ହିଁ, ତିତି, ଲେଲେ, ଡୁର, ଅହାୟ, ହିଢ଼ି ଏମାନ ।

ହାପେ, ହିଂ ହିଂ ଚାଲାଂଆ । ଏୟା, ହେଜ ଲେନ ମେସେ । ଏ ଦୌହି ଆଁଜମଲେମ ସେ । ଏହୋ, ଆପେଦ ଅକାରେନ କାନାପେ? ଏଗ, ଦେନସେ ମାଡି । ଦେଲା ଦୁଢୁବଲେନମେ । ଦେଲାସେ ହେଜଲେନମେ ।

୯. ଜେନେଂ - ଯାହାଁ ଓଡ଼ିଆରେ ଏଟାଃ ଓଡ଼ି ସାଁଓ ଜେଲେଂ କାତେ ଅନା ଓଡ଼ି ରେୟାଃ କୌମି ତଡ଼, ଦାଢ଼େ ଏମାନ କୟ ପୁଷ୍ଟାଓ ଅଚୟା ଅନାଦ ଜେନେଂ ବ ମେତାଃ କାନା ।

ଅଟ, ହଟ, ଦାରା, ତାରା, ହଂ, ଗଂ, ଏଂ, ସାଁହିଜ, ଲେକା, ତୁଲୁଜ, ଜାକ, ଦ, ଗେ, ଚ, ହେଁ, କା, ଆକା, ଆକାଂ, ଏନ, ଲେନ, ଏ, ଏଂ, ଲେଂ, ସେ, ଦୁ, ମା, କାନ, କାନା ଆ, କାନ, କାନା, ଲେନ, ଲେନା, ଆକାନ, ଆକାନା, ଅଂ, କାଂ, ଏଂ, ଏଦା, ଗେୟା, ଲେଂ, ଲେଦା, ଆକାଗେ, ଏନ, ଲେନ, ହାଂ, ନାହାଂ ଏମାନ ।

ଜେନେଂ ଆରହିଁ ପୁନ ହିଢ଼ିଂଘ ରେ ହିଢ଼ିଂଘ ଆକାନା -

୯. ୧. କାନଓୟା ଜେନେଂ - ଆ, କାନ, କାନା, ଲେନ, ଲେନା, ଆକାନ, ଆକାନା, ଅଂ, କାଂ, ଏଂ, ଏଦା, ଗେୟା, ଲେଂ, ଲେଦା, ଆକାଗେ, ଏନ, ଲେନ, ହାଂ, ନାହାଂ ଏମାନ । ନଓୟା କଦ କୌମି ଓଡ଼ିରେ ଗଢ଼ୟ ଏମତେ କୌମି ଗଢ଼ ବ ମେତାଃଆ । ନଓୟା ଓଡ଼ି ତେଗେ କୌମି ଦ ଅକା ନାଂ ରେୟାଃ କାନା ପୁଷ୍ଟାଓ ଅଚୟାୟ ।

୯. ୨. ଗୌନୀଟ୍ ଜେନେଂ - ଧୌରିଜ, ହିଞ୍ଜ, ଲାଗିଂ, ଧୌତିର, ଜଖେଜ, ମୌଦରେ, ମୁଦରେ, ତାଲାରେ, ସେଂ, ସେନ, ସେଜ ଏମାନ ।

୯. ୩. ତଡ଼ଂ ଜେନେଂ - ଏନତେ, ମେନତେ, ଖାନ, ଲେ, ଲେଖାନ, ଘାନେକ, ଖାନେକ ଏମାନ ।

୯. ୪. ତନଡ଼ ଜେନେଂ - ନାପାୟ, ଏଂ, ସାଁହିଜ, ତାରା, ଦାରା, ତରା, ଧରା, ଜାକ, ଜାକାଂ, ଗେ, ଦ, ସେ, ହାପେ, ଆଓରି, ମତ, ସୁମୁଂ, ଲେକା, ମାଛା, ହଂ, ଗଂ ଏମାନ ।

ଗଟାନ ଆର ଗରନ

ଗଟାନ ଦ ପେ ହୀଟିଂରେ ମେନାଃ ଆକାଦା ।

ମିଂଟାନ ବୁଝାଓ ଲେନଖାଞ୍ ୧. ମିଂଗଟାନ, ବାରୟା ବୁଝାଓ ଲେନଖାଞ୍ ୨. ବାର ଗଟାନ ଆର ପେୟା ଖନ ସାଁଗେ ବୁଝାଓ ଲେନଖାଞ୍ ୩. ସାଁଗେ ଗଟାନ ।

ଗରନ ହଁ ପେ ହୀଟିଂରେ ହୀଟିଂ ଆକାନା – ୧. ମାଢାଂ ଗରନ, ୨. ସାମାଂ ଗରନ ଆର ୩. ସାଁଗିଂ ଗରନ ।

ଗରନ କ ଜକେଜ ଓୟାତ ରେ ଲାଗତଃ କାନା ଆର ଏଞ୍ଜୁମ ଓଢ଼ା ସେ କାନଓୟା ଓଢ଼ା ରେନାଃ ଗରନ ତେଂ ଏ ଠାଓକୀ ଅଚୟା ଓନଦ ଅନା ଗରନ କଦ ଅଜା ବନ ମେତାଃ କାନା ।

ଗରନ ଆର ଗଟାନ ହିସାବତେ ଅଜା ଦ ଗେଲ ବାର ହାଟିଂରେ ହାଟିଂ ଆକାନା –

ଗରନ	ଗଟାନ	ଅଜା ସେ ବିଭକ୍ତି ଚିନ୍ହା	ହାଟିଂ ଏଞ୍ଜୁମ
ମାଢାଂ	ମିଂ	୧	ପୌଲୋ/ପୌହିଲ
ମାଢାଂ	ବାର	୧୨୧	ଦସାର
ମାଢାଂ	ବାର	୧୩୩	ତେସାର
ମାଢାଂ	ସାଁଗେ	୧୨	ପୋନ
ମାଢାଂ	ସାଁଗେ	୧୩	ମଢ଼େଁ
ସାମାଂ	ମିଂ	୧	ତୁରଞ୍
ସାମାଂ	ବାର	୧୨୧	ଏୟାୟ
ସାମାଂ	ସାଁଗେ	୧୨	ହୀରୀଲ
ସାଁଗିଂ	ମିଂ	୧	ଆରେ
ସାଁଗିଂ	ମିଂ	୧୩୩/୧୨୩/୧୨୧/୧୩୩ (୧୩୩ ୧୨୩୩୩୩୩୩୩୩)	ଗେଲ
ସାଁଗିଂ	ବାର	୧୨୧	ଗେ-ମିଂ
ସାଁଗିଂ	ସାଁଗେ	୧୩	ଗେ-ବାର

ଓୟାତ ବେଓହାର ଅକ୍ତେ ଏଞ୍ଜୁମ ସେ ବାଂଖାନ ଦାନାଂ ଓଞ୍ଜୁମ ତିନ ଗଟାନା ବୁଝାଓ ଅଚୟ ଲାଁଗିଂ ଗରନ ହିସାବତେ ଲାଗତଃ ଅଜା ଲାତାରରେ ଏଞ୍ଜୁଲ ଆବ । ଅଜା - ଏଞ୍, ଲିଂ, ଲାଂ, ଲେ, ବ, ମ, ବେନ, ପେ, ଯ, କିନ, କ, ରେୟାଃ ଅକାଲେକା ବେଓହାରଃ କାନା -

ଗରନ	ଗଟାନ	ଅଜା	ଓୟାତ ରେ ଲାଗତ
୧୩୩୩୩ ୧୩୩୩୩	୧୨୧	୧	୧୩୩୩୩ ୧୩୩୩୩.୧
	୧୩୩	୧୨୧	୧୩୩୩୩ ୧୩୩୩୩୧୨୧
		୧୩୩	୧୩୩୩୩ ୧୩୩୩୩୧୩୩
	୧୩'୧୨	୧୨	୧୩୩୩୩ ୧୩୩୩୩୧୨
୧୩		୧୩୩୩୩ ୧୩୩୩୩୧୩	
୧୩୩୩୩ ୧୩୩୩୩	୧୨୧	୧	୧୩୩୩୩ ୧୩୩୩୩୧
	୧୩୩	୧୨୧	୧୩୩୩୩ ୧୩୩୩୩୧୨୧
	୧୩'୧୨	୧୨	୧୩୩୩୩ ୧୩୩୩୩୧୨
୧୩'୧୨୧ ୧୩୩୩୩	୧୨୧	୧	୧୩୩୩୩ ୧୩୩୩୩୧
	୧୩୩	୧୨୧	୧୩୩୩୩ ୧୩୩୩୩୧୨୧
	୧୩'୧୨	୧୩	୧୩୩୩୩ ୧୩୩୩୩୧୩
	ବାଂ ଜିଓୟାନ କ		
୧୨୧	୧୩୩, ୧୨୩, ୧୨୧, ୧୩୩	୧୨୧୩୩୩ ୧୩୩୩୩	୧୩୩୩୩୩୩
୧୩୩	୧୨୧	୧୩୩୩୩୩୩୩	୧୩୩୩୩୩୩ ୧୩୩୩୩
୧୩'୧୨	୧୩	୧୩୩୩୩୩୩	୧୩୩୩୩୩ ୧୩୩୩୩

ତାହାଲେ ମେନ କେୟାବ ଅଜା କଦ ୧, ୧୨୧, ୧୩୩, ୧୨୧, ୧୩୩, ୧୩, ୧୨୧, ୧୨, ୧, ୧୨୧, ୧୨, ୧, ୧୨୧, ୧୩, ୧୨୧, ୧୩, ୧୩୩ ଗରନ ଆର ଗଟାନ ହିସାବତେ ଏଞ୍ଜୁମ, ଓଞ୍ଜୁମ, ଶୁନୁନ ଆର ବାଂଖାନ କାନଓୟା ସାଁଓ ଜେଲେଂ କାତେ ଜେନେଂ ଲେକା ହଁୟ କାମିୟେଂ କାନା । ଅଜା ଦ ଏଞ୍ଜୁମ, ଓଞ୍ଜୁମ, ଶୁନୁନ ଆର ବାଂଖାନ କାନଓୟା ସାଁଓ ଜେଲେଂ କାତେ ଅନାକ ରେୟାଃ ଗରନ ଆର

୬୧	ଫହଢ଼େ-୦୬୨୬ଢ଼େ	ଫହଢ଼େ ଢ଼େଫ ୦୬୨୬ଢ଼େ	୬୧	ଫହଢ଼େ-୦୬୨୬ଢ଼େ	ଫହଢ଼େ ଢ଼େଫ ୦୬୨୬ଢ଼େ
୬୨	ଫହଢ଼େ-୨ଢ଼େଫଢ଼େ	ଫହଢ଼େ ଢ଼େଫ ୨ଢ଼େଫଢ଼େ	୬୨	ଫହଢ଼େ-୨ଢ଼େଫଢ଼େ	ଫହଢ଼େ ଢ଼େଫ ୨ଢ଼େଫଢ଼େ
୬୩	ଫହଢ଼େ-୨୨ଫଢ଼େ	ଫହଢ଼େ ଢ଼େଫ ୨୨ଫଢ଼େ	୬୩	ଫହଢ଼େ-୨୨ଫଢ଼େ	ଫହଢ଼େ ଢ଼େଫ ୨୨ଫଢ଼େ
୬୪	ଫହଢ଼େ-ଫହଢ଼େ	ଫହଢ଼େ ଢ଼େଫ ଫହଢ଼େ	୬୪	ଫହଢ଼େ-ଫହଢ଼େ	ଫହଢ଼େ ଢ଼େଫ ଫହଢ଼େ
୬୫	ଫହଢ଼େ ଢ଼େଫ	ଫହଢ଼େ ଢ଼େଫ	୬୫	ଫହଢ଼େ	ଫହଢ଼େ ଢ଼େଫ

୧. ବିଲହାଓ ଲେଖା –

ମିଂ - ମିମିଂ, ବାର - ବାବାର, ପେ - ପେପେ, ପୋନ/ପୁନ - ପୋପୋନ/ପୁପୁନ, ମଢ଼େ - ମଢ଼େଇ, ତୁରୁଂ - ତୁରୁରୁଂ, ଏୟା - ଏୟାୟ, ହିରୀଲ - ହିରୀଲି, ଆରେ - ଆରେ, ଗେଲ - ଗେଗେଲ, ହିସି - ହିସି, ବାର ହିସି - ବାବାର ହିସି ଏମାଣ।

ମିମିଂ ପୁରୀ ହାସାଲେ ଲା ଆକାଓନା। ବାବାର ଫୋଢ଼ୋଃ କାତେ ଏମାଲେପେ। ପେପେ ହିସି କାତେ କ ଏଘାମ କେଦା। ନୁକୁ ଗିଦିରୁ ମଢ଼େଇ ଗଢ଼େଇ କାତେ ତେରେଲ କ ହାଟିଂ ଆନା।

୨. ତିରୟାଓ ଲେଖା – ଆଦମକ ତିରୟାଓ ଲେଖାଂ ପାଢ଼େ ଲେଖା ହିଁ କ ମେତାଃ କାନା। ପାଢ଼େ ଲେଖା ଦ ବାଂ ଜିଓଓଓାନ ବିଦୀଲ ରେଂଗେ ଲାଗତଂଆ। ଯାହାନ ଲେଖା କାଧା (ଜିଓଓଓାନ ବାଂ ଜିଓଓଓାନ) କ ଏତମ ତାୟମ ମେନାଃଆ ସେ ମେନାଃ କଓୟା ସେ କାନାକ ବୁଘାଓ ଲେନକାଜ ଅନାଦ ତିରୟାଓ ଲେଖା ବ ମେତାଃ କାନା।

ଲେଖା	ଜିଓଓଓାନ ବିଦୀଲ	ଘାଁରଞ୍ଜରେ ବେଓହାରଃ	ବାଂ ଜିଓଓଓାନ ବିଦୀଲ
ପୌଲୋ/ପୌହିଲ	ପୌଲୋୟିଜ/ପୌହିଲିଜ	ମାରାଂ	ପୌଲୋଓୟାଃ/ପୌହିଲାଃ
ଦସାର	ଦସାରିଜ	ତାଲା	ଦୋସାରାଃ
ତେସାର	ତେସାରିଜ	ସାଞ୍ଜଲା	ତେସାରାଃ
ପୋନ	ପୋନିଜ	ମାଁଭୁଲା	ପୋନାଃ
ମଢ଼େ	ମଢ଼େୟିଜ	ତାଲା ସାଞ୍ଜଲା	ମଢ଼େୟାଃ
ତୁରୁଂ	ତୁରୁୟିଜ	ତାଲା ମାଁଭୁଲା	ତୁରୁୟାଃ
ଏୟା	ଏୟାୟିଜ	ସାଜ ମାଁଭୁଲା	ଏୟାୟାଃ
ହିରୀଲ	ହିରୀଲିଜ	ହୁଡ଼ିଂ ସାଞ୍ଜଲା	ହିରୀଲାଃ
ଆରେ	ଆରେୟିଜ	ହୁଡ଼ିଂ ମାଁଭୁଲା	ଆରେୟାଃ
ଗେଲ	ଗେଲିଜ	ଜତଖନ ମୁଚାଂରେନ ଦ ହପନ/ହୁଡ଼ିଂ	ଗେଲାଃ

୩. ସାମଢାଓ ଲେଖା – ବାନା/ବାନାର, ପେନେ, ପୋନୋନ/ପୁନୁନ ଏମାନ।

ବାନା କାଧା ଦ ବେଓହାରଂଆ ସାନାମ ଗରନ ରେୟାଃ ବାର ଗଢୀନ ହଢ଼ କାଧା ସାଓ। ଯେଲେକା – ଆଲିଂ ଦ ବାନା ହଢ଼ତେଗେଲିଂ କାମିୟା। ଆବେନ ହିଁ ବାନା ହଢ଼ତେ କାମିୟବେନ। ଆଲାଂ ଦ ବାନା ହଢ଼ାଃ କାଧା ଗେଲାଂ ଆଞ୍ଜମା।

ଆର ଏଟାଃ କାଧା କରେ ଦ ବାନାର କାଧାଂଗେ ବେଓହାରଂଆ। ଜେଲେକା – ବାନାର ଡୁକୁଜ ରାପୁଂ ଏନା। ଡାଂରି ବାନାର ଗେକିନ ଆତିଂ କାନା। ଆପେରେନ ବାବୁ ଆର ବିଟି ବାନାର ଗେକିନ ଚେଟମାଲ ଗେୟା।

ଜାନାଂ (Gender)

ଜାନାଂ ଦ ଅନାଂଗେବ ମେତାଃ କାନା - ଏଞ୍ଜୁନୁମ ଆଡ଼ି ଅକା ଜାଢ଼ି ରେନାଃ କାନା ମେନେକ କଢ଼ା ଜାଢ଼ି, କୁଡ଼ି ଜାଢ଼ି ସେ ଅନାକିନ ମୁଦରେ ଅକାଟାଂରେନେଂଗେ ବାଂ କାନା ଅନା ଉରୁଂମ ଲାଗିଂ ଆଡ଼ିଂଗେ ରନଢ଼ି ରେ ଜାନାଂ ବ ମେତାଃ କାନା।

ହିଂରେଜି ଭାସା ରେନାଃ ଘାରଞ୍ଜିୟା ରଢ଼ି ରେ Gender ମେନତେ ଅକା ଆଡ଼ିଂଗେ ବାଂଂଆ। ମେନଖାନ ଜାଂ ଚିପିନହାଓ ଆଡ଼ିଂ Grammar ରେ Gender ମେନତେ ବେଓହାରଂଆ। Nesfield ଆଃ ମେନଲେକାତେ “What in nature is called the difference of sex is in grammar called the difference of Gender”.

ଜାନାଂ ଆଡ଼ିଂ ରେୟାଃ ଖଂ ଲେକାତେ ମେନଂଂଆ – ଆଡ଼ିଂ କ ଅକା ‘ଜାଢ଼ି ରେନାଂ’ ଆଡ଼ିଂ ଖନ ସିରଜାଓ ଆକାନା, ଯେଲେକା ଜାଢ଼ି ରେୟାଃ ଜା ଆର ରେନାଂ ରେୟା ନାଂ ମିଲାଓ କାତେ ଜାନାଂ ହୁୟ ଆକାନା।

ଜାନାଂ ପୁନ ହାଟିଂରେ ହାଟିଂ ଆକାନା – ୧. କଢ଼ା ଜାନାଂ, ୨. କୁଡ଼ି ଜାନାଂ, ୩. ଜାତ ଜାନାଂ ଆର ୪. ହାଂ ଜାନାଂ ।

୧. କଢ଼ା ଜାନାଂ – ଯାହାଁ କ ଏଞ୍ଜୁନୁମ ଆଡ଼ିଂ କଢ଼ା ଜାଂ ରେୟାଃ ବୁଘାଂଆ ଅନାଦ କଢ଼ା ଜାନାଂ କାନା। ବାବା, ଦାଦା, ତେୟାଂ ଏମାନ।

ଜାତ ଜାନାଂ ଧନ କଡ଼ା ଜାନାଂ ସେ ବାଂଧାନ କୁଡ଼ି ଜାନାଂ ରେ ବନଦଲ ଲାଗିଂ କଡ଼ା ଜାନାଂ ଓଡ଼ି ଲାଗାଓ କାତେ କଡ଼ା ଜାନାଂ ଆର କୁଡ଼ି ଜାନାଂ ଓଡ଼ି ଲାଗାଓ କାତେ କୁଡ଼ି ଜାନାଂ ହୁଃ କାନା ।

ଜାତ ଜାନାଂ	କଡ଼ା ଜାନାଂ	କୁଡ଼ି ଜାନାଂ
ଗିଦୌର	କଡ଼ା ଗିଦୌର	କୁଡ଼ି ଗିଦୌର
ହଡ଼	କଡ଼ା ହଡ଼	କୁଡ଼ି ହଡ଼
ମେରମ	ବୋଦା ମେରମ	ପାଠି ମେରମ
ହାତି	ହାଡ଼ାମ ହାତି	ବୁଡ଼ି ହାତି
ଗଡ଼ମ	ଗଡ଼ମ କଡ଼ା	ଗଡ଼ମ କୁଡ଼ି
ହପନ	କଡ଼ା ହପନ	କୁଡ଼ି ହପନ

ଓଡ଼ି ବନଦଲ କାତେ

କଡ଼ା ଜାନାଂ	କୁଡ଼ି ଜାନାଂ
୩୨୩୩୩୩	୩୨୩୩୩୩
୩୨୩୩.୩୩୩୩	୩୨୩୩୩୩୩୩୩୩
୩୩୩୩	୩୩/୩୩୩୩/୩୩୩/୩୩
୩୩୩୩	୩୩୩୩
୦୨୩୩୩	୩୩.୩
୩୩୩୩୩	୩୩୩୩
୩୩୩୩୩୩	୩୩୩୩୩୩
୩୩୩୩୩	୩୩୩୩୩
୩୩:୩୩	୩୩୩୩୩
୩୩୩୩୩୩	୩୩୩୩୩୩
୩'୩୩୩୩.	୩'୩୩
୩୩୩୩	୩୩'୩୩୩

କୌଣଓୟା ରେନାଂ ନାଂ (ଅକ୍ତ) –

କାନଓୟା ସେ କାମି କ ତିସ ରେନାଂ ସେ ଅକା ଅକ୍ତ ରେନାଂ ବୁଝାଓ ଅଚୟ ଲୌ ଗିଂ ନାଂ ଦ ପେ ହାଟିଓ ରେକ ହାଟିଓ ଆକାନା ।

୧. ନିତାଂ ନାଂ (present tense) , ୨. ଏନାଂ ନାଂ (past tense) ଆର ୩. ଦାରାୟ ନାଂ (future tense)

୧. ନିତାଂ ନାଂ – ଯାହାଁ କାନଓୟା ଓଡ଼ି ରେନାଂ କାମିତେଂ ନିତଂ ସେ ନିତ ରେନାଂ କାମି କାନା ବୁଝାଓ ଅଚଲେଧାନ ଅନାଦ ନିତାଂ ନାଂ ରେ ପାଡ଼ାଓଆ । ସେଲେକା – ଡିଲୁ ଦ ନାପାୟ କଡ଼ା କାନାୟ । ଓନିୟାଃ ମିଂଟାଂ ଡୁଲୁଂ ଗୌଡି ମେନାଓଆ । ଓଓଓ ଦ ସାନ୍ତାଡ଼ିଓଓ ସେଢାୟେଦା ।

୨. ଏନାଂ ନାଂ – ଯାହାଁ କାମି ଦ ଏନାଂରେ ହୁଏ ସୀତ ପୁରାଓ ଆକାନା ବୁଝାଓ ଲେନଖାଜ ଅନାଦ ଏନାଂ ନାଂ ରେ ପାଢ଼ାଂଆ ।
 ଜେଲେକା – ଡିଲୁ ଦ ନାପାୟ କଢ଼ାଗେୟ ତାହେଁ କାନା । ଉନିୟାଃ ମିଂଟାଂ ଡୁଲୁଂ ଗାଡ଼ି ତାହେଁକାନା । ଇଏଃ ଦ ସାଞ୍ଜାଡ଼ିଂଂ ସେଁଢ଼ାୟେଂ
 ତାହେଁକାନା ।

୩. ଦାରାୟ ନାଂ – କାମି ଦ ହୁୟୁଂଆ ନାହାଃ ଦାରାୟ କାନ ଅଞ୍ଜରେ ବୁଝାଓ ଅଚଲେନଖାଜ ଅନାଦ ଦାରାୟ ନାଂ ରେ ପାଢ଼ାଂଆ ।
 ସେଲେକା – ଡିଲୁ ଦ ନାପାୟ କଢ଼ାଗେ ହୁୟୁଂ ଆୟ ନାହାଃ । ଉନିୟାଃ ଡୁଲୁଂ ଗାଡ଼ି ହୁଁ ହୁୟୁଂ ତାୟା ନାହାଃ । ଇଏଃ ଦ ହାପେନିଂଂ ଚେଦା
 ସାଞ୍ଜାଡ଼ି ।

ସାନାମ ନାଂ କଗେ ଆରହଁ ପୁନ ହୀଟିଂଂ ରେକ ହୀଟିଂଂ ଆକାନା ।

୧. ଦିନିଂମ, ୨. ଚଳତ, ୩. ସୀତୀନ ଆର ୪. ଚଳତ ସୀତୀନ

ଲାତାର ରେ ଏମ ଆକାନ ଡେବିଲ ପାଢ଼ହାଓ ଲେଗେବନ –

୧୭୩	୧୭୩୩ ବୃତ୍ତୃତ୍ତ	୧୭୩୩ ବୃତ୍ତୃତ୍ତ
୧୭୩୩.୩ ୧୭୩୩୩ Present Indefinite	୧୭୩୩ ୩୩ ୧୭୩୩୩-୩	
୧୭୩୩୩ ୧୭୩୩୩ Present Continuous	୧୭୩୩ ୩୩ ୧୭୩୩୩ ବୃତ୍ତୃତ୍ତ	୧୭୩୩ ୩୩ ୧୭୩୩୩-୩
୧୭୩.୩୩.୧ ୧୭୩୩୩ present perfect	୧୭୩୩୩୩୩ ବୃତ୍ତୃତ୍ତ	୧୭୩୩ ୩୩ ୧୭୩୩୩୩-୩
୧୭୩୩୩ ୧୭୩.୩୩.୧ ୧୭୩୩୩ present perfect continuous	୧୭୩୩୩୩୩ ବୃତ୍ତୃତ୍ତ	୧୭୩୩ ୩୩ ୧୭୩୩୩୩ ବୃତ୍ତୃତ୍ତ
୧୭୩୩୩.୩ ୧୭୩୩୩ Past Indefinite	୧୭୩୩ ୩୩ ୧୭୩୩୩ ୦୩୩୩୩	୧୭୩୩୩୩୩ ବୃତ୍ତୃତ୍ତ
୧୭୩୩୩୩ ୧୭୩୩୩ Past Continuous	୧୭୩୩ ୩୩ ୧୭୩୩୩ ବୃତ୍ତୃତ୍ତ ୦୩୩୩୩	୧୭୩୩ ୩୩ ୧୭୩୩୩୩ ୦୩୩୩୩
୧୭୩.୩୩.୧ ୧୭୩୩୩ Past perfect	୧୭୩୩୩୩୩ ବୃତ୍ତୃତ୍ତ	୧୭୩୩ ୩୩ ୧୭୩୩୩୩ ୦୩୩୩୩
୧୭୩୩୩୩ ୧୭୩.୩୩.୧ ୧୭୩୩୩ Past perfect continuous	୧୭୩୩୩୩୩ ବୃତ୍ତୃତ୍ତ	୧୭୩୩ ୩୩ ୧୭୩୩୩୩ ବୃତ୍ତୃତ୍ତ ୦୩୩୩୩
୧୭୩୩୩.୩ ୧୭୩୩୩୩ future Indefinite	୧୭୩୩ ୧୭୩୩୩୩ ୩.୩ ୧୭୩୩୩୩	୧୭୩୩ ୧୭୩୩୩୩ ୩.୩ ୧୭୩୩୩୩
୧୭୩୩୩୩ ୧୭୩୩୩୩ future Continuous	୧୭୩୩୩୩୩ ବୃତ୍ତୃତ୍ତ	୧୭୩୩୩୩୩ ବୃତ୍ତୃତ୍ତ
୧୭୩.୩୩.୧ ୧୭୩୩୩୩ future perfect	୧୭୩୩୩୩୩ ବୃତ୍ତୃତ୍ତ	୧୭୩୩୩୩୩ ବୃତ୍ତୃତ୍ତ
୧୭୩୩୩୩ ୧୭୩.୩୩.୧ ୧୭୩୩୩୩ future perfect continuous	୧୭୩୩୩୩୩ ବୃତ୍ତୃତ୍ତ	୧୭୩୩୩୩୩ ବୃତ୍ତୃତ୍ତ

ଚେତାନ ରେୟାଃ ଡେବିଲ ଖନ ଶ୍ରେଣୀଃ କାନା ଅନଃ କାନଓୟା ରେ ଅଃ, ଆଃ ମେସା କାତେ ନାଂ ହିସାବ ତେ ଆ, କାନା, ତାହେଁ,
 କାନ ତାହେଁ ନାହାଃ କାନଓୟା ଜେନେଂ ଲାଗାଃ କାନା ଆର ଏନେଂ କାନଓୟା ରେ ଏଂ ଆଂ ମେସା କାତେ ନାଂ ହିସାବ ତେ ବେଓହାର ଅକତେ
 ଆ, କାନା, ତାହେଁ, କାନ ତାହେଁ ନାହାଃ କାନଓୟା ଜେନେଂ ଲାଗାଃ କାନା ।

ନିତଃ ଦ ମିଂବାର ଆୟାତ ରେନାଃ ବେଓହାର ନାଂ ହିସାବତେ କାନଓୟା ଜେନେଂ ଆର ଅଜା ରେନାଃ ବେଓହାର ଚେଂ ଲେକା ଶ୍ରେଣୀ
 ଲେଗେବନ -

୧୭୩୩.୩ ୧୭୩୩୩ / Present Indefinite ୩୩ ବୃତ୍ତୃତ୍ତ - ୧୭୩ -go				
୧୭୩୩୩	୧୭୩୩୩	୩୩୩୩୩	୩୩୩	୩.୩୩.୦
1st person ୩୩୩୩୩ ୧୭୩୩୩	Singular ୩୩୩	୩	୩	୧୭୩୩୩ ୩.୩
		୩		I go
	Dual ୩୩୩	୩	୩୩୩	୧୭୩୩୩ ୩୩୩୩
		୩	୩୩୩	୧୭୩୩୩ ୩୩୩୩

				we go
	Plural ଏଞ୍ଚେଝି	ଅ	ପଝି	ଏଝିଏଝି ଥପଝି
		ଉ	ଠଝି	ଏଝିଏଝି ଥଠଝି
				we go
2nd person ଏଞ୍ଚିଏଞ୍ଚି ଥେଝିଏଞ୍ଚି	Singular ଏଞ୍ଚି	ଅ	ଊ	ଏଝିଏଞ୍ଚି ଥଊ
				You go.
	Dual ଠଞ୍ଚି	ଅ	ଠଝି	ଏଝିଏଞ୍ଚି ଥଠଝି
				You go.
Plural ଏଞ୍ଚେଝି	ଅ	ଝି	ଏଝିଏଞ୍ଚି ଥଝି	
			You go.	
3rd person ଏଞ୍ଚି:ଝିଏଞ୍ଚି ଥେଝିଏଞ୍ଚି	Singular ଏଞ୍ଚି	ଅ	ଝି	ଏଝିଏଞ୍ଚି ଥଝି
				He goes.
	Dual ଠଞ୍ଚି	ଅ	ବଝି	ଏଝିଏଞ୍ଚି ଥବଝି
			They go.	
Plural ଏଞ୍ଚେଝି	ଅ	ବଞ୍ଚି	ଏଝିଏଞ୍ଚି ଥବଞ୍ଚି	
			They go.	

ଚେତାନ ରେୟାଃ ଟେବିଲ ରେ ଏଞ୍ଚେଲଃ କାନା ଦିନାମ ନିତାଂ ନାଂ ରେ ମୁଲ କାନଓୟା ଆଝି ଚାଲାଓ ସାଓ ଅଃ ବାଂଖାନ ଆଃ ମେସା କାତେ
‘ଆ’ କାନଓୟା ଜେନେଂ ଲାଗାଃ କାନା। ଆର ଅଜା ଦ କାନଓୟା ଜେନେଂ ସାଓ ଜେଲେଦଃ କାନା।

ପୁସ୍ତାଓ –

ଦିନାମ ନିତାଂ ନାଂ – ଲିଟି ଦାକା ଦ ବାଂ ଜମଃଆ।

ଏଞ୍ଚିଏଞ୍ଚି /Present			Continuous ଏଞ୍ଚିଏଞ୍ଚି	ବଞ୍ଚିଏଞ୍ଚି ଉଝିଏଞ୍ଚି	
1st person ଏଞ୍ଚିଏଞ୍ଚି ଥେଝିଏଞ୍ଚି	Singular ଏଞ୍ଚି	ଏଞ୍ଚି	ଏଝିଏଞ୍ଚି ବଞ୍ଚିଏଞ୍ଚି,ଏ I am going	ବଞ୍ଚିଏଞ୍ଚି	
		Dual ଠଞ୍ଚି	ଏଝିଏଞ୍ଚି ବଞ୍ଚିଏଞ୍ଚିଏଞ୍ଚି ଏଝିଏଞ୍ଚି ବଞ୍ଚିଏଞ୍ଚିଏଞ୍ଚି we are going	ବଞ୍ଚିଏଞ୍ଚି	
	Plural ଏଞ୍ଚେଝି	ଏଞ୍ଚେଝି	ଏଝିଏଞ୍ଚି ବଞ୍ଚିଏଞ୍ଚିଏଞ୍ଚି ଏଝିଏଞ୍ଚି ବଞ୍ଚିଏଞ୍ଚିଏଞ୍ଚି we are going	ବଞ୍ଚିଏଞ୍ଚି	
		ଏଞ୍ଚେଝି	ଏଝିଏଞ୍ଚି ବଞ୍ଚିଏଞ୍ଚିଏଞ୍ଚି ଏଝିଏଞ୍ଚି ବଞ୍ଚିଏଞ୍ଚିଏଞ୍ଚି we are going	ବଞ୍ଚିଏଞ୍ଚି	
	2nd person ଏଞ୍ଚିଏଞ୍ଚି ଥେଝିଏଞ୍ଚି	Singular ଏଞ୍ଚି	ଏଞ୍ଚି	ଏଝିଏଞ୍ଚି ବଞ୍ଚିଏଞ୍ଚି,ଏ You are going.	ବଞ୍ଚିଏଞ୍ଚି
			Dual ଠଞ୍ଚି	ଏଝିଏଞ୍ଚି ବଞ୍ଚିଏଞ୍ଚିଏଞ୍ଚି You are going.	ବଞ୍ଚିଏଞ୍ଚି
Plural ଏଞ୍ଚେଝି		ଏଝିଏଞ୍ଚି ବଞ୍ଚିଏଞ୍ଚିଏଞ୍ଚି You are going.	ବଞ୍ଚିଏଞ୍ଚି		
3rd person ଏଞ୍ଚି:ଝିଏଞ୍ଚି ଥେଝିଏଞ୍ଚି	Singular ଏଞ୍ଚି	ଏଞ୍ଚି	ଏଝିଏଞ୍ଚି ବଞ୍ଚିଏଞ୍ଚି,ଝି He is going.	ବଞ୍ଚିଏଞ୍ଚି	
		Dual ଠଞ୍ଚି	ଏଝିଏଞ୍ଚି ବଞ୍ଚିଏଞ୍ଚିଏଞ୍ଚି They are going.	ବଞ୍ଚିଏଞ୍ଚି	
	Plural ଏଞ୍ଚେଝି	ଏଝିଏଞ୍ଚି ବଞ୍ଚିଏଞ୍ଚିଏଞ୍ଚି They are going.	ବଞ୍ଚିଏଞ୍ଚି		

ଚେତାନ ରେୟାଃ ଟେବିଲ ରେ ଏଞ୍ଚେଲଃ କାନା ମୁଲ କାନଓୟା ଆଝି ଚାଲାଓ ସାଓ ଅଃ ବାଂଖାନ ଆଃ ମେସା କାତେ ‘କାନା’ କାନଓୟା
ଜେନେଂ ଲାଗାଃ କାନା ଚଳତ ନିତାଂ ନାଂ ରେ।

ପୁସ୍ତାଓ –

ଚଳତ ନିତାଂ ନାଂ – ଡୁଲୁଂ ଗାଝି ଆଝି ଜୋର ଝିଞ୍ଚିଞ୍ଚିଞ୍ଚି କାନା।

ଏଞ୍ଚିଏଞ୍ଚି /Present	Perfect	ବଞ୍ଚିଏଞ୍ଚି ଉଝିଏଞ୍ଚି
---------------------	---------	---------------------

			୧୩.୦୩.୧	
1st person ଫିରମିତା ଓ ଚଳିତା	Singular	ଫିରମିତା	୧୧୧ ଉତ୍ତରାତ୍ତରା	ଉତ୍ତରାତ୍ତରା
			I have gone	
	Dual	ଫିରମିତା	୧୧୧ ଉତ୍ତରାତ୍ତରାତ୍ତରା	ଉତ୍ତରାତ୍ତରା
			୧୧୧ ଉତ୍ତରାତ୍ତରାତ୍ତରା	ଉତ୍ତରାତ୍ତରା
			we have gone	
	Plural	୧୩'୧୧	୧୧୧ ଉତ୍ତରାତ୍ତରାତ୍ତରା	ଉତ୍ତରାତ୍ତରା
୧୧୧ ଉତ୍ତରାତ୍ତରାତ୍ତରା			ଉତ୍ତରାତ୍ତରା	
we have gone				
2nd person ୧୩ଫିରମିତା ଓ ଚଳିତା	Singular	ଫିରମିତା	୧୧୧ ଉତ୍ତରାତ୍ତରା	ଉତ୍ତରାତ୍ତରା
			You have gone.	
	Dual	ଫିରମିତା	୧୧୧ ଉତ୍ତରାତ୍ତରାତ୍ତରା	ଉତ୍ତରାତ୍ତରା
			You have gone.	
	Plural	୧୩'୧୧	୧୧୧ ଉତ୍ତରାତ୍ତରାତ୍ତରା	ଉତ୍ତରାତ୍ତରା
You have gone.				
3rd person ୧୩'୧୧ତା ଓ ଚଳିତା	Singular	ଫିରମିତା	୧୧୧ ଉତ୍ତରାତ୍ତରା	ଉତ୍ତରାତ୍ତରା
			He/She has gone	
	Dual	ଫିରମିତା	୧୧୧ ଉତ୍ତରାତ୍ତରାତ୍ତରା	ଉତ୍ତରାତ୍ତରା
			They have gone.	
	Plural	୧୩'୧୧	୧୧୧ ଉତ୍ତରାତ୍ତରାତ୍ତରା	ଉତ୍ତରାତ୍ତରା
They have gone.				

ଚେତାନ ରେୟାଃ ଟେବିଲ ରେ ଏଞ୍ଜେଲଃ କାନା ମୁଲ କାନଓୟା ଆଡ଼ି ଚାଲାଓ ସାଓ 'ଆକାନା' କାନଓୟା ଜେନେଃ ସୀତୀନ ନିତାଂ ନାଂ ରେ
ଲାଗତଃ କାନା ।

ପୁସ୍ତାଓ –

ସୀତୀନ ନିତାଂ ନାଂ – ତେରେଲ ଦ ବିଲି ଆକାନା ।

୧୩୦୩୩ / Present			Perfect Continuous	ଚଳିତାତ୍ତରା ୧୧୧୧୧
			ଫିରମିତା ୧୩.୦୩.୧	
1st person ଫିରମିତା ଓ ଚଳିତା	Singular	ଫିରମିତା	୧୧୧ ଉତ୍ତରାତ୍ତରା ଓତ୍ତରାତ୍ତରା	ଉତ୍ତରାତ୍ତରା ଓତ୍ତରାତ୍ତରା
			I have been going	
	Dual	ଫିରମିତା	୧୧୧ ଉତ୍ତରାତ୍ତରା ଓତ୍ତରାତ୍ତରାତ୍ତରା	ଉତ୍ତରାତ୍ତରା ଓତ୍ତରାତ୍ତରା
			୧୧୧ ଉତ୍ତରାତ୍ତରା ଓତ୍ତରାତ୍ତରାତ୍ତରା	ଉତ୍ତରାତ୍ତରା ଓତ୍ତରାତ୍ତରାତ୍ତରା
			we have been going	
	Plural	୧୩'୧୧	୧୧୧ ଉତ୍ତରାତ୍ତରା ଓତ୍ତରାତ୍ତରାତ୍ତରା	ଉତ୍ତରାତ୍ତରା ଓତ୍ତରାତ୍ତରା
୧୧୧ ଉତ୍ତରାତ୍ତରା ଓତ୍ତରାତ୍ତରାତ୍ତରା			ଉତ୍ତରାତ୍ତରା ଓତ୍ତରାତ୍ତରା	
we have been going				
2nd person ୧୩ଫିରମିତା ଓ ଚଳିତା	Singular	ଫିରମିତା	୧୧୧ ଉତ୍ତରାତ୍ତରା ଓତ୍ତରାତ୍ତରା	ଉତ୍ତରାତ୍ତରା ଓତ୍ତରାତ୍ତରା
			You have been going	
	Dual	ଫିରମିତା	୧୧୧ ଉତ୍ତରାତ୍ତରା ଓତ୍ତରାତ୍ତରାତ୍ତରା	ଉତ୍ତରାତ୍ତରା ଓତ୍ତରାତ୍ତରା
			You have been going	
	Plural	୧୩'୧୧	୧୧୧ ଉତ୍ତରାତ୍ତରା ଓତ୍ତରାତ୍ତରାତ୍ତରା	ଉତ୍ତରାତ୍ତରା ଓତ୍ତରାତ୍ତରା
You have been going				
3rd person ୧୩'୧୧ତା ଓ ଚଳିତା	Singular	ଫିରମିତା	୧୧୧ ଉତ୍ତରାତ୍ତରା ଓତ୍ତରାତ୍ତରା	ଉତ୍ତରାତ୍ତରା ଓତ୍ତରାତ୍ତରା
			He has been going.	
	Dual	ଫିରମିତା	୧୧୧ ଉତ୍ତରାତ୍ତରା ଓତ୍ତରାତ୍ତରାତ୍ତରା	ଉତ୍ତରାତ୍ତରା ଓତ୍ତରାତ୍ତରା
			They have been going.	
	Plural	୧୩'୧୧	୧୧୧ ଉତ୍ତରାତ୍ତରା ଓତ୍ତରାତ୍ତରାତ୍ତରା	ଉତ୍ତରାତ୍ତରା ଓତ୍ତରାତ୍ତରା
They have been going.				

SANTALI GRAMMAR by JAGNESWAR SAREN

ଚେତାନ ରେୟାଃ ଟେବିଲ ରେ ଘେଲଃ କାନା ମୁଲ କାନଓୟା ଆଡ଼ି ଚାଲାଓ ସାଓ ‘ଆକାନ ତାହେନା’ କାନଓୟା ଜେନେଂ ଦ ଚଳତ ସୀତୀନ ନାଂ ରେ ଲାଗତଃ କାନା ।

ପୁସ୍ତାଓ –

ଚଳତ ସୀତୀନ ନିତାଂ ନାଂ – ସେତାଃ ଖନ ନଡେଗିଓଃ ଦୁଢୁବ ଆକାନ ତାହେନା । ଆମାଃ ହିଜୁଃ ସେନଃ ହର ରେଗିଓଃ ଦୁଢୁବ ଆକାନ ତାହେନା ।

୧୧୭୩/Past			Indfinite ଝୱ୧୭୩.୩	ବୃ୧୧୭୩ ୩୧୧୧୭
1st person ୩୭୩୭୩ଓ ଝ୧୩୩୭୩	Singular	୩ୱଝ	୧୧୧ ୧୧୧୭୩.୩	୧୧୧
			I went	
	Dual	୩୭୩	୧୧୧ ୧୧୧୭୩୧ୱ୩	୧୧୧
			୧୧୧ ୧୧୧୭୩୧୭୩ଓ	୧୧୧
			We went	
Plural	୧୭୩ଓ୧	୧୧୧ ୧୧୧୭୩୧୧	୧୧୧	
		୧୧୧ ୧୧୧୭୩୩୭	୧୧୧	
		We went		
2nd person ୧୭୩୩୭ଓ ଝ୧୩୩୭୧	Singular	୩ୱଝ	୧୧୧ ୧୧୧୭୩	୧୧୧
			You went	
	Dual	୩୭୩	୧୧୧ ୧୧୧୭୩୩୧୧	୧୧୧
			You went	
Plural	୧୭୩ଓ୧	୧୧୧ ୧୧୧୭୩୩୧	୧୧୧	
		You went		
3rd person ୧୭୩ଓୱ୩ ଝ୧୩୩୭୧	Singular	୩ୱଝ	୧୧୧ ୧୧୧୭୩୧	୧୧୧
			He went	
	Dual	୩୭୩	୧୧୧ ୧୧୧୭୩୧ୱ୧	୧୧୧
			They went.	
Plural	୧୭୩ଓ୧	୧୧୧ ୧୧୧୭୩୧୭	୧୧୧	
		They went.		

ଚେତାନ ରେୟାଃ ଟେବିଲ ରେ ଘେଲଃ କାନା ମୁଲ କାନଓୟା ଆଡ଼ି ଚାଲାଓ ସାଓ ‘ଲେନ’ କାନଓୟା ଜେନେଂ ଦ ଏନାଂ ଦିନୀମ ନାଂ ରେ ଲାଗତଃ କାନା ।

ପୁସ୍ତାଓ –

ଦିନୀମ ଏନାଂ ନାଂ – ଲିଟି ଦାକାତେ ଜମ ବି ଲେନାମ ।

୧୧୭୩/Past			Continuous ଝୱ୧୭୩	ବୃ୧୧୭୩ ୩୧୧୧୭
1st person ୩୭୩୭୩ଓ ଝ୧୩୩୭୩	Singular	୩ୱଝ	୧୧୧୭୧ ବୃ୧୧ ୦୭୩୧୧’ ବୃ୧୧୭୩.୩	ବୃ୧୧ ୦୭୩୧୧’ ବୃ୧୧୭
			I was going.	
	Dual	୩୭୩	୧୧୧୭୧ ବୃ୧୧ ୦୭୩୧୧’ ବୃ୧୧୭୩୧ୱ୩	ବୃ୧୧ ୦୭୩୧୧’ ବୃ୧୧୭
			୧୧୧୭୧ ବୃ୧୧ ୦୭୩୧୧’ ବୃ୧୧୭୩୧୭୩ଓ	ବୃ୧୧ ୦୭୩୧୧’ ବୃ୧୧୭
			We were going.	
Plural	୧୭୩ଓ୧	୧୧୧୭୧ ବୃ୧୧ ୦୭୩୧୧’ ବୃ୧୧୭୩୧୧	ବୃ୧୧ ୦୭୩୧୧’ ବୃ୧୧୭	
		୧୧୧୭୧ ବୃ୧୧ ୦୭୩୧୧’ ବୃ୧୧୭୩୩୭	ବୃ୧୧ ୦୭୩୧୧’ ବୃ୧୧୭	
		We were going.		
2nd person ୧୭୩୩୭ଓ ଝ୧୩୩୭୧	Singular	୩ୱଝ	୧୧୧୭୧ ବୃ୧୧ ୦୭୩୧୧’ ବୃ୧୧୭୩	ବୃ୧୧ ୦୭୩୧୧’ ବୃ୧୧୭
			You were going.	
	Dual	୩୭୩	୧୧୧୭୧ ବୃ୧୧ ୦୭୩୧୧’ ବୃ୧୧୭୩୩୧୧	ବୃ୧୧ ୦୭୩୧୧’ ବୃ୧୧୭
			You were going.	
Plural	୧୭୩ଓ୧	୧୧୧୭୧ ବୃ୧୧ ୦୭୩୧୧’ ବୃ୧୧୭୩୩୧	ବୃ୧୧ ୦୭୩୧୧’ ବୃ୧୧୭	

SANTALI GRAMMAR by JAGNESWAR SAREN

			You were going.	
3rd person ଏଠାଓଠାଓ ଶେଷତ	Singular	ଫୁଲ	ଏଠାଓଠାଓ ବଠାଓ ଠାଓଠାଓ' ବଠାଓଠାଓ	ବଠାଓ ଠାଓଠାଓ' ବଠାଓଠାଓ
			He was going.	
	Dual	ଠାଓଠାଓ	ଏଠାଓଠାଓ ବଠାଓ ଠାଓଠାଓ' ବଠାଓଠାଓଠାଓ	ବଠାଓ ଠାଓଠାଓ' ବଠାଓଠାଓ
			They were going.	
	Plural	ଏଠାଓଠାଓ	ଏଠାଓଠାଓ ବଠାଓ ଠାଓଠାଓ' ବଠାଓଠାଓଠାଓ	ବଠାଓ ଠାଓଠାଓ' ବଠାଓଠାଓ
			They were going.	

ଚେତାନ ରେୟାଃ ଟେବିଲ ରେ ଏଞ୍ଜଲଃ କାନା ମୁଲ କାନଓୟା ଆଓଢ଼ା ଚାଲାଓ ସାଓଓ ଅଃ ବାଂଖାନ ଆଃ ମେସା କାତେ 'କାନ ତାହେକାନା' କାନଓୟା ଜେନେଂ ଲାଗାଃ କାନା ଚଳତ ଏନାଂ ନାଂ ରେ ।

ପୁସ୍ତାଓ –

ଚଳତ ଏନାଂ ନାଂ – ଢୁଲୁଂ ଗାଢ଼ି ଆଢ଼ି ଜୋର ଇଂରାଃ କାନ ତାହେକାନା ।

୧୧୧୧୧/Past			Perfect	ବଠାଓଠାଓ ୧୧୧୧୧
			ଏଠାଓଠାଓ	
1st person ଏଠାଓଠାଓ ଶେଷତ	Singular	ଫୁଲ	ଏଠାଓଠାଓ ଠାଓଠାଓ' ବଠାଓଠାଓ	୧୧୧ ଠାଓଠାଓ' ବଠାଓଠାଓ
			I had gone.	
	Dual	ଠାଓଠାଓ	ଏଠାଓଠାଓ ଠାଓଠାଓ' ବଠାଓଠାଓଠାଓ	୧୧୧ ଠାଓଠାଓ' ବଠାଓଠାଓଠାଓ
			ଏଠାଓଠାଓ ଠାଓଠାଓ' ବଠାଓଠାଓଠାଓ	୧୧୧ ଠାଓଠାଓ' ବଠାଓଠାଓଠାଓ
			We had gone.	
	Plural	ଏଠାଓଠାଓ	ଏଠାଓଠାଓ ଠାଓଠାଓ' ବଠାଓଠାଓଠାଓ	୧୧୧ ଠାଓଠାଓ' ବଠାଓଠାଓଠାଓ
ଏଠାଓଠାଓ ଠାଓଠାଓ' ବଠାଓଠାଓଠାଓ			ଠାଓଓ ଠାଓଠାଓ' ବଠାଓଠାଓଠାଓ	
We had gone.				
2nd person ଏଠାଓଠାଓ ଶେଷତ	Singular	ଫୁଲ	ଏଠାଓଠାଓ ଠାଓଠାଓ' ବଠାଓଠାଓ	୧୧୧ ଠାଓଠାଓ' ବଠାଓଠାଓ
			You had gone.	
	Dual	ଠାଓଠାଓ	ଏଠାଓଠାଓ ଠାଓଠାଓ' ବଠାଓଠାଓଠାଓ	୧୧୧ ଠାଓଠାଓ' ବଠାଓଠାଓଠାଓ
			You had gone.	
	Plural	ଏଠାଓଠାଓ	ଏଠାଓଠାଓ ଠାଓଠାଓ' ବଠାଓଠାଓଠାଓ	୧୧୧ ଠାଓଠାଓ' ବଠାଓଠାଓଠାଓ
			You had gone.	
3rd person ଏଠାଓଠାଓ ଶେଷତ	Singular	ଫୁଲ	ଏଠାଓଠାଓ ଠାଓଠାଓ' ବଠାଓଠାଓ	୧୧୧ ଠାଓଠାଓ' ବଠାଓଠାଓ
			He had gone.	
	Dual	ଠାଓଠାଓ	ଏଠାଓଠାଓ ଠାଓଠାଓ' ବଠାଓଠାଓଠାଓ	୧୧୧ ଠାଓଠାଓ' ବଠାଓଠାଓଠାଓ
			They had gone.	
	Plural	ଏଠାଓଠାଓ	ଏଠାଓଠାଓ ଠାଓଠାଓ' ବଠାଓଠାଓଠାଓ	୧୧୧ ଠାଓଠାଓ' ବଠାଓଠାଓଠାଓ
			They had gone.	

ଚେତାନ ରେୟାଃ ଟେବିଲ ରେ ଏଞ୍ଜଲଃ କାନା ମୁଲ କାନଓୟା ଆଓଢ଼ା ଚାଲାଓ ସାଓଓ 'ଲେନ ତାହେକାନା' କାନଓୟା ଜେନେଂ ଦ ସୀତୀନ ଏନାଂ ନାଂ ରେ ଲାଗତଃ କାନା ।

ପୁସ୍ତାଓ –

ସୀତୀନ ଏନାଂ ନାଂ – ତେରେଲ ଦ ବିଲି ଲେନ ତାହେକାନା ।

୧୧୧୧୧/Past			Perfect Continuous	ବଠାଓଠାଓ ୧୧୧୧୧
			ଏଠାଓଠାଓ ଏଠାଓଠାଓ	
1st person ଏଠାଓଠାଓ ଶେଷତ	Singular	ଫୁଲ	ଏଠାଓଠାଓ ବଠାଓ ଠାଓଠାଓ' ଏଠାଓଠାଓ	ବଠାଓ ଠାଓଠାଓ' ଏଠାଓଠାଓ
			I had been going	
	Dual	ଠାଓଠାଓ	ଏଠାଓଠାଓ ବଠାଓ ଠାଓଠାଓ' ଏଠାଓଠାଓଠାଓ	ବଠାଓ ଠାଓଠାଓ' ଏଠାଓଠାଓଠାଓ
			ଏଠାଓଠାଓ ବଠାଓ ଠାଓଠାଓ' ଏଠାଓଠାଓଠାଓ	ବଠାଓ ଠାଓଠାଓ' ଏଠାଓଠାଓଠାଓ
			We had been going	
	Plural	ଏଠାଓଠାଓ	ଏଠାଓଠାଓ ବଠାଓ ଠାଓଠାଓ' ଏଠାଓଠାଓଠାଓ	ବଠାଓ ଠାଓଠାଓ' ଏଠାଓଠାଓଠାଓ
ଏଠାଓଠାଓ ବଠାଓ ଠାଓଠାଓ' ଏଠାଓଠାଓଠାଓ			ବଠାଓ ଠାଓଠାଓ' ଏଠାଓଠାଓଠାଓ	
We had been going				
2nd person ଏଠାଓଠାଓ ଶେଷତ	Singular	ଫୁଲ	ଏଠାଓଠାଓ ବଠାଓ ଠାଓଠାଓ' ଏଠାଓଠାଓ	ବଠାଓ ଠାଓଠାଓ' ଏଠାଓଠାଓ
			You had been going	

SANTALI GRAMMAR by JAGNESWAR SAREN

	Dual	ଠଅ	ଏତେବେଳେ ବନ୍ଧୁ ଠେଟେ ଠଅଠେଟେ You had been going	ବନ୍ଧୁ ଠେଟେ ଠଅଠେଟେ
	Plural	ଏଠାଠେ	ଏତେବେଳେ ବନ୍ଧୁ ଠେଟେ ଠଅଠେଟେ You had been going	ବନ୍ଧୁ ଠେଟେ ଠଅଠେଟେ
3rd person ଏଠାଠେ ଠେଟେ	Singular	ଏଠା	ଏତେବେଳେ ବନ୍ଧୁ ଠେଟେ ଠଅଠେଟେ He had been going.	ବନ୍ଧୁ ଠେଟେ ଠଅଠେଟେ
	Dual	ଠଅ	ଏତେବେଳେ ବନ୍ଧୁ ଠେଟେ ଠଅଠେଟେ They had been going.	ବନ୍ଧୁ ଠେଟେ ଠଅଠେଟେ
	Plural	ଏଠାଠେ	ଏତେବେଳେ ବନ୍ଧୁ ଠେଟେ ଠଅଠେଟେ They had been going.	ବନ୍ଧୁ ଠେଟେ ଠଅଠେଟେ

ଚେତାନ ରେୟାଃ ଟେବିଲ ରେ ଏଞ୍ଜେଲଃ କାନା ମୁଲ କାନଠୟା ଓଠାଠି ଚାଲାଠ ସାଠଠ ଅଃ ବାଞ୍ଖାନ ଆଃ ମେସା କାତେ ‘କାନ ତେଗେ ତାହେକାନା’ କାନଠୟା ଜେନେଞ୍ଜ ଲାଗାଃ କାନା ଚଳତ ସୀତୀନ ଏନାଞ୍ଜ ନାଞ୍ଜ ରେ।

ପୁସ୍ତକାଠ –

ଚଳତ ସୀତୀନ ଏନାଞ୍ଜ ନାଞ୍ଜ – ହଲା ସେତାଃ ଖନ ଜମେଞ୍ଜ କାନ ତେଗେ ତାହେକାନାଞ୍ଜ। ହଲା ଆମ ହିଜୁଃ ମାଢାଞ୍ଜ ଦ ସିୟୋଃ କାନ ତେଗେ ତାହେକାନାଞ୍ଜ।

ଢୁଠୟାଠେ/Future		Indfinite	ବନ୍ଧୁଠୟା ଠୟେଢୁ	
1st person ଏଠାଠେ ଠେଟେ	Singular ଏଠା	ଏତେବେଳେ ଠୟା ଠୟାଠେ I shall go	ଠୟା ଠୟାଠେ	
	Dual ଠଅ	ଏତେବେଳେ ଠୟାଠୟା ଠୟାଠେ ଏତେବେଳେ ଠୟାଠୟା ଠୟାଠେ We shall go.	ଠୟା ଠୟାଠେ ଠୟା ଠୟାଠେ	
		Plural ଏଠାଠେ	ଏତେବେଳେ ଠୟାଠୟା ଠୟାଠେ ଏତେବେଳେ ଠୟାଠୟା ଠୟାଠେ We shall go.	ଠୟା ଠୟାଠେ ଠୟା ଠୟାଠେ
			2nd person	Singular ଏଠା
	ଏଠାଠେ ଠେଟେ	Dual ଠଅ	ଏତେବେଳେ ଠୟାଠୟା ଠୟାଠେ You will go.	ଠୟା ଠୟାଠେ
		Plural ଏଠାଠେ	ଏତେବେଳେ ଠୟାଠୟା ଠୟାଠେ You will go.	ଠୟା ଠୟାଠେ
3rd person	Singular ଏଠା	ଏତେବେଳେ ଠୟା ଠୟାଠେ He will go.	ଠୟା ଠୟାଠେ	
ଏଠାଠେ ଠେଟେ	Dual ଠଅ	ଏତେବେଳେ ଠୟାଠୟା ଠୟାଠେ They will go.	ଠୟା ଠୟାଠେ	
	Plural ଏଠାଠେ	ଏତେବେଳେ ଠୟାଠୟା ଠୟାଠେ They will go.	ଠୟା ଠୟାଠେ	

ଚେତାନ ରେୟାଃ ଟେବିଲ ରେ ଏଞ୍ଜେଲଃ କାନା ଦିନାମ ଦାରାୟ ନାଞ୍ଜ ରେ, ମୁଲ କାନଠୟା ଓଠାଠି ‘ଚାଲାଠ’ ସାଠଠ ‘ଅଃ’ ବାଞ୍ଖାନ ‘ଆଃ’ ଗାନାଟ ମେସା କାତେ {ଆ (କାନଠୟା ଜେନେଞ୍ଜ)+(ଅଜା - ଏଞ୍ଜ, ଲାଞ୍ଜ, ଲିଞ୍ଜ, ଲେ, ବ, ମ, ବେନ, ପେ, ଯ, କିନ, କ)+ ନାହାଞ୍ଜ(ନାଞ୍ଜ/ହାଞ୍ଜ)(କାନଠୟା ଜେନେଞ୍ଜ)} ଲାଗତଃ କାନା।

ଦିନାମ ଦାରାୟ ନାଞ୍ଜ ରେ ଅଃ/ଆଃ ଗାନାଟ ଦ ଉନରେଗେ ଲାଗତଃଆ, ଜୁଦି କାନଠୟା ଅନଃ କାନଠୟାରେ ହୁୟଃଆ। ଅନଃ କାନଠୟା ବାଦ କାତେ ଏଟାଃ କାନଠୟା ବିଦାଲ ଦ ଅଃ/ଆଃ ଗାନାଟ ବାଞ୍ଜ ଲାଗତଃଆ ଆର ବାଞ୍ଜ ଜିଠିୟାନ ବିଦାଲ ଦ ଅଜା ଦ ବାଞ୍ଜ ଲାଗତଃଆ।

ପୁସ୍ତକାଠ –

SANTALI GRAMMAR by JAGNESWAR SAREN

দিনীম দারায় নাং – লিটি দাকা জমাক নাহাঃ। (জম+আ+ক+নাহাঃ)।

ଢୁଅଇଅନେ/Future		Continuous		ବଅଅଅଅ ୟଅଅଅ
1st person ଠଅଅଅଅ ଢେଅଅଅ	Singular	ଘଅ	ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ
			I shall be going	
	Dual	ଠଅ	ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ
			ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ
			We shall be going.	
Plural	ଠଅ'ଢଅ	ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	
		ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	
		We shall be going.		
2nd person ଠଅଠଅଅ ଢେଅଅଅ	Singular	ଘଅ	ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ
			You will be going.	
	Dual	ଠଅ	ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ
			ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ
			You will be going.	
Plural	ଠଅ'ଢଅ	ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	
		ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	
		You will be going.		
3rd person ଠଅ'ଢଅ ଢେଅଅଅ	Singular	ଘଅ	ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ
			He will be going.	
	Dual	ଠଅ	ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ
			ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ
			They will be going.	
Plural	ଠଅ'ଢଅ	ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	
		ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	
		They will be going.		

ଚେତାନ ରେୟାଃ ଟେବିଲ ରେ ଘେଲଃ କାନା ଚଲତ ଦାରାୟ ନାଂ ରେ, ମୁଲ କାନଠୟା ଆଡ଼ି 'ଚାଲାଠ' ସାଠୁ 'ଅଃ' ବାଂଘାନ 'ଆଃ' ଗାନାଟି ମେସା କାତେ {ତେଗେ(କାନଠୟା ଜେନେଂ)+(ଅଜା - ଏଃ, ଲାଂ, ଲିଏଃ, ଲେ, ବ, ମ, ବେନ, ପେ, ଯ, କିନ, କ)+ତାହେନା+ନାହାଃ(କାନଠୟା ଜେନେଂ)} ଲାଗତଃ କାନା।

ପୁସ୍ତାଠ –

ଚଲତ ଦାରାୟ ନାଂ – ଢୁଲୁଂ ଗାଡ଼ି ଆଡ଼ି ଜୋର ଘିଃରାଃ ତେଗେ ତାହେନା ନାହାଃ।

ଢୁଅଇଅନେ/Future		Perfect		ବଅଅଅଅ ୟଅଅଅ
1st person ଠଅଅଅଅ ଢେଅଅଅ	Singular	ଘଅ	ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଘାଠେଠଅଅଅ. ଠଅଅଅଅ	ଠଅଅଅଅ ଘାଠେଠଅଅଅ ଠଅଅଅଅ
			I shall have gone.	
	Dual	ଠଅ	ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଘାଠେଠଅଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	ଠଅଅଅଅ ଘାଠେଠଅଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ
			ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଘାଠେଠଅଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	ଠଅଅଅଅ ଘାଠେଠଅଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ
			We shall have gone.	
Plural	ଠଅ'ଢଅ	ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଘାଠେଠଅଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	ଠଅଅଅଅ ଘାଠେଠଅଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	
		ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଘାଠେଠଅଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	ଠଅଅଅଅ ଘାଠେଠଅଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	
		We shall have gone.		
2nd person ଠଅଠଅଅ ଢେଅଅଅ	Singular	ଘଅ	ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଘାଠେଠଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	ଠଅଅଅଅ ଘାଠେଠଅଅଅ ଠଅଅଅଅ
			You will have gone.	
	Dual	ଠଅ	ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଘାଠେଠଅଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	ଠଅଅଅଅ ଘାଠେଠଅଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ
			ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଘାଠେଠଅଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	ଠଅଅଅଅ ଘାଠେଠଅଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ
			You will have gone.	
Plural	ଠଅ'ଢଅ	ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଘାଠେଠଅଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	ଠଅଅଅଅ ଘାଠେଠଅଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	
		ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଘାଠେଠଅଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	ଠଅଅଅଅ ଘାଠେଠଅଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	
		You will have gone.		
3rd person ଠଅ'ଢଅ ଢେଅଅଅ	Singular	ଘଅ	ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଘାଠେଠଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	ଠଅଅଅଅ ଘାଠେଠଅଅଅ ଠଅଅଅଅ
			He will have gone.	
	Dual	ଠଅ	ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଘାଠେଠଅଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	ଠଅଅଅଅ ଘାଠେଠଅଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ
			ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଘାଠେଠଅଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	ଠଅଅଅଅ ଘାଠେଠଅଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ
			They will have gone.	
Plural	ଠଅ'ଢଅ	ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଘାଠେଠଅଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	ଠଅଅଅଅ ଘାଠେଠଅଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	
		ଠଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ ଘାଠେଠଅଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	ଠଅଅଅଅ ଘାଠେଠଅଅଅଅଅ ଠଅଅଅଅ	
		They will have gone.		

ଚେତାନ ରେୟାଃ ଟେବିଲ ରେ ଏଂଗଲଃ କାନା { ଡେଗେ ହୁୟୁଃ+ (ଅଜା - ତିଏଃ, ତାଲାଂ, ତାଲିଏଃ, ତାଲେ, ତାବ, ତାମ, ତାବେନ, ତାପେ, ତାୟ, ତାକିନ, ତାକ)+ ଆ ନାହାଃ } ଦ ସାତାନ ଦାରାୟ ନାଂରେ ଲାଗତଃ କାନା। ଦିସା କାଃ ମାବନ ଅଜା ଦ ଜିଓୟାନ ବିଦାଲଗେ ଲାଗତଃଆ।

ପୁସ୍ଟାଓ –

ସୌତୀନ ଦାରାୟ ନାଂ – ତେରେଲ ଦ ବିଲି ଅଚ ଡେଗେ ହୁୟୁଃଆ ନାହାଃ।

ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା/Future		Perfect Continuous	ଚଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଉଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା
1st person ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା	Singular ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା	– – ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା.	– – ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା.
		I shall have been going.	
	Dual ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା	– – ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା	– – ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା
		– – ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା	– – ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା
		We shall have been going.	
	Plural ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା	– – ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା	– – ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା
– – ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା		– – ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା	
We shall have been going.			
2nd person ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା	Singular ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା	– – ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା	– – ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା
		You will have been going.	
	Dual ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା	– – ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା	– – ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା
		You will have been going.	
	Plural ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା	– – ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା	– – ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା
		You will have been going.	
3rd person ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା	Singular ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା	– – ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା	– – ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା
		He will have been going.	
	Dual ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା	– – ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା	– – ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା
		They will have been going.	
	Plural ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା	– – ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା	– – ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା ଫୁଡ଼ାଓଫୁଡ଼ା
		They will have been going.	

ଚେତାନ ରେୟାଃ ଟେବିଲ ରେ ଏଂଗଲଃ କାନା { ଡେଗେ+କାନଓୟା+ ହୁୟୁଃ + (ଅଜା - ତିଏଃ, ତାଲାଂ, ତାଲିଏଃ, ତାଲେ, ତାବ, ତାମ, ତାବେନ, ତାପେ, ତାୟ, ତାକିନ, ତାକ)+ ଆ ନାହାଃ } ଦ ଚଳତ ସାତାନ ଦାରାୟ ନାଂରେ ଲାଗତଃ କାନା।

ପୁସ୍ଟାଓ –

ଚଳତ ସୌତୀନ ଏନାଂ ନାଂ – ଗାପା ସେତାଃ ଦ ଡିଂଗୋ ଡିଂଗୋ ଡେଗେ ଜମ ହୁୟୁଃ ତିଏଂ ନାହାଃ। ଗାପା ଆମ ନାହେଲ ଆଓ ମାଢ଼ାଂ ଦ ନୁକିନ ଡାଂରା ଡେଗେ ସିୟୋଃ ହୁୟୁଃ ତିଏଂ ନାହାଃ।

ବି.ଦ୍ର. – ‘ନାହାଃ’ ଦ ‘ହାଃ’ ହିଁ ବେଓହାରଂଆ। ଅଜା ଦ ଜିଓୟାନ ବିଦାଲ ଏଞ୍ଜୁମ ବାଂଖାନ ଉଞ୍ଜୁମ ଆର ବାଂଖାନ କାନଓୟା ରେ ବେଓହାରଂଆ।

ଆରହିଁ ବ ଏଂଗଲ ଲେଗେ -

SANTALI GRAMMAR by JAGNESWAR SAREN

ବନ୍ଧୁତ୍ୱ ଶୃଙ୍ଖଳା 'ମଧୁ' ଉପରେ ଉପସଂହାରୀ କ୍ରମରେ ଉପସଂହାରୀ (Indefinite Tense)					
ପ୍ରତ୍ୟେକ/ Present Indefinite କ୍ରମରେ ଉପସଂହାରୀ		ବନ୍ଧୁତ୍ୱ ଉପସଂହାରୀ	ଶୃଙ୍ଖଳା	ଶୃଙ୍ଖଳା ଉପସଂହାରୀ	
1st person ମୁଁ-ମୁଁଙ୍କୁ ଉପସଂହାରୀ	Singular ଫୁଲ	କ	୧	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ I eat rice.
	Dual ମୁଁ-ମୁଁଙ୍କୁ	କ	୧୨	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ We eat rice.
		କ	୧୩	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ We eat rice.
	Plural ମୁଁ-ମୁଁଙ୍କୁ	କ	୧୪	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ We eat rice.
		କ	୧୫	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ We eat rice.
2nd person ତୁ-ତୁଙ୍କୁ ଉପସଂହାରୀ	Singular ଫୁଲ	କ	୧୬	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ You eat rice.
	Dual ମୁଁ-ମୁଁଙ୍କୁ	କ	୧୭	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ You eat rice.
	Plural ମୁଁ-ମୁଁଙ୍କୁ	କ	୧୮	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ You eat rice.
3rd person ତା-ତାଙ୍କୁ ଉପସଂହାରୀ	Singular ଫୁଲ	କ	୧୯	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ He/She eat rice.
	Dual ମୁଁ-ମୁଁଙ୍କୁ	କ	୨୦	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ They eat rice.
	Plural ମୁଁ-ମୁଁଙ୍କୁ	କ	୨୧	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ They eat rice.

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉପସଂହାରୀ/Past Indefinite Tense					
1st person ମୁଁ-ମୁଁଙ୍କୁ ଉପସଂହାରୀ	Singular ଫୁଲ	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ	୧	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ I ate rice.
	Dual ମୁଁ-ମୁଁଙ୍କୁ	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ	୧୨	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ We ate rice.
		କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ	୧୩	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ We ate rice.
	Plural ମୁଁ-ମୁଁଙ୍କୁ	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ	୧୪	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ We ate rice.
		କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ	୧୫	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ We ate rice.
2nd person ତୁ-ତୁଙ୍କୁ ଉପସଂହାରୀ	Singular ଫୁଲ	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ	୧୬	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ You ate rice.
	Dual ମୁଁ-ମୁଁଙ୍କୁ	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ	୧୭	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ You ate rice.
	Plural ମୁଁ-ମୁଁଙ୍କୁ	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ	୧୮	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ You ate rice.
3rd person ତା-ତାଙ୍କୁ ଉପସଂହାରୀ	Singular ଫୁଲ	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ	୧୯	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ He/She ate rice.
	Dual ମୁଁ-ମୁଁଙ୍କୁ	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ	୨୦	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ They ate rice.
	Plural ମୁଁ-ମୁଁଙ୍କୁ	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ	୨୧	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ	କ୍ରମରେ ମଧୁ ଉପସଂହାରୀ They ate rice.

SANTALI GRAMMAR by JAGNESWAR SAREN

ଓଡ଼ିଆ ଭାବେ Indefinite Tense	ଫୁଟୁର/ Future	ବିଭିନ୍ନ ମୂଳାଂଶୁ	ସଂଖ୍ୟା	ବିଭିନ୍ନ ମୂଳାଂଶୁ	ଉଦାହରଣ ସହ ଉଦାହରଣ	
1st person	Singular ଏକ	ଓ	୧	ଓ	ଓଡ଼ିଆ ମାଂସ, ୧ ଓ	ଓଡ଼ିଆ, ୧ ମାଂସ ଓ I will eat rice.
ଏକାଂଶୁ ଭାବେ	Dual ଦ୍ଵୟ	ଓ	୧୨	ଓ	ଓଡ଼ିଆ ମାଂସ, ୧୨ ଓ	ଓଡ଼ିଆ, ୧୨ ମାଂସ ଓ We will eat rice.
		ଓ	୧୩	ଓ	ଓଡ଼ିଆ ମାଂସ, ୧୩ ଓ	ଓଡ଼ିଆ, ୧୩ ମାଂସ ଓ We will eat rice.
	Plural ଏକାଂଶୁ	ଓ	୧୪	ଓ	ଓଡ଼ିଆ ମାଂସ, ୧୪ ଓ	ଓଡ଼ିଆ, ୧୪ ମାଂସ ଓ We will eat rice.
		ଓ	୧୫	ଓ	ଓଡ଼ିଆ ମାଂସ, ୧୫ ଓ	ଓଡ଼ିଆ, ୧୫ ମାଂସ ଓ We will eat rice.
2nd person	Singular ଏକ	ଓ	୨	ଓ	ଓଡ଼ିଆ ମାଂସ, ୨ ଓ	ଓଡ଼ିଆ, ୨ ମାଂସ ଓ You will eat rice.
ଏକାଂଶୁ ଭାବେ	Dual ଦ୍ଵୟ	ଓ	୧୬	ଓ	ଓଡ଼ିଆ ମାଂସ, ୧୬ ଓ	ଓଡ଼ିଆ, ୧୬ ମାଂସ ଓ You will eat rice.
		ଓ	୧୭	ଓ	ଓଡ଼ିଆ ମାଂସ, ୧୭ ଓ	ଓଡ଼ିଆ, ୧୭ ମାଂସ ଓ You will eat rice.
3rd person	Singular ଏକ	ଓ	୩	ଓ	ଓଡ଼ିଆ ମାଂସ, ୩ ଓ	ଓଡ଼ିଆ, ୩ ମାଂସ ଓ He/She will eat rice.
ଏକାଂଶୁ ଭାବେ	Dual ଦ୍ଵୟ	ଓ	୧୮	ଓ	ଓଡ଼ିଆ ମାଂସ, ୧୮ ଓ	ଓଡ଼ିଆ, ୧୮ ମାଂସ ଓ They will eat rice.
		ଓ	୧୯	ଓ	ଓଡ଼ିଆ ମାଂସ, ୧୯ ଓ	ଓଡ଼ିଆ, ୧୯ ମାଂସ ଓ They will eat rice.

ବନ୍ଧୁତ୍ଵ ଶୃଙ୍ଖଳା 'ମଧୁ' ଉପରେ ଉପସଂହାର ଶୃଙ୍ଖଳା ଉପରେ ରା (Continuous Tense)					
ଶୃଙ୍ଖଳା ଉପରେ ଉପରେ / Present Continuous Tense		ବନ୍ଧୁତ୍ଵ ଉପରେ	ଶୃଙ୍ଖଳା	ଶୃଙ୍ଖଳା ଉପରେ ଉପରେ	
1st person ମଧୁତ୍ଵ ଶୃଙ୍ଖଳା	Singular ଉପରେ	ଉପରେ ବନ୍ଧୁତ୍ଵ / ଉପରେ	ଉପରେ	ଉପରେ ମଧୁତ୍ଵ ଶୃଙ୍ଖଳା ଉପରେ	ଉପରେ ମଧୁତ୍ଵ ଶୃଙ୍ଖଳା I am eating rice.
	Dual ଉପରେ	ଉପରେ ବନ୍ଧୁତ୍ଵ / ଉପରେ	ଉପରେ	ଉପରେ ମଧୁତ୍ଵ ଶୃଙ୍ଖଳା ଉପରେ	ଉପରେ ମଧୁତ୍ଵ ଶୃଙ୍ଖଳା We are eating rice.
		ଉପରେ ବନ୍ଧୁତ୍ଵ / ଉପରେ	ଉପରେ	ଉପରେ ମଧୁତ୍ଵ ଶୃଙ୍ଖଳା ଉପରେ	ଉପରେ ମଧୁତ୍ଵ ଶୃଙ୍ଖଳା We are eating rice.
	Plural ଉପରେ	ଉପରେ ବନ୍ଧୁତ୍ଵ / ଉପରେ	ଉପରେ	ଉପରେ ମଧୁତ୍ଵ ଶୃଙ୍ଖଳା ଉପରେ	ଉପରେ ମଧୁତ୍ଵ ଶୃଙ୍ଖଳା We are eating rice.
		ଉପରେ ବନ୍ଧୁତ୍ଵ / ଉପରେ	ଉପରେ	ଉପରେ ମଧୁତ୍ଵ ଶୃଙ୍ଖଳା ଉପରେ	ଉପରେ ମଧୁତ୍ଵ ଶୃଙ୍ଖଳା We are eating rice.
2nd person ଉପରେ ଶୃଙ୍ଖଳା	Singular ଉପରେ	ଉପରେ ବନ୍ଧୁତ୍ଵ / ଉପରେ	ଉପରେ	ଉପରେ ମଧୁତ୍ଵ ଶୃଙ୍ଖଳା ଉପରେ	ଉପରେ ମଧୁତ୍ଵ ଶୃଙ୍ଖଳା You are eating rice.
	Dual ଉପରେ	ଉପରେ ବନ୍ଧୁତ୍ଵ / ଉପରେ	ଉପରେ	ଉପରେ ମଧୁତ୍ଵ ଶୃଙ୍ଖଳା ଉପରେ	ଉପରେ ମଧୁତ୍ଵ ଶୃଙ୍ଖଳା You are eating rice.
	Plural ଉପରେ	ଉପରେ ବନ୍ଧୁତ୍ଵ / ଉପରେ	ଉପରେ	ଉପରେ ମଧୁତ୍ଵ ଶୃଙ୍ଖଳା ଉପରେ	ଉପରେ ମଧୁତ୍ଵ ଶୃଙ୍ଖଳା You are eating rice.
3rd person ଉପରେ ଶୃଙ୍ଖଳା	Singular ଉପରେ	ଉପରେ ବନ୍ଧୁତ୍ଵ / ଉପରେ	ଉପରେ	ଉପରେ ମଧୁତ୍ଵ ଶୃଙ୍ଖଳା ଉପରେ	ଉପରେ ମଧୁତ୍ଵ ଶୃଙ୍ଖଳା He/She is eating rice.
	Dual ଉପରେ	ଉପରେ ବନ୍ଧୁତ୍ଵ / ଉପରେ	ଉପରେ	ଉପରେ ମଧୁତ୍ଵ ଶୃଙ୍ଖଳା ଉପରେ	ଉପରେ ମଧୁତ୍ଵ ଶୃଙ୍ଖଳା They are eating rice.
	Plural ଉପରେ	ଉପରେ ବନ୍ଧୁତ୍ଵ / ଉପରେ	ଉପରେ	ଉପରେ ମଧୁତ୍ଵ ଶୃଙ୍ଖଳା ଉପରେ	ଉପରେ ମଧୁତ୍ଵ ଶୃଙ୍ଖଳା They are eating rice.

୧୧ମ ଓ ୧୧ମ/Past Continuous Tense		ବର୍ତ୍ତମାନ ଲକ୍ଷଣ		ଉଦାହରଣ	
1st person ମୁଁ ଖାଉଥିଲି	Singular	ଏକ	୧ ଖାଉଥିଲି ଓ ଖାଉଥିଲି	୧	ମୁଁ ଖାଉଥିଲି ଓ ଖାଉଥିଲି I was eating rice.
	Dual	ଦ୍ଵୟ	୧ ଖାଉଥିଲି ଓ ଖାଉଥିଲି	୧୨	ମୁଁ ଓ ତୁ ଖାଉଥିଲି ଓ ଖାଉଥିଲି We were eating rice.
			୧ ଖାଉଥିଲି ଓ ଖାଉଥିଲି	୧୩	ମୁଁ ଓ ତୁ ଖାଉଥିଲି ଓ ଖାଉଥିଲି We were eating rice.
	Plural	ଅନେକ	୧ ଖାଉଥିଲି ଓ ଖାଉଥିଲି	୧୪	ମୁଁ ଓ ତୁ ଖାଉଥିଲି ଓ ଖାଉଥିଲି We were eating rice.
୧ ଖାଉଥିଲି ଓ ଖାଉଥିଲି			୧୫	ମୁଁ ଓ ତୁ ଖାଉଥିଲି ଓ ଖାଉଥିଲି We were eating rice.	
2nd person	Singular	ଏକ	୧ ଖାଉଥିଲି ଓ ଖାଉଥିଲି	୬	ତୁ ଖାଉଥିଲି ଓ ଖାଉଥିଲି You were eating rice.
୧୨ମ ଓ ୧୩ମ	Dual	ଦ୍ଵୟ	୧ ଖାଉଥିଲି ଓ ଖାଉଥିଲି	୧୬	ତୁ ଓ ତୁ ଖାଉଥିଲି ଓ ଖାଉଥିଲି You were eating rice.
	Plural	ଅନେକ	୧ ଖାଉଥିଲି ଓ ଖାଉଥିଲି	୧୭	ତୁ ଓ ତୁ ଖାଉଥିଲି ଓ ଖାଉଥିଲି You were eating rice.
3rd person	Singular	ଏକ	୧ ଖାଉଥିଲି ଓ ଖାଉଥିଲି	୧୮	ସେ ଖାଉଥିଲି ଓ ଖାଉଥିଲି He/She was eating rice.
୧୬ମ ଓ ୧୭ମ	Dual	ଦ୍ଵୟ	୧ ଖାଉଥିଲି ଓ ଖାଉଥିଲି	୧୯	ସେ ଓ ସେ ଖାଉଥିଲି ଓ ଖାଉଥିଲି They were eating rice.
	Plural	ଅନେକ	୧ ଖାଉଥିଲି ଓ ଖାଉଥିଲି	୨୦	ସେ ଓ ସେ ଖାଉଥିଲି ଓ ଖାଉଥିଲି They were eating rice.

SANTALI GRAMMAR by JAGNESWAR SAREN

ଓଡ଼ିଆ ଭବିଷ୍ୟତ/ Future Continuous Tense					
		ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ	ଅକ୍ଷର	ଇଂରାଜୀ ଶବ୍ଦ	
1st person ମୁଁ ଭବିଷ୍ୟତ ଭବିଷ୍ୟତ	Singular ଏକ	ଓଡ଼ିଆ/ଅକ୍ଷର	ମ	ଓଡ଼ିଆ/ଇଂରାଜୀ	ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଅକ୍ଷର ଓଡ଼ିଆ/ଇଂରାଜୀ I shall be eating rice.
	Dual ଦୁଇ	ଓଡ଼ିଆ/ଅକ୍ଷର	ମମ	ଓଡ଼ିଆ/ଇଂରାଜୀ	ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଅକ୍ଷର ମମ ଓଡ଼ିଆ/ଇଂରାଜୀ We shall be eating rice.
		ଓଡ଼ିଆ/ଅକ୍ଷର	ମମମ	ଓଡ଼ିଆ/ଇଂରାଜୀ	ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଅକ୍ଷର ମମମ ଓଡ଼ିଆ/ଇଂରାଜୀ We shall be eating rice.
	Plural ଅନେକ	ଓଡ଼ିଆ/ଅକ୍ଷର	ମମମମ	ଓଡ଼ିଆ/ଇଂରାଜୀ	ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଅକ୍ଷର ମମମମ ଓଡ଼ିଆ/ଇଂରାଜୀ We shall be eating rice.
		ଓଡ଼ିଆ/ଅକ୍ଷର	ମମମମମ	ଓଡ଼ିଆ/ଇଂରାଜୀ	ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଅକ୍ଷର ମମମମମ ଓଡ଼ିଆ/ଇଂରାଜୀ We shall be eating rice.
2nd person ତୁ ଭବିଷ୍ୟତ ଭବିଷ୍ୟତ	Singular ଏକ	ଓଡ଼ିଆ/ଅକ୍ଷର	ତୁ	ଓଡ଼ିଆ/ଇଂରାଜୀ	ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଅକ୍ଷର ତୁ ଓଡ଼ିଆ/ଇଂରାଜୀ You will be eating rice.
	Dual ଦୁଇ	ଓଡ଼ିଆ/ଅକ୍ଷର	ତୁତୁ	ଓଡ଼ିଆ/ଇଂରାଜୀ	ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଅକ୍ଷର ତୁତୁ ଓଡ଼ିଆ/ଇଂରାଜୀ You will be eating rice.
	Plural ଅନେକ	ଓଡ଼ିଆ/ଅକ୍ଷର	ତୁତୁତୁ	ଓଡ଼ିଆ/ଇଂରାଜୀ	ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଅକ୍ଷର ତୁତୁତୁ ଓଡ଼ିଆ/ଇଂରାଜୀ You will be eating rice.
3rd person ସେ/ସେ/ସେ ଭବିଷ୍ୟତ	Singular ଏକ	ଓଡ଼ିଆ/ଅକ୍ଷର	ସେ	ଓଡ଼ିଆ/ଇଂରାଜୀ	ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଅକ୍ଷର ସେ ଓଡ଼ିଆ/ଇଂରାଜୀ He/She will be eating rice.
	Dual ଦୁଇ	ଓଡ଼ିଆ/ଅକ୍ଷର	ସେସେ	ଓଡ଼ିଆ/ଇଂରାଜୀ	ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଅକ୍ଷର ସେସେ ଓଡ଼ିଆ/ଇଂରାଜୀ They will be eating rice.
	Plural ଅନେକ	ଓଡ଼ିଆ/ଅକ୍ଷର	ସେସେସେ	ଓଡ଼ିଆ/ଇଂରାଜୀ	ଓଡ଼ିଆ ଶବ୍ଦ ଅକ୍ଷର ସେସେସେ ଓଡ଼ିଆ/ଇଂରାଜୀ They will be eating rice.

SANTALI GRAMMAR by JAGNESWAR SAREN

ଫିରମାଂସି ଫିରମାଂସି ଫିରମାଂସି / Present Perfect Tense	ଫିରମାଂସି ଫିରମାଂସି	ଫିରମାଂସି ଫିରମାଂସି	ଫିରମାଂସି ଫିରମାଂସି	ଫିରମାଂସି ଫିରମାଂସି	ଫିରମାଂସି ଫିରମାଂସି
1st person ଫିରମାଂସି ଫିରମାଂସି	Singular	ଫିରମାଂସି	ଫିରମାଂସି/ଫିରମାଂସି	ଫିରମାଂସି	ଫିରମାଂସି ଫିରମାଂସି ଫିରମାଂସି I have eaten rice.
	Dual	ଫିରମାଂସି	ଫିରମାଂସି/ଫିରମାଂସି	ଫିରମାଂସି	ଫିରମାଂସି ଫିରମାଂସି ଫିରମାଂସି We have eaten rice.
			ଫିରମାଂସି/ଫିରମାଂସି	ଫିରମାଂସି	ଫିରମାଂସି ଫିରମାଂସି ଫିରମାଂସି We have eaten rice.
	Plural	ଫିରମାଂସି	ଫିରମାଂସି/ଫିରମାଂସି	ଫିରମାଂସି	ଫିରମାଂସି ଫିରମାଂସି ଫିରମାଂସି We have eaten rice.
		ଫିରମାଂସି	ଫିରମାଂସି/ଫିରମାଂସି	ଫିରମାଂସି	ଫିରମାଂସି ଫିରମାଂସି ଫିରମାଂସି We have eaten rice.
2nd person ଫିରମାଂସି ଫିରମାଂସି	Singular	ଫିରମାଂସି	ଫିରମାଂସି/ଫିରମାଂସି	ଫିରମାଂସି	ଫିରମାଂସି ଫିରମାଂସି ଫିରମାଂସି You have eaten rice.
	Dual	ଫିରମାଂସି	ଫିରମାଂସି/ଫିରମାଂସି	ଫିରମାଂସି	ଫିରମାଂସି ଫିରମାଂସି ଫିରମାଂସି You have eaten rice.
	Plural	ଫିରମାଂସି	ଫିରମାଂସି/ଫିରମାଂସି	ଫିରମାଂସି	ଫିରମାଂସି ଫିରମାଂସି ଫିରମାଂସି You have eaten rice.
3rd person ଫିରମାଂସି ଫିରମାଂସି	Singular	ଫିରମାଂସି	ଫିରମାଂସି/ଫିରମାଂସି	ଫିରମାଂସି	ଫିରମାଂସି ଫିରମାଂସି ଫିରମାଂସି He/She has eaten rice.
	Dual	ଫିରମାଂସି	ଫିରମାଂସି/ଫିରମାଂସି	ଫିରମାଂସି	ଫିରମାଂସି ଫିରମାଂସି ଫିରମାଂସି They have eaten rice.
	Plural	ଫିରମାଂସି	ଫିରମାଂସି/ଫିରମାଂସି	ଫିରମାଂସି	ଫିରମାଂସି ଫିରମାଂସି ଫିରମାଂସି They have eaten rice.

୧୩.୦୩.୧ ୧୧୩୩ ୧୩୩/Past Perfect Tense						
1st person ୧୩୩୩୩୩୩୩୩	Singular	୧୩୩	୧୩୩/୧୩୩ ୩୩୩୩	୦୩୩୩	୩	୩୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩୩ ୦୩୩୩ ୩୩୩୩୩.୩ I had eaten rice.
	Dual	୧୩୩	୧୩୩/୧୩୩ ୩୩୩୩	୦୩୩୩	୧୩୩	୩୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩୩ ୦୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩୩୩ We had eaten rice.
		୧୩୩	୧୩୩/୧୩୩ ୩୩୩୩	୦୩୩୩	୧୩ ୩	୩୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩୩ ୦୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩୩୩ We had eaten rice.
	Plural	୧୩୩ ୩	୧୩୩/୧୩୩ ୩୩୩୩	୦୩୩୩	୧୩	୩୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩୩ ୦୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩ We had eaten rice.
		୧୩୩ ୩	୧୩୩/୧୩୩ ୩୩୩୩	୦୩୩୩	୧୩	୩୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩୩ ୦୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩୩ We had eaten rice.
2nd person ୧୩୩୩୩୩୩୩୩	Singular	୧୩୩	୧୩୩/୧୩୩ ୩୩୩୩	୦୩୩୩	୧	୩୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩୩ ୦୩୩୩ ୩୩୩୩୩ You had eaten rice.
	Dual	୧୩୩	୧୩୩/୧୩୩ ୩୩୩୩	୦୩୩୩	୧୩ ୩	୩୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩୩ ୦୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩୩୩ You had eaten rice.
	Plural	୧୩୩ ୩	୧୩୩/୧୩୩ ୩୩୩୩	୦୩୩୩	୧୩	୩୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩୩ ୦୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩୩୩ You had eaten rice.
3rd person ୧୩୩୩୩୩୩୩୩	Singular	୧୩୩	୧୩୩/୧୩୩ ୩୩୩୩	୦୩୩୩	୩	୩୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩୩ ୦୩୩୩ ୩୩୩୩୩ He/She had eaten rice.
	Dual	୧୩୩	୧୩୩/୧୩୩ ୩୩୩୩	୦୩୩୩	୩୩୩	୩୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩୩ ୦୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩୩୩ They had eaten rice.
	Plural	୧୩୩ ୩	୧୩୩/୧୩୩ ୩୩୩୩	୦୩୩୩	୩୩	୩୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩୩ ୦୩୩୩ ୩୩୩୩୩୩ They had eaten rice.

୧.୦୩.୧ ଭବିଷ୍ୟତ କାଳ/ Future Perfect Tense		ବିଭିନ୍ନ ଲିଙ୍ଗ	ସଂଖ୍ୟା	
1st person ମୁଁ/ମୁଁଙ୍କୁ	Singular ଏକ	ଠେଇ କାଳରେ କାଳରେ	ଠେଇ.	ଭବିଷ୍ୟତ ମୁଁ ଠେଇ କାଳରେ କାଳରେ ଠେଇ. I shall have been eating rice.
	Dual ଦୁଇ	ଠେଇ କାଳରେ କାଳରେ	ଠେଇଠେଇ	ଭବିଷ୍ୟତ ମୁଁ ଠେଇ କାଳରେ କାଳରେ ଠେଇଠେଇ We shall have been eating rice.
		ଠେଇ କାଳରେ କାଳରେ	ଠେଇଠେଇ	ଭବିଷ୍ୟତ ମୁଁ ଠେଇ କାଳରେ କାଳରେ ଠେଇଠେଇ We shall have been eating rice.
	Plural ଏକାଧିକ	ଠେଇ କାଳରେ କାଳରେ	ଠେଇଠେଇ	ଭବିଷ୍ୟତ ମୁଁ ଠେଇ କାଳରେ କାଳରେ ଠେଇଠେଇ We shall have been eating rice.
		ଠେଇ କାଳରେ କାଳରେ	ଠେଇଠେଇ	ଭବିଷ୍ୟତ ମୁଁ ଠେଇ କାଳରେ କାଳରେ ଠେଇଠେଇ We shall have been eating rice.
2nd person ତୁ/ତୁଙ୍କୁ	Singular ଏକ	ଠେଇ କାଳରେ କାଳରେ	ଠେଇ	ଭବିଷ୍ୟତ ମୁଁ ଠେଇ କାଳରେ କାଳରେ ଠେଇ You will have been eating rice.
	Dual ଦୁଇ	ଠେଇ କାଳରେ କାଳରେ	ଠେଇଠେଇ	ଭବିଷ୍ୟତ ମୁଁ ଠେଇ କାଳରେ କାଳରେ ଠେଇଠେଇ You will have been eating rice.
	Plural ଏକାଧିକ	ଠେଇ କାଳରେ କାଳରେ	ଠେଇଠେଇ	ଭବିଷ୍ୟତ ମୁଁ ଠେଇ କାଳରେ କାଳରେ ଠେଇଠେଇ You will have been eating rice.
3rd person ସେ/ସେଙ୍କୁ	Singular ଏକ	ଠେଇ କାଳରେ କାଳରେ	ଠେଇ	ଭବିଷ୍ୟତ ମୁଁ ଠେଇ କାଳରେ କାଳରେ ଠେଇ He/She will have been eating rice.
	Dual ଦୁଇ	ଠେଇ କାଳରେ କାଳରେ	ଠେଇଠେଇ	ଭବିଷ୍ୟତ ମୁଁ ଠେଇ କାଳରେ କାଳରେ ଠେଇଠେଇ They will have been eating rice.
	Plural ଏକାଧିକ	ଠେଇ କାଳରେ କାଳରେ	ଠେଇଠେଇ	ଭବିଷ୍ୟତ ମୁଁ ଠେଇ କାଳରେ କାଳରେ ଠେଇଠେଇ They will have been eating rice.

SANTALI GRAMMAR by JAGNESWAR SAREN

ଫଳାଣିତ ଶୁଦ୍ଧ ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ/ Present Perfect Continuous Tense		ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ	ଫଳାଣିତ		
1st person ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ	Singular ଫଳାଣିତ	ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ	୨	ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ	I have been eating rice.
	Dual ଫଳାଣିତ	ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ	୨୨୨	ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ	We have been eating rice.
		ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ	୨୨୩	ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ	We have been eating rice.
	Plural ଫଳାଣିତ	ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ	୨୨	ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ	We have been eating rice.
		ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ	୨୨	ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ	We have been eating rice.
2nd person ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ	Singular ଫଳାଣିତ	ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ	୩	ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ	You have been eating rice.
	Dual ଫଳାଣିତ	ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ	୩୩	ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ	You have been eating rice.
	Plural ଫଳାଣିତ	ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ	୩୩	ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ	You have been eating rice.
3rd person ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ	Singular ଫଳାଣିତ	ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ	୪	ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ	He/She has been eating rice.
	Dual ଫଳାଣିତ	ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ	୪୪	ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ	They have been eating rice.
	Plural ଫଳାଣିତ	ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ	୪୪	ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ ଫଳାଣିତ	They have been eating rice.

SANTALI GRAMMAR by JAGNESWAR SAREN

ଫଳାଣୀ ଓ ଉପାଧି ଧରଣ/Continuous Tense	ଫଳାଣୀ ଧରଣ	ଫଳାଣୀ ଧରଣ	ଫଳାଣୀ ଧରଣ	ଫଳାଣୀ ଧରଣ
1st person ମୁଁ ଓ ମୋ ଉପାଧି	Singular ଫଳାଣୀ	ଫଳାଣୀ ଧରଣ	୨	ଫଳାଣୀ ଧରଣ ଫଳାଣୀ ଧରଣ ଫଳାଣୀ ଧରଣ.୨ I had been eating rice.
	Dual ମୁଁ ଓ ମୁଁ	ଫଳାଣୀ ଧରଣ	୨୨	ଫଳାଣୀ ଧରଣ ଫଳାଣୀ ଧରଣ ଫଳାଣୀ ଧରଣ ଫଳାଣୀ ଧରଣ.୨୨ We had been eating rice.
		ଫଳାଣୀ ଧରଣ	୨୩	ଫଳାଣୀ ଧରଣ ଫଳାଣୀ ଧରଣ ଫଳାଣୀ ଧରଣ ଫଳାଣୀ ଧରଣ.୨୩ We had been eating rice.
	Plural ମୁଁ ଓ ମୁଁ	ଫଳାଣୀ ଧରଣ	୨୪	ଫଳାଣୀ ଧରଣ ଫଳାଣୀ ଧରଣ ଫଳାଣୀ ଧରଣ ଫଳାଣୀ ଧରଣ.୨୪ We had been eating rice.
		ଫଳାଣୀ ଧରଣ	୨୫	ଫଳାଣୀ ଧରଣ ଫଳାଣୀ ଧରଣ ଫଳାଣୀ ଧରଣ ଫଳାଣୀ ଧରଣ.୨୫ We had been eating rice.
2nd person ତୁ ଓ ତୁ ଉପାଧି	Singular ଫଳାଣୀ	ଫଳାଣୀ ଧରଣ	୩	ଫଳାଣୀ ଧରଣ ଫଳାଣୀ ଧରଣ ଫଳାଣୀ ଧରଣ ତୁ ଧରଣ.୩ You had been eating rice.
	Dual ତୁ ଓ ତୁ	ଫଳାଣୀ ଧରଣ	୩୩	ଫଳାଣୀ ଧରଣ ଫଳାଣୀ ଧରଣ ଫଳାଣୀ ଧରଣ ତୁ ଧରଣ.୩୩ You had been eating rice.
	Plural ତୁ ଓ ତୁ	ଫଳାଣୀ ଧରଣ	୩୪	ଫଳାଣୀ ଧରଣ ଫଳାଣୀ ଧରଣ ଫଳାଣୀ ଧରଣ ତୁ ଧରଣ.୩୪ You had been eating rice.
3rd person ସେ ଓ ସେ ଉପାଧି	Singular ଫଳାଣୀ	ଫଳାଣୀ ଧରଣ	୪	ଫଳାଣୀ ଧରଣ ଫଳାଣୀ ଧରଣ ଫଳାଣୀ ଧରଣ ସେ ଧରଣ.୪ He/She had been eating rice.
	Dual ତୁ ଓ ତୁ	ଫଳାଣୀ ଧରଣ	୪୩	ଫଳାଣୀ ଧରଣ ଫଳାଣୀ ଧରଣ ଫଳାଣୀ ଧରଣ ସେ ଧରଣ.୪୩ They had been eating rice.
	Plural ତୁ ଓ ତୁ	ଫଳାଣୀ ଧରଣ	୪୪	ଫଳାଣୀ ଧରଣ ଫଳାଣୀ ଧରଣ ଫଳାଣୀ ଧରଣ ସେ ଧରଣ.୪୪ They had been eating rice.

SANTALI GRAMMAR by JAGNESWAR SAREN

ଫୁଟୁର ପରମ୍ପରା ଚଳୁଥିବା ଚଳଣି /Future Perfect Continuous Tense		ବିଭିନ୍ନ ଫୁଟୁର	ସଂଖ୍ୟା	ବିଭିନ୍ନ ଫୁଟୁର	
1st person ମୁଁ/ମୁଁ ଚଳୁଥିବା	Singular ଏକ	ଚଳୁଥିବି	୧	ଫୁଟୁର	ଫୁଟୁର ମୁଁ ଚଳୁଥିବି ଚଳୁଥିବି I shall have been eating rice.
	Dual ଦୁଇ	ଚଳୁଥିବି	୨	ଫୁଟୁର	ଫୁଟୁର ମୁଁ ଚଳୁଥିବି ଚଳୁଥିବି ଚଳୁଥିବି We shall have been eating rice.
		ଚଳୁଥିବି	୩	ଫୁଟୁର	ଫୁଟୁର ମୁଁ ଚଳୁଥିବି ଚଳୁଥିବି ଚଳୁଥିବି We shall have been eating rice.
	Plural ଅନେକ	ଚଳୁଥିବି	୪	ଫୁଟୁର	ଫୁଟୁର ମୁଁ ଚଳୁଥିବି ଚଳୁଥିବି ଚଳୁଥିବି We shall have been eating rice.
		ଚଳୁଥିବି	୫	ଫୁଟୁର	ଫୁଟୁର ମୁଁ ଚଳୁଥିବି ଚଳୁଥିବି ଚଳୁଥିବି We shall have been eating rice.
2nd person ତୁ/ତୁ ଚଳୁଥିବି	Singular ଏକ	ଚଳୁଥିବି	୧	ଫୁଟୁର	ଫୁଟୁର ତୁ ଚଳୁଥିବି ଚଳୁଥିବି You will have been eating rice.
	Dual ଦୁଇ	ଚଳୁଥିବି	୨	ଫୁଟୁର	ଫୁଟୁର ତୁ ଚଳୁଥିବି ଚଳୁଥିବି ଚଳୁଥିବି You will have been eating rice.
	Plural ଅନେକ	ଚଳୁଥିବି	୩	ଫୁଟୁର	ଫୁଟୁର ତୁ ଚଳୁଥିବି ଚଳୁଥିବି ଚଳୁଥିବି You will have been eating rice.
3rd person ସେ/ସେ ଚଳୁଥିବି	Singular ଏକ	ଚଳୁଥିବି	୧	ଫୁଟୁର	ଫୁଟୁର ସେ ଚଳୁଥିବି ଚଳୁଥିବି He/She will have been eating rice.
	Dual ଦୁଇ	ଚଳୁଥିବି	୨	ଫୁଟୁର	ଫୁଟୁର ସେ ଚଳୁଥିବି ଚଳୁଥିବି ଚଳୁଥିବି They will have been eating rice.
	Plural ଅନେକ	ଚଳୁଥିବି	୩	ଫୁଟୁର	ଫୁଟୁର ସେ ଚଳୁଥିବି ଚଳୁଥିବି ଚଳୁଥିବି They will have been eating rice.

ଅନେକ ସଂଖ୍ୟା ଚଳଣି

ଫୁଟୁର ଚଳଣି/Simple Present Tense	ବିଭିନ୍ନ ଫୁଟୁର	ଅନେକ ସଂଖ୍ୟା ଚଳଣି		
		ବିଭିନ୍ନ ଫୁଟୁର	ସଂଖ୍ୟା	ଅନେକ ସଂଖ୍ୟା ଚଳଣି
1st person ମୁଁ/ମୁଁ ଚଳୁଥିବା	Singular ଏକ	ଚଳୁଥିବି	ମୁଁ ଫୁଟୁର ଫୁଟୁର ଫୁଟୁର ଚଳୁଥିବି I am a student.	ଫୁଟୁର ଫୁଟୁର ଚଳୁଥିବି I am a student.
		ଚଳୁଥିବି	ମୁଁ ଫୁଟୁର ଫୁଟୁର ଚଳୁଥିବି I am fair.	ଫୁଟୁର ଫୁଟୁର ଚଳୁଥିବି I am fair.
	Dual ଦୁଇ	ଚଳୁଥିବି	ମୁଁ ଫୁଟୁର ଫୁଟୁର ଚଳୁଥିବି We are brother.	ଫୁଟୁର ଫୁଟୁର ଚଳୁଥିବି We are brother.
		ଚଳୁଥିବି	ମୁଁ ଫୁଟୁର ଫୁଟୁର ଚଳୁଥିବି We are brother.	ଫୁଟୁର ଫୁଟୁର ଚଳୁଥିବି We are brother.
		ଚଳୁଥିବି	ମୁଁ ଫୁଟୁର ଫୁଟୁର ଚଳୁଥିବି We are agreeing.	ଫୁଟୁର ଫୁଟୁର ଚଳୁଥିବି We are agreeing.
		ଚଳୁଥିବି	ମୁଁ ଫୁଟୁର ଫୁଟୁର ଚଳୁଥିବି We are agreeing.	ଫୁଟୁର ଫୁଟୁର ଚଳୁଥିବି We are agreeing.
	Plural ଅନେକ	ଚଳୁଥିବି	ମୁଁ ଫୁଟୁର ଫୁଟୁର ଚଳୁଥିବି We are poor.	ଫୁଟୁର ଫୁଟୁର ଚଳୁଥିବି We are poor.
		ଚଳୁଥିବି	ମୁଁ ଫୁଟୁର ଫୁଟୁର ଚଳୁଥିବି We are relatives.	ଫୁଟୁର ଫୁଟୁର ଚଳୁଥିବି We are relatives.
		ଚଳୁଥିବି	ମୁଁ ଫୁଟୁର ଫୁଟୁର ଚଳୁଥିବି We are poor.	ଫୁଟୁର ଫୁଟୁର ଚଳୁଥିବି We are poor.

SANTALI GRAMMAR by JAGNESWAR SAREN

2nd person ଏଥାପତାଓ ଚେଇଥାଏ	Singular ଏକ	ବନ୍ଧୁ	ତୁମ୍ଭେ ହେ ଉଠାଉ ବନ୍ଧୁ	ଉଠାଉ ବନ୍ଧୁ
		ଘେନୁ	ତୁମ୍ଭେ ହେ ଉଠାଉ ଘେନୁ	ଘେନୁ ଘେନୁ
	Dual ଦୁଇ	ବନ୍ଧୁ	ତୁମ୍ଭେ ହେ ଏଥାପତା ଉଠାଉ ବନ୍ଧୁ	ଏଥାପତା ଉଠାଉ ବନ୍ଧୁ
		ଘେନୁ	ତୁମ୍ଭେ ହେ ଏଥାପତା ଘେନୁ	
	Plural ଏକାଓ	ବନ୍ଧୁ	ତୁମ୍ଭେ ହେ ଏଥାପତା ବନ୍ଧୁ	ଏଥାପତା ବନ୍ଧୁ
		ଘେନୁ	ତୁମ୍ଭେ ହେ ଏଥାପତା ଘେନୁ	ଏଥାପତା ଘେନୁ
3rd person ଏଥାଓତାଓ ଚେଇଥାଏ	Singular ଏକ	ବନ୍ଧୁ	ଏଥା ହେ ଉଠାଉ ବନ୍ଧୁ	ଉଠାଉ ବନ୍ଧୁ
		ଘେନୁ	ଏଥା ହେ ଏଥାପତା ଘେନୁ	ଏଥାପତା ଘେନୁ
	Dual ଦୁଇ	ବନ୍ଧୁ	ଏଥାପତା ହେ ଏଥାପତା ବନ୍ଧୁ	ଏଥାପତା ବନ୍ଧୁ
		ଘେନୁ	ଏଥାପତା ହେ ଏଥାପତା ଘେନୁ	ଏଥାପତା ଘେନୁ
	Plural ଏକାଓ	ବନ୍ଧୁ	ଏଥାପତା ହେ ଏଥାପତା ବନ୍ଧୁ	ଏଥାପତା ବନ୍ଧୁ
		ଘେନୁ	ଏଥାପତା ହେ ଏଥାପତା ଘେନୁ	ଏଥାପତା ଘେନୁ

ଫଳାଣ୍ଡା ପତାଓ/Simple Present Tense			ପତାଓ ଉଠାଉ ପତାଓ		
			ପତାଓ	ବନ୍ଧୁ	ଘେନୁ, ବନ୍ଧୁ
1st person ଏଥାପତାଓ ଚେଇଥାଏ	Singular	ଏକ	ପତାଓ	ବନ୍ଧୁ	ଏଥାପତା ହେ ଏଥାପତା This stone is mine.
	Dual	ଦୁଇ	ପତାଓ	ବନ୍ଧୁ	ଏଥାପତା ହେ ଏଥାପତା This stone is our.
			ପତାଓ	ବନ୍ଧୁ	ଏଥାପତା ହେ ଏଥାପତା This stone is our.
	Plural	ଏକାଓ	ଘେନୁ	ବନ୍ଧୁ	ଏଥାପତା ହେ ଏଥାପତା This stone is our.
			ପତାଓ	ପତାଓ	ଏଥାପତା ହେ ଏଥାପତା This stone is our.
2nd person	Singular	ଏକ	ପତାଓ	ବନ୍ଧୁ	ଏଥାପତା ହେ ଏଥାପତା This stone is your.
ଏଥାପତାଓ ଚେଇଥାଏ	Dual	ଦୁଇ	ପତାଓ	ବନ୍ଧୁ	ଏଥାପତା ହେ ଏଥାପତା This stone is yours.
			ଘେନୁ	ବନ୍ଧୁ	ଏଥାପତା ହେ ଏଥାପତା This stone is yours.
3rd person	Singular	ଏକ	ଘେନୁ	ବନ୍ଧୁ	ଏଥାପତା ହେ ଏଥାପତା This stone is his/hers.
ଏଥାଓତାଓ ଚେଇଥାଏ	Dual	ଦୁଇ	ପତାଓ	ବନ୍ଧୁ	ଏଥାପତା ହେ ଏଥାପତା This stone is theirs.
			ଘେନୁ	ପତାଓ	ଏଥାପତା ହେ ଏଥାପତା This stone is theirs.

ଫରମ୍ଭିତ ଫରମ୍ଭିତ/Simple Present Tense		ଫରମ୍ଭିତ ଲିଙ୍ଗାଲିଙ୍ଗିତ ବନ୍ଧ		
		ସିଂଗୁଲାର	ଡୁଆଲ/ଫରମ୍ଭିତ+ଡୁଆଲ ବନ୍ଧିତ ଲିଙ୍ଗାଲିଙ୍ଗିତ	ପୁରୁଷ. ବନ୍ଧିତ
1st person ଫରମ୍ଭିତ ବନ୍ଧିତ	Singular ଫରମ୍ଭିତ	ଡୁଆଲ	ଡୁଆଲ	ଫରମ୍ଭିତ ଫରମ୍ଭିତ ଲିଙ୍ଗାଲିଙ୍ଗିତ I have a book.
	Dual ଫରମ୍ଭିତ	ଡୁଆଲ	ଡୁଆଲ	ଫରମ୍ଭିତ ଫରମ୍ଭିତ ଲିଙ୍ଗାଲିଙ୍ଗିତ We have a book.
		ଡୁଆଲ	ଡୁଆଲ	ଫରମ୍ଭିତ ଫରମ୍ଭିତ ଲିଙ୍ଗାଲିଙ୍ଗିତ We have a book.
	Plural ଫରମ୍ଭିତ	ଫରମ୍ଭିତ	ଡୁଆଲ	ଫରମ୍ଭିତ ଫରମ୍ଭିତ ଲିଙ୍ଗାଲିଙ୍ଗିତ We have a book.
		ଫରମ୍ଭିତ	ଡୁଆଲ	ଫରମ୍ଭିତ ଫରମ୍ଭିତ ଲିଙ୍ଗାଲିଙ୍ଗିତ We have a book.
2nd person ଫରମ୍ଭିତ ବନ୍ଧିତ	Singular ଫରମ୍ଭିତ	ଡୁଆଲ	ଡୁଆଲ	ଫରମ୍ଭିତ ଫରମ୍ଭିତ ଲିଙ୍ଗାଲିଙ୍ଗିତ You have a book.
	Dual ଫରମ୍ଭିତ	ଡୁଆଲ	ଡୁଆଲ	ଫରମ୍ଭିତ ଫରମ୍ଭିତ ଲିଙ୍ଗାଲିଙ୍ଗିତ You have a book.
	Plural ଫରମ୍ଭିତ	ଫରମ୍ଭିତ	ଡୁଆଲ	ଫରମ୍ଭିତ ଫରମ୍ଭିତ ଲିଙ୍ଗାଲିଙ୍ଗିତ You have a book.
3rd person ଫରମ୍ଭିତ ବନ୍ଧିତ	Singular ଫରମ୍ଭିତ	ଫରମ୍ଭିତ	ଡୁଆଲ	ଫରମ୍ଭିତ ଫରମ୍ଭିତ ଲିଙ୍ଗାଲିଙ୍ଗିତ He/She has a book.
	Dual ଫରମ୍ଭିତ	ଡୁଆଲ	ଡୁଆଲ	ଫରମ୍ଭିତ ଫରମ୍ଭିତ ଲିଙ୍ଗାଲିଙ୍ଗିତ They have a book.
	Plural ଫରମ୍ଭିତ	ଫରମ୍ଭିତ	ଡୁଆଲ	ଫରମ୍ଭିତ ଫରମ୍ଭିତ ଲିଙ୍ଗାଲିଙ୍ଗିତ They have a book.

ଫରମ୍ଭିତ ଫରମ୍ଭିତ/Simple Present Tense other verb		ଫରମ୍ଭିତ ଲିଙ୍ଗାଲିଙ୍ଗିତ ବନ୍ଧ ଫରମ୍ଭିତ ବନ୍ଧିତ ଲିଙ୍ଗାଲିଙ୍ଗିତ ବନ୍ଧିତ 'ଫରମ୍ଭିତ', 'ଫରମ୍ଭିତ' ଲିଙ୍ଗାଲିଙ୍ଗିତ 'ଫରମ୍ଭିତ' ଲିଙ୍ଗାଲିଙ୍ଗିତ ଲିଙ୍ଗାଲିଙ୍ଗିତ	
		ଫରମ୍ଭିତ ଲିଙ୍ଗାଲିଙ୍ଗିତ	ଫରମ୍ଭିତ. ବନ୍ଧିତ
ଫରମ୍ଭିତ	Singular ଫରମ୍ଭିତ	ଫରମ୍ଭିତ	ଫରମ୍ଭିତ ଫରମ୍ଭିତ ଲିଙ୍ଗାଲିଙ୍ଗିତ This is stone.
	Dual ଫରମ୍ଭିତ	ଫରମ୍ଭିତ	ଫରମ୍ଭିତ ଫରମ୍ଭିତ ଲିଙ୍ଗାଲିଙ୍ଗିତ These are stone.
	Plural ଫରମ୍ଭିତ	ଫରମ୍ଭିତ	ଫରମ୍ଭିତ ଫରମ୍ଭିତ ଲିଙ୍ଗାଲିଙ୍ଗିତ These are stones.
ଫରମ୍ଭିତ ଲିଙ୍ଗାଲିଙ୍ଗିତ	Singular ଫରମ୍ଭିତ	ଫରମ୍ଭିତ	ଫରମ୍ଭିତ ଫରମ୍ଭିତ ଲିଙ୍ଗାଲିଙ୍ଗିତ That is stone.
	Dual ଫରମ୍ଭିତ	ଫରମ୍ଭିତ	ଫରମ୍ଭିତ ଫରମ୍ଭିତ ଲିଙ୍ଗାଲିଙ୍ଗିତ Those are stones.
	Plural ଫରମ୍ଭିତ	ଫରମ୍ଭିତ	ଫରମ୍ଭିତ ଫରମ୍ଭିତ ଲିଙ୍ଗାଲିଙ୍ଗିତ Those are stones.
ଫରମ୍ଭିତ ଫରମ୍ଭିତ	Singular ଫରମ୍ଭିତ	ଫରମ୍ଭିତ	ଫରମ୍ଭିତ ଫରମ୍ଭିତ ଲିଙ୍ଗାଲିଙ୍ଗିତ That is stone.
	Dual ଫରମ୍ଭିତ	ଫରମ୍ଭିତ	ଫରମ୍ଭିତ ଫରମ୍ଭିତ ଲିଙ୍ଗାଲିଙ୍ଗିତ Those are stones.
	Plural ଫରମ୍ଭିତ	ଫରମ୍ଭିତ	ଫରମ୍ଭିତ ଫରମ୍ଭିତ ଲିଙ୍ଗାଲିଙ୍ଗିତ Those are stones.

SANTALI GRAMMAR by JAGNESWAR SAREN

ଫରମାକାର/ Simple Present Tense		ମନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କ ବା ଫରମାକାର ଦେଖିଲେ ସେ 'ଏ', 'ଏ' କିମ୍ବା 'ଓ' ସମୟରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ		
		ବ୍ୟକ୍ତି	ସଂଖ୍ୟା	ପଦାଂଶ. ବ୍ୟବହାର
ଏ	Singular ଏକ	ଏକ	ଏ	ଏହା ଏମୋର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ This goat is mine.
	Dual ଦୁଇ	ଦୁଇ	ଏଗ	ଏଗେ ଏମୋର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ These goats are mine.
	Plural ଫରମାକାର	ଫରମାକାର	ଏଗ	ଏଗେ ଏମୋର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ These goats are mine.
ଫରମାକାର	Singular ଏକ	ଏକ	ଏ	ଏହା ଏମୋର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ That goat is mine.
	Dual ଦୁଇ	ଦୁଇ	ଏଗ	ଏଗେ ଏମୋର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ Those goats are mine.
	Plural ଫରମାକାର	ଫରମାକାର	ଏଗ	ଏଗେ ଏମୋର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ Those goats are mine.
କିମ୍ବା ଫରମାକାର	Singular ଏକ	ଏକ	ଏ	ଓହା ଏମୋର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ That goat is mine.
	Dual ଦୁଇ	ଦୁଇ	ଏଗ	ଓହାଗେ ଏମୋର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ Those goats are mine.
	Plural ଫରମାକାର	ଫରମାକାର	ଏଗ	ଓହାଗେ ଏମୋର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ Those goats are mine.

SANTALI GRAMMAR by JAGNESWAR SAREN

ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି/Simple Present Tense			ଫିରାଓଓି ଲାଓଓାଓଓାଓଓି ଚାଓଓାଓଓି ଫିରାଓଓି ଚାଓଓାଓଓି ଚାଓଓାଓଓି	
			ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି	ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି
1st	Singular	ଫିରାଓଓି	ଫିରାଓଓି	ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି I live at Terelghutu.
	Dual	ଫିରାଓଓି	ଫିରାଓଓି	ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି We live at Terelghutu.
	Plural	ଫିରାଓଓି	ଫିରାଓଓି	ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି We live at Terelghutu.
2nd	Singular	ଫିରାଓଓି	ଫିରାଓଓି	ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି You live in Kolkata.
	Dual	ଫିରାଓଓି	ଫିରାଓଓି	ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି You live in Kolkata.
	Plural	ଫିରାଓଓି	ଫିରାଓଓି	ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି You live in Kolkata.
3rd	Singular	ଫିରାଓଓି	ଫିରାଓଓି	ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି He/She lives in Kolkata.
	Dual	ଫିରାଓଓି	ଫିରାଓଓି	ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି They live in Kolkata.
	Plural	ଫିରାଓଓି	ଫିରାଓଓି	ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି ଫିରାଓଓି They live in Kolkata.

ଫରମ୍ଭିକ ଉଚ୍ଚ/ Simple Present Tense			ମାତୃପିତୃଭିତ୍ତିକ ଉପାଧି ଉପରେ ରହିବା ଉପରେ ଉପସ୍ଥାପନ	
			ଫରମ୍ଭିକ ଉଚ୍ଚ	ଉପସ୍ଥାପନ ଉପରେ ରହିବା
1st	Singular	ଫରମ୍ଭିକ	ଉ	ମାତୃପିତୃଭିତ୍ତିକ ଉପାଧି ଉପରେ ରହିବା ମାତୃପିତୃଭିତ୍ତିକ ଉପାଧି ଉପରେ ରହିବା I live with my maternal uncle.
	Dual	ଦ୍ଵୟ	ଉ	ମାତୃପିତୃଭିତ୍ତିକ ଉପାଧି ଉପରେ ରହିବା ମାତୃପିତୃଭିତ୍ତିକ ଉପାଧି ଉପରେ ରହିବା We live with our maternal uncle.
	Plural	ଫରମ୍ଭିକ	ଉ	ମାତୃପିତୃଭିତ୍ତିକ ଉପାଧି ଉପରେ ରହିବା ମାତୃପିତୃଭିତ୍ତିକ ଉପାଧି ଉପରେ ରହିବା We live with our maternal uncle.
2nd	Singular	ଫରମ୍ଭିକ	ଉ	ତୁମ ଉପରେ ରହିବା ଉପରେ ରହିବା ତୁମ ଉପରେ ରହିବା ଉପରେ ରହିବା You live with your maternal uncle.
	Dual	ଦ୍ଵୟ	ଉ	ତୁମ ଉପରେ ରହିବା ଉପରେ ରହିବା ତୁମ ଉପରେ ରହିବା ଉପରେ ରହିବା You live with your maternal uncle.
	Plural	ଫରମ୍ଭିକ	ଉ	ତୁମ ଉପରେ ରହିବା ଉପରେ ରହିବା ତୁମ ଉପରେ ରହିବା ଉପରେ ରହିବା You live with your maternal uncle.
3rd	Singular	ଫରମ୍ଭିକ	ଉ	ସେ ଉପରେ ରହିବା ଉପରେ ରହିବା ସେ ଉପରେ ରହିବା ଉପରେ ରହିବା He/She lives with his/her maternal uncle.
	Dual	ଦ୍ଵୟ	ଉ	ସେ ଉପରେ ରହିବା ଉପରେ ରହିବା ସେ ଉପରେ ରହିବା ଉପରେ ରହିବା They live with their maternal uncle.
	Plural	ଫରମ୍ଭିକ	ଉ	ସେ ଉପରେ ରହିବା ଉପରେ ରହିବା ସେ ଉପରେ ରହିବା ଉପରେ ରହିବା They live with their maternal uncle.

Past Perfect Continuous		
affirmative	ଓଡ଼ିଆରେ ଉଦାହରଣ	ଉଦାହରଣ ଉପରେ ଉଦାହରଣ ନିମ୍ନ ଉଦାହରଣ ଉଦାହରଣ ଓଡ଼ିଆରେ ଉଦାହରଣ I had been playing tir, before came to home.
Negative	ଓଡ଼ିଆରେ ଉଦାହରଣ	ଉଦାହରଣ ଉପରେ ଉଦାହରଣ ନିମ୍ନ ଉଦାହରଣ ଉଦାହରଣ ଓଡ଼ିଆରେ ଉଦାହରଣ I had not been playing tir, before came to home.
Interrogative	ଓଡ଼ିଆରେ ଉଦାହରଣ	ଉଦାହରଣ ଉପରେ ଉଦାହରଣ ନିମ୍ନ ଉଦାହରଣ ଉଦାହରଣ ଓଡ଼ିଆରେ ଉଦାହରଣ Had I been playing tir, before came to home?

SANTALI GRAMMAR by JAGNESWAR SAREN

Simple Future Tense କୁଅନିକାଂ ଉଦାହରଣ		
affirmative	ଓଡ଼ିଆ ଉଦାହରଣ	କେଉଁଠି ନିଜେ ଉଦାହରଣ I shall play tir tomorrow.
Negative	କେଉଁଠି ନିଜେ ଉଦାହରଣ	କେଉଁଠି ନିଜେ ନାହିଁ ଉଦାହରଣ I shall not play tir tomorrow.
Interrogative	କେଉଁଠି ନିଜେ ଉଦାହରଣ	କେଉଁଠି ନିଜେ ଉଦାହରଣ କି ? Shall I play tir tomorrow?
Future Perfect Tense		
affirmative	ଓଡ଼ିଆ ଉଦାହରଣ	କେଉଁଠି ନିଜେ ଉଦାହରଣ I shall have played tir, before you come.
Negative	କେଉଁଠି ନିଜେ ଉଦାହରଣ	କେଉଁଠି ନିଜେ ନାହିଁ ଉଦାହରଣ I shall have not played tir, before you come.
Interrogative	କେଉଁଠି ନିଜେ ଉଦାହରଣ	କେଉଁଠି ନିଜେ ଉଦାହରଣ କି ? Shall I have played tir, before you come?
Future Continuous		
affirmative	ଓଡ଼ିଆ ଉଦାହରଣ	କେଉଁଠି ନିଜେ ଉଦାହରଣ I shall be playing tir.
Negative	କେଉଁଠି ନିଜେ ଉଦାହରଣ	କେଉଁଠି ନିଜେ ନାହିଁ ଉଦାହରଣ I shall not be playing tir.
Interrogative	କେଉଁଠି ନିଜେ ଉଦାହରଣ	କେଉଁଠି ନିଜେ ଉଦାହରଣ କି ? Shall I be playing tir?
Future Perfect Continuous		
affirmative	ଓଡ଼ିଆ ଉଦାହରଣ	କେଉଁଠି ନିଜେ ଉଦାହରଣ I shall have been playing tir, before you came.
Negative	କେଉଁଠି ନିଜେ ଉଦାହରଣ	କେଉଁଠି ନିଜେ ନାହିଁ ଉଦାହରଣ I shall not have been playing tir, before you came.
Interrogative	କେଉଁଠି ନିଜେ ଉଦାହରଣ	କେଉଁଠି ନିଜେ ଉଦାହରଣ କି ? Shall I have been playing tir, before you came?

ଠ	ଥ.ଭା	ଠଥ.ଭା	ଥ	ଧୱଃ	ଥଧୱଃ
ଠ	ଥଠଭା	ଠଥଠଭା	ଠ	ଥଭାଠ	ଠଥଭାଠ
ଠ	ଥଠଭା	ଠଥଠଭା	ଭ	ଗଠ	ଭଗଠ
ଠ	ଥଧୱ	ଠଥଧୱ	ଧ	ଧୱଠ	ଧଥଧୱଠ
ଠ	ଥଭା	ଠଥଭା	ଧ	ଗଠା	ଭଗଠା
ଠ	ଥଭାଠ	ଠଥଭାଠ	ଧ	ଧୱ	ଧଥଧୱ
ଠ	ଧଧୱ	ଠଧଧୱ	ଧ	ଧଧୱ	ଧଧୱଧୱ
ଠ	ଥ.ଧା	ଠଥ.ଧା	ଠ	ଧା	ଠଧା
ଠ	ଥଧା	ଠଥଧା	ଠ	ଧା	ଠଧା

୨. ସଂଗୂଢ଼ ଜାତକ

ଅ.ସଂଖ.	ଧୱଠାଧୱ ଧୱଠାଧୱ	ଅ.ସଂଖ. ଠାଧୱାଧୱା ଠାଧୱାଧୱା ଠାଧୱାଧୱା			ଧୱାଧୱା ଅ.ସଂଖ.
		ଧୱାଧୱା	ଧୱା	ଧାଧୱା	
ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧାଧା
ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧାଧା
ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧାଧା
ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧାଧା
ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧାଧା
ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧାଧା
ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧାଧା
ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧାଧା
ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧାଧା
ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧାଧା
ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧାଧା
ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧାଧା
ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧାଧା
ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧାଧା
ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧାଧା

ଧାଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧାଧା
ଧା.ଧା	ଧା	ଧା.	ଧା	ଧା	ଧାଧା
ଧା.ଧା	ଧା.	ଧା.	ଧା.	ଧା	ଧା.ଧା.ଧା
ଠାଧା.ଧା.	ଧା.	ଠାଧା.	ଧା.	ଧା.	ଠାଧା.ଧା.ଧା.
ଠାଧାଧା	ଧା	ଠାଧା	ଧା	ଧା	ଠାଧାଧାଧା
ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧାଧା
ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧାଧା
ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧାଧା
ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧାଧା
ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧାଧା
ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧାଧା
ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧାଧା
ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧାଧା
ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧାଧା
ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧାଧା
ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧାଧା
ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧାଧା
ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧାଧା
ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧା	ଧାଧା

SANTALI GRAMMAR by JAGNESWAR SAREN

ଓଠଢ଼	ଠଢ଼	ଓଢ଼	ଠଢ଼	ଢ଼	ଓଠଢ଼ଢ଼
ଠଢ଼ଢ଼	ଠଢ଼	ଠଢ଼	ଠଢ଼	ଢ଼	ଠଢ଼ଠଢ଼ଢ଼
ଠଢ଼ଢ଼	ଠଢ଼	ଠଢ଼	ଠଢ଼	ଢ଼	ଠଢ଼ଠଢ଼ଢ଼
ଠଢ଼ଢ଼	ଢ଼ଢ଼	ଠଢ଼ଢ଼	ଢ଼ଢ଼	ଢ଼	ଠଢ଼ଢ଼ଢ଼ଢ଼

୩ ତୱିନେ ଜତଜ – ତୱିନେ ଜତଜ ଦ ଗିନୀଟ ରେନାଃ ହିଁ କାମିୟା । ମେନଖାନ ସାନାମ ଗିନୀଟ ତୱିନେ ଜତଜ କାନ ରେହିଁ ସାନାମ ତୱିନେ ଜତଜ ଗାନାଟ ବାଂ କାନା । ତୱିନେ ଜତଜ ତେଦ ମୁଲ ଆଡ଼ା ଖନ ଆରହିଁ ମିଞ୍ଚିଆଂ ନାଓୟା ଆଡ଼ା ବେନାଃଆ ।

ଅ.ଅଠ.	nearest meaning in English	ଢ଼ଠ.ଠେଧଢ଼	ଢ଼ଠଠଠଠ ଅ.ଅଠ.	nearest meaning in English
ଅ.ଠେଧଠ.	only	ଠ	ଅ.ଠେଧଠ.ଠ	to feel
ଅଧଠ	to hang	ଠ	ଅଧଠଠ	dense
		ଠ	ଅଧଠଠ	scarcity
ଠଠଠଠ	father	ଠ	ଠଠଠଠଠ	to itch
ଠଠଠ	a flood	ଅ	ଠଠଠଠ	black bear
		ଅ	ଠଠଠଠ	boath
		ଅ	ଠଠଠଠ	a fiddle
		ଅ	ଠଠଠଠ	a hook
ଠଠଠ	Intoxicated	ଅ.ଠ	ଠଠଠଠ.ଠ	chhanel
		ଅ.ଠ	ଠଠଠଠ.ଠ	to decieve
		ଠ	ଠଠଠଠ	thigh
		ଠ	ଠଠଠଠ	salt
ଠଠଠଠ	mountain	ଠ	ଠଠଠଠଠ	To lie down of animals
		ଠ	ଠଠଠଠଠ	
		ଠ	ଠଠଠଠଠ	
ଠଠ	tea	ଠଠ	ଠଠଠଠ	Finished
		ଠଠ	ଠଠଠଠ	Toddle
		ଠଠ	ଠଠଠଠ	hairless
		ଠଠ	ଠଠଠଠ	To put into water
		ଠଠ	ଠଠଠଠ	A goat for sacrifice given by the bridegroom to the bride's party
		ଠଠଠ	ଠଠଠଠଠ	To open the mouth
		ଠଠଠ	ଠଠଠଠଠ	Rice
		ଠଠଠ	ଠଠଠଠଠ	Unpleasant feeling
		ଠଠଠ	ଠଠଠଠଠ	To detach
		ଠଠଠ	ଠଠଠଠଠ	To break off
		ଠ	ଠଠଠ	Wheel
		ଠ	ଠଠଠ	Why
		ଠଠଠ	ଠଠଠଠଠ	To test
		ଠଠଠ	ଠଠଠଠଠ	
		ଠଠଠ	ଠଠଠଠଠ	
		ଠ	ଠଠଠ	
		ଠଠଠ	ଠଠଠଠ	one kind of fish
		ଠଠଠ	ଠଠଠଠ	one kind of fish
		ଠଠଠ	ଠଠଠଠ	a kind of flower
		ଠଠଠ	ଠଠଠଠ	thin

SANTALI GRAMMAR by JAGNESWAR SAREN

		ଫକ୍ତ	ଫକ୍ତଫକ୍ତ	class
		ଫକ୍ତଫ	ଫକ୍ତଫକ୍ତଫ	through
		ଫକ୍ତଫ	ଫକ୍ତଫକ୍ତଫ	broken
		ଫକ୍ତ	ଫକ୍ତଫକ୍ତ	float
		ଫକ୍ତ	ଫକ୍ତଫକ୍ତ	tuch
		ଫକ୍ତଫ	ଫକ୍ତଫକ୍ତଫ	
		ଫକ୍ତଫ	ଫକ୍ତଫକ୍ତଫ	
		ଫକ୍ତ	ଫକ୍ତଫ	cultivation
		ଫକ୍ତଫ	ଫକ୍ତଫକ୍ତଫ	umbrela
ଫକ୍ତ	to thresh grain	ଫକ୍ତ	ଫକ୍ତଫକ୍ତ	ago
		ଫକ୍ତ	ଫକ୍ତଫକ୍ତ	there
		ଫକ୍ତ	ଫକ୍ତଫକ୍ତ	dance
		ଫକ୍ତ	ଫକ୍ତଫକ୍ତ	just
		ଫକ୍ତ	ଫକ୍ତଫକ୍ତ	because
		ଫକ୍ତ	ଫକ୍ତଫକ୍ତ	thus
ଫକ୍ତଫ	stain	ଫକ୍ତ	ଫକ୍ତଫକ୍ତ	to plant in vacancies
		ଫକ୍ତ	ଫକ୍ତଫକ୍ତ	to colour
		ଫକ୍ତ	ଫକ୍ତଫକ୍ତ	by mistake
		ଫକ୍ତ	ଫକ୍ତଫକ୍ତ	the pulb of fruit
		ଫକ୍ତ	ଫକ୍ତଫକ୍ତ	
		ଫକ୍ତ	ଫକ୍ତଫକ୍ତ	
ଫକ୍ତ	suitable	ଫକ୍ତଫ	ଫକ୍ତଫକ୍ତଫ	
		ଫକ୍ତଫ	ଫକ୍ତଫକ୍ତଫ	spider's web
		ଫକ୍ତ	ଫକ୍ତଫକ୍ତ	
		ଫକ୍ତ	ଫକ୍ତଫକ୍ତ	
ଫକ୍ତଫ	forts	ଫକ୍ତ	ଫକ୍ତଫକ୍ତ	
		ଫକ୍ତ	ଫକ୍ତଫକ୍ତ	
		ଫକ୍ତଫ	ଫକ୍ତଫକ୍ତଫ	
		ଫକ୍ତ	ଫକ୍ତଫକ୍ତ	
		ଫକ୍ତଫ	ଫକ୍ତଫକ୍ତଫ	
		ଫକ୍ତଫ	ଫକ୍ତଫକ୍ତଫ	
ଫକ୍ତଫ	field	ଫକ୍ତ	ଫକ୍ତଫକ୍ତ	
ଫକ୍ତଫ	share	ଫକ୍ତ.ଫ	ଫକ୍ତଫ.ଫ	
		ଫକ୍ତ.	ଫକ୍ତଫ.	
		ଫକ୍ତ	ଫକ୍ତଫକ୍ତ	
		ଫକ୍ତଫ	ଫକ୍ତଫକ୍ତଫ	
ଫକ୍ତଫ	path	ଫକ୍ତ	ଫକ୍ତଫକ୍ତ	line
		ଫକ୍ତ	ଫକ୍ତଫକ୍ତ	tortoise
		ଫକ୍ତ	ଫକ୍ତଫକ୍ତ	watch
		ଫକ୍ତଫ	ଫକ୍ତଫକ୍ତଫ	ornament
ଫକ୍ତଫ	man	ଫକ୍ତ	ଫକ୍ତଫକ୍ତ	a grain
		ଫକ୍ତ	ଫକ୍ତଫକ୍ତ	body
		ଫକ୍ତ	ଫକ୍ତଫକ୍ତ	each
ଫକ୍ତଫ	to reap	ଫକ୍ତ.	ଫକ୍ତଫ.	harsh
		ଫକ୍ତ.ଫ	ଫକ୍ତଫ.ଫ	eight
		ଫକ୍ତଫ	ଫକ୍ତଫକ୍ତଫ	Sister in-law
		ଫକ୍ତଫ	ଫକ୍ତଫକ୍ତଫ	To jerk the hand
ଫକ୍ତଫ		ଫକ୍ତ	ଫକ୍ତଫକ୍ତ	twenty

SANTALI GRAMMAR by JAGNESWAR SAREN

			ᱠᱤᱛ	the plough beam
		ᱠᱤ	ᱠᱤᱛᱤ	To cook
		ᱠᱚ	ᱠᱤᱛᱚ	To shew the teeth
		ᱠᱚᱵ	ᱠᱤᱵᱚᱵ	To rub the body
ᱠᱚᱵ.	seed	ᱠᱚ	ᱠᱚᱵᱚᱵ	Food left over on a plate
ᱠᱚᱵ	to accustom to work	ᱠᱚ	ᱠᱚᱵᱚᱵ	The irregular application of sindur to the forehead of a marriageable woman by a man
ᱠᱚᱵᱚᱵ	to lick with the toung	ᱚ	ᱠᱚᱵᱚᱵ	distress
		ᱚᱵ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	to press against
		ᱚ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚ	last day of sahay
		ᱚ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚ	early stage
		ᱚ	ᱠᱚᱵᱚᱵ	hawk
		ᱚᱵ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	having bravery nerve
		ᱚᱵ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	to cover over
		ᱚᱵᱚᱵ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	lean
ᱠᱚᱵᱚᱵ	a witch finder	ᱚᱵ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	to be born
		ᱚᱵ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	a thorn
		ᱚᱵ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	a cultivated millet
		ᱚᱵ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	perhaps
		ᱚᱵ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	one type of hand grinding mill
		ᱚᱵᱚᱵ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	animal
ᱠᱚᱵᱚᱵ	a bone	ᱚᱵ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵ/ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	the foot
		ᱚᱵ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵ/ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	to take care of/ protect
ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	oozes out of	ᱚᱵ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	heat from flame
		ᱚᱵ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	A spring of water
		ᱚᱵᱚᱵ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	To strip off
		ᱚᱵᱚᱵ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	Scorched by fire
		ᱚᱵ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	This is a way of one who cures snake bites etc.
ᱠᱚᱵ	fruit	ᱚᱵ	ᱠᱚᱵᱚᱵ	to eat
		ᱚᱵ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	to bath
		ᱚᱵᱚᱵ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	To lay an embargo on
		ᱚᱵ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	rubbish
		ᱚᱵ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	Brush off
		ᱚᱵ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	cheek
		ᱚᱵᱚᱵ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	salutation
		ᱚᱵᱚᱵ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	reaching to the feet
		ᱚᱵᱚᱵ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	to prove
		ᱚᱵ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	sour
		ᱚᱵ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	worm
		ᱚᱵᱚᱵ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	to measure
		ᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	to time
		ᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	to become emaciated
		ᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	lake
		ᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	painful
		ᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	a wart
		ᱚᱵ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	a pair
		ᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	ᱠᱚᱵᱚᱵᱚᱵᱚᱵᱚᱵ	to touch

		ଠଠଠ	ଠଠଠଠଠ	a joint
		ଠଠ	ଠଠଠଠ	one type of rope uses at ଠଠଠଠ
		ଠ	ଠଠ	aim
		ଠଠ	ଠଠଠଠ	to brush smoothly by hand
ଠଠଠ	time	ଠ	ଠଠଠଠ	deaf
		ଠଠ	ଠଠଠଠଠ	cold
		ଠଠ	ଠଠଠଠଠ	next year
		ଠଠ	ଠଠଠଠଠ	a young hen

କାଥା ଆରୁ

ଆବ ଦିନ ହିଲୋଃବ ରଢ଼େଃ କାନ କାଥା ଆର ଏଟାଃ ହଢ଼ ବ ଆଞ୍ଜମ ସେ ଲୀୟ ଆକ କାନା। ସେଲେକା ଆମ ଦ ମାଚେଃ ଏ ମେତାଃ ମେୟା – “ଆମ ବାବା ଲୀୟ ଆୟ ମେ, ଗାପାଦ ଇଃସ୍କୁଲ ଛୁଟି ଗେୟା। ଅନାତେ ଆପେ ଅଢ଼ାଃ ନାଃଈଃ ଚାଲାଃଆ ”। ନଠୟା କାଥା ଆମ ବାବାଠେନ ଲୀୟ ହୁୟୁଃ ତାମା। ବାର ଲେକାକାତେ ମାଚେତାଃ କାଥା ଆମ ବାବାଠେନ ଏମ ଲୀୟ ଦାଢ଼େୟାଃଆ – (୧) ମାଚେତାଃ କାଥା ଲେକାଗେ ଲୀୟ, ଆର ବାଂଖାନ (୨) ମାଚେତାଃ କାଥା ରେନାଃ ତେତେଃ ବୁବାଠ କାତେ ଆମ ଲେକାତେ ଲୀୟ।

ମାଚେତା କାଥା ଲୀୟ ଲେକାତେ ମେନଗଃଆ ୧. ମାଚେତ ଲୀୟ କେଦାୟ, “ଆମ ବାବା ଲୀୟ ଆୟ ମେ, ଗାପାଦ ଇଃସ୍କୁଲ ଛୁଟି ଗେୟା। ଅନାତେ ଆପେ ଅଢ଼ାଃ ନାଃଈଃ ଚାଲାଃଆ ”। ଆର ବାଂଖାନ ୨. ମାଚେତ ଲୀୟ କେଦାୟ ସେ, ଗାପା ଇଃସ୍କୁଲ ଛୁଟି ଗେତେ ଆବ ଅଢ଼ାଃଈ ହିଞ୍ଜୁଃଆ।

ତାହଲେ ମେନକେୟାବ ଲୀଲୀୟିଞ୍ଜ ଆ କାଥା ବାଂ ବଦଳ କାତେ ଲୀୟ ଦ ୧. ଲୀୟ ଆକାଂ ଲେକା କାଥା ଆରୁ ଆର ଲୀଲୀୟିଞ୍ଜ-ଆ କାଥା ବଦଳ କାତେ ଦ ୨. ଆମ ଲେକା ଲୀୟ ଆରୁ ନଠୟା ବାର ଲେକାତେ ମେନଗଃଆ।

କାଥା	ଲୀୟ ଆକାଂ ଲେକା	ଆମ ଲେକା
ରାମ ଲୀୟ କେଦାୟ, ‘ଈଃ ପାତା ଈଃଈଈଈ ଚାଲାଃ ଆଈଃ’।	ରାମ ଲୀୟ କେଦାୟ ସେ, ‘ଈଃ ପାତା ଈଃଈଈଈ ଚାଲାଃ ଆଈଃ’।	ରାମ ଲୀୟ କେଦାୟ ସେ, ଠନି ପାତା ଈଃଈଈଈ ଚାଲାଃ ଆୟ।

References

1. P. O. Bodding, “A Santal Dictioanry”, 7 parts in 5 volumes, Gyan Publishing House, New Delhi-110002, 2002.
2. CAMPBELL’S, SANTALI-ENGLISH DICTIONARY, THIRD EDITION, FIRMA KLM PRIVATE Ltd., Reprinted-1988.
3. Raghunath Murmu, “Ronor: A Santali Grammar in Santali”, Adibasi Socio-Educational and Cultural Association of Orissa, 7th Edition, 2002.
4. Dharendra Nath Baskey, “HOR ROR BAYAN-ARI”, 1st Edition, July-2001.
5. West Bengal Board of Secondary Education, “HOR ROR ARI AR ANAL GANTHAR, 1st Edition, June-2002.
6. T. K. Rapaz ‘SANTALI RONOR AR PARIAN-SANTALI GRAMMAR AND DICTIONARY’ 1st Edition, 2005.
7. Dilip Gupta and J. Herbert, “High School English Grammar and Composition”, Parul Library, Kolkata-700073, fifth Edition, 2010-2011.
8. P. C. Das ‘Beginners Applied English Grammar, Composition & Translation, for junior level’